

BIELA KNIHA O OBRANE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2016

© Ministerstvo obrany Slovenskej republiky - 2016

Biela kniha o obrane Slovenskej republiky bola schválená
vládou Slovenskej republiky uznesením číslo 433 z 28. septembra 2016

Obsah

Predslov ministra obrany Slovenskej republiky	6
Predslov náčelníka Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky	8
Zhrnutie	10
Historické etapy rozvoja vojenstva na Slovensku	14
Kapitola 1 Implementácia Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky (2013)	20
1.1) Úvodný kontext	20
1.2) Plnenie základného cieľa obrannej politiky Slovenskej republiky	20
1.3) Obranné úsilie Slovenskej republiky	21
1.4) Riadenie obrany, MO SR a jemu podriadené prvky	22
1.5) Dlhodobá projekcia rozvoja OS SR (rozvoj spôsobilostí OS SR)	23
1.6) Rozvoj ľudských zdrojov v rezorte ministerstva obrany	24
1.7) Vyzbrojovanie	25
1.8) Infraštruktúra a správa majetku štátu v rezorte ministerstva obrany	26
1.9) Podpora obrany štátu	26
1.10) Komunikácia a rozvoj vzťahov s verejnosťou	27
1.11) Závěry	27
Kapitola 2 Vonkajšie bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky	32
Kapitola 3 Budúce obranné úsilie Slovenskej republiky	40
3.1) Základné východiská obranného úsilia Slovenskej republiky	40
3.2) Obranné úsilie Slovenskej republiky v budúcom bezpečnostnom prostredí	41
3.3) Politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky	44
3.4) Plánovacie predpoklady zaručovania obrany štátu	46
3.5) Obranné plánovanie	48
Kapitola 4 Riadenie obrany štátu	54
4.1) Vymedzenie riadenia obrany štátu	54
4.2) Požiadavky na skvalitnenie riadenia obrany štátu	55
4.3) Požiadavky na skvalitnenie a zefektívnenie činnosti MO SR	56
4.4) Podriadené prvky MO SR	58
Kapitola 5 Rozvoj OS SR	64
5.1) Požadované zloženie síl a spôsobilostí OS SR	65
5.2) Hlavné oblasti rozvoja spôsobilostí OS SR	68
5.3) Stratégia rozvoja spôsobilostí OS SR	71
5.4) Systém velenia a riadenia OS SR	75
5.5) Riziká ovplyvňujúce rozvoj OS SR	76

Kapitola 6 Rozvoj ľudských zdrojov v rezorte ministerstva obrany	80
6.1) Personálny manažment	80
6.2) Skvalitňovanie a dopĺňovanie vojenského personálu	80
6.3) Tvorba a príprava záloh OS SR	83
6.4) Vzdelávanie a starostlivosť o civilný personál	83
Kapitola 7 Vyzbrojovanie	88
7.1) Základné požiadavky v oblasti vyzbrojovania	88
7.2) Priority vyzbrojovania	89
7.3) Etapy realizácie projektov	91
Kapitola 8 Rozvoj infraštruktúry v rezorte ministerstva obrany	96
8.1) Základné požiadavky v oblasti správy majetku štátu a rozvoja infraštruktúry	96
8.2) Priority rozvoja infraštruktúry	97
8.3) Etapy realizácie projektov	97
Kapitola 9 Podpora obrany štátu	102
9.1) Základné predpoklady efektívnej podpory obrany štátu	102
9.2) Obranná infraštruktúra	103
9.3) Služby, činnosti a tovary	103
9.4) Zameranie štátnych orgánov na úseku podpory obrany štátu	104
Kapitola 10 Obrana štátu a verejnosť	108
10.1) Zameranie komunikácie s verejnosťou v oblasti obrany štátu	108
10.2) Rozvoj vzťahov s verejnosťou	109
Postup implementácie Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky	111
Zoznam akronymov a skratiek	116

Predslov ministra obrany Slovenskej republiky

V reakcii na zhoršujúci sa stav v oblasti obrany štátu vláda Slovenskej republiky schválila v roku 2013 dokument s názvom *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky* ako základný politicko-strategický výstup procesu strategického hodnotenia obrany. Tento dokument po dlhom období definoval projekciu dlhodobého rozvoja zaručovania obrany štátu v horizonte do roku 2024. Život však prináša zmeny, ktoré môžu viac alebo menej ovplyvniť naše zámery a ich realizáciu. A tak to je aj v tomto prípade.

Vývoj na Ukrajine v roku 2014 znamenal zásadnú zmenu bezpečnostného prostredia v Európe, ktoré sa ďalej zhoršilo destabilizáciou širšieho stredného východu s nárastom bezpečnostných rizík pre Slovenskú republiku a jej spojencov. Obdobie stabilného bezpečnostného prostredia s nízkymi rizikami vo vonkajšom prostredí, niektorými považované za samozrejmosť, sa skončilo. Bezpečnostné hrozby nadobudli reálnejší charakter a bezprostredne sa dotýkajú bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky. V reakcii na to prijímané opatrenia Slovenskej republiky, ako aj na úrovni NATO a EÚ nespochybnili správnosť kľúčových posolstiev *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* z roku 2013, ovplyvnili však jej implementáciu, najmä v oblasti vyzbrojovania. To, čo sa vykonalo v uplynulom období, stačilo na dočasné odvrátenie úpadku našich ozbrojených síl, ale nestačí na prekonanie všetkých vážnych nedostatkov.

V tejto situácii bolo nevyhnutné vykonať revíziu stavu, v akom sa nachádzame a s ohľadom na predpokladaný vývoj bezpečnostného prostredia a zdrojové možnosti štátu, určiť zodpovedajúce smerovanie ďalšieho rozvoja zaručovania obrany štátu s výhľadom do roku 2030. Výsledkom tejto revízie je nová *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky*, ktorej jasným a naliehavým imperatívom sa stáva zvyšovanie obranyschopnosti Slovenskej republiky v celom komplexe a rozsahu opatrení s dôrazom na zvyšovanie pripravenosti a bojaskopnosti ozbrojených síl Slovenskej republiky.

Biela kniha o obrane Slovenskej republiky akcentuje napĺňanie primárnej zodpovednosti Slovenskej republiky za vlastnú obranu. Zvýrazňuje potrebu prípravy aj na najhorší scenár ohrozenia štátu, čo si vyžaduje rozvíjať individuálnu a kolektívnu schopnosť odolávať ozbrojenému útoku.

Dokument, ktorý práve čítate, obsahuje súbor opatrení v kľúčových oblastiach zaručovania obrany štátu. Tieto zohľadňujú úlohy, ktoré vyplývajú Slovenskej republike zo spoločného obranného úsilia v rámci NATO s dôrazom na posilnenie kolektívnej obrany.

Kľúčovým opatrením je skvalitnenie riadenia obrany štátu s dôrazom na čas vojny, čo predpokladá skvalitniť spravodajstvo, rozhodovacie procesy, plánovanie, prípravu štátnych orgánov v oblasti obrany štátu a ďalšie činnosti.

Zvyšovanie pripravenosti a bojaskopnosti ozbrojených síl Slovenskej republiky je postavené na rozvoji v dvoch kľúčových oblastiach ich transformácie. Na prvom mieste sú a budú ľudské zdroje, ktoré sú tým najcennejším, čo máme, a preto sa kladie dôraz na zvyšovanie

morálnej a vzdelanostnej úrovne a odbornej pripravenosti profesionálnych vojakov. Druhým pilierom je výzbroj a technika, ktorá je tým najnákladnejším segmentom rozvoja spôsobilostí ozbrojených síl Slovenskej republiky, pričom jej výmena, resp. modernizácia je kľúčom k pokroku v ich transformácii. Zreálnenie ohrozenia štátu si pritom žiada položiť väčší dôraz na ťažšiu výzbroj a techniku s väčšou palebnou silou, manévrovateľnosťou a ochranou živej sily. Rozvoj infraštruktúry v užívaní ozbrojených síl Slovenskej republiky bude reagovať na zlý technický stav viacerých jej častí vrátane učebno-výcvikovej základne.

Zároveň Biela kniha zvyrazňuje význam podpory poskytovanej ozbrojeným silám Slovenskej republiky pri obrane štátu ďalšími prvkami systému obrany štátu, ako aj podpory poskytovanej Slovenskou republikou ako hostiteľskou krajinou spojeneckým silám pri ich pôsobení na jej území.

Rozhodujúcim nástrojom implementácie rozvojových zámerov bude funkčné obranné plánovanie, ktoré prepojí strategické ciele, programové priority a rozpočet s procesmi obstarávania.

Napokon, ale nie v poslednom rade, sa v tomto významnom dokumente kladie dôraz na posilňovanie dôvery verejnosti v opatrenia obrany štátu, na prehľbovanie vlastenectva a branného povedomia občanov v duchu národných a vojenských tradícií a na skvalitňovanie prípravy obyvateľstva na obranu štátu.

Moje celoživotné skúsenosti v ozbrojených silách ma utvrdzujú v tom, že zaručovanie obrany štátu je podmienené napĺňaním jeho potrieb dlhodobého charakteru, čo si vyžaduje kontinuitu základných prístupov a riešení s garanciou ich zdrojového zabezpečenia naprieč viacerými volebnými obdobiami. Aj preto sme návrh Bielej knihy pred predložením vláde Slovenskej republiky poskytli na širokú verejnú diskusiu. V rámci toho sa mohli okrem štátnych orgánov vyjadriť poslanci príslušného výboru parlamentu, viacerí bývalí ministri obrany, štátni tajomníci ministerstva obrany a náčelníci Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky, zástupcovia subjektov mimovládneho sektora vrátane záujmových združení s profesijným vzťahom k ozbrojeným silám, predstavitelia vybraných odborových organizácií, Združenia bezpečnostného a obranného priemyslu Slovenskej republiky a v neposlednom rade širšia verejnosť. Napokon, obrana štátu nie je pravicová alebo ľavicová, koaličná alebo opozičná, či iba úlohou štátu, resp. profesionálnych vojakov a zamestnancov v rezorte ministerstva obrany. V súlade s *Ústavou Slovenskej republiky* je obrana Slovenskej republiky povinnosťou a vecou cti občanov. Dúfam, že sa tým podarilo prehĺbiť pocit spoluzodpovednosti za jej implementáciu.

Je to dôležité najmä z dôvodu, že *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky* je strategickou víziou a komplexným východiskovým opatrením na zvyšovanie obranyschopnosti Slovenskej republiky. Na tento dokument nadviažu ďalšie rozhodnutia vrátane prijatia dlhodobého plánu výstavby a rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky, novej *Obrannej stratégie Slovenskej republiky*, koncepčného rámca rozvoja systému obrany štátu a v neposlednom rade projektov vyzbrojovania ozbrojených síl Slovenskej republiky, v prípade ktorých sa rovnako uchádzame o politickú a spoločenskú podporu.

Na záver by som chcel vyjadriť poďakovanie všetkým, ktorí sa podieľali na vypracovaní tohto dokumentu vrátane externej odbornej komunity a každému, kto aktívne prispel k jeho realizácii.

Peter GAJDOŠ
minister obrany
Slovenskej republiky

Predslov náčelníka Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky

Slovenská republika ako samostatný štát plní svoje funkcie v mnohých oblastiach. Dôležitú časť štátnosti predstavuje schopnosť zabezpečiť vlastnú zvrchovanosť, územnú celistvosť a v neposlednom rade bezpečnosť a ochranu svojich občanov. Vstupom do Severoatlantickej aliancie, bezpochyby najvýznamnejšej medzinárodnej bezpečnostnej štruktúry, sme na seba prevzali záväzok prispievať k stabilite a bezpečnosti v medzinárodnom prostredí, ale zároveň aj záväzok uchovať a rozvíjať spôsobilosti na garantovanie vlastnej bezpečnosti a obranyschopnosti.

Charakter a úroveň plnenia úloh ozbrojenými silami Slovenskej republiky ovplyvňujú mnohé a v súčasnosti významne meniace sa faktory. Táto skutočnosť si vyžaduje prehodnotenie východísk a cieľov rozvoja vojenských spôsobilostí ozbrojených síl Slovenskej republiky potrebných na zaručovanie obrany štátu.

V roku 2013 bola vydaná *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky*, ktorá v dlhodobom horizonte definovala zámer rozvoja ozbrojených síl vrátane návrhov jeho zdrojového zabezpečenia. Zmena vonkajších faktorov, najmä zásadná zmena bezpečnostného prostredia v predchádzajúcom období, vojenské i nevojenské hrozby a riziká nás však viedli k tomu, aby sme prehodnotili ciele, ktoré sme si vytýčili, a postupy na ich dosiahnutie.

Cieľom *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* je vytvoriť politicko-strategický rámec dlhodobého rozvoja zaručovania obrany Slovenskej republiky s dôrazom na ozbrojené sily Slovenskej republiky pri zachovaní doterajšieho statusu dôveryhodnosti a rovnosti partnerstva v rámci EÚ a NATO.

Potreba vyššej úrovne obranyschopnosti štátu, nárast úloh pre ozbrojené sily a zabezpečenie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky nevyhnutne vyžadujú aj zvyšovanie úrovne ich spôsobilostí. Tieto budú musieť disponovať nielen vyšším bojovým potenciálom, účinnejšou bojovou podporou a efektívnejším bojovým zabezpečením, ale aj vyššou mierou schopnosti včasnej reakcie na hrozby – tak v rámci kolektívnej obrany, ako aj operácií mimo územia Slovenskej republiky.

Súčasťou aktualizovanej *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* je aj zámer rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky spolu so stratégiou jeho naplnenia do roku 2030. Tento zámer definuje zloženie a spôsobilosti ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktoré sú nevyhnutné na zaručovanie obrany Slovenskej republiky, ako aj na plnenie jej medzinárodných záväzkov. Z môjho pohľadu je rozhodujúcim kritériom rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky modernizácia bojovej techniky a realizácia nevyhnutnej výmeny zastaranej výzbroje, techniky a materiálu taktických jednotiek.

Napriek zvýšenému úsiliu, ktoré je v poslednom období zamerané na realizáciu modernizačných projektov a podporu výcviku ozbrojených síl, nepodarilo sa úplne zastaviť trend znižovania úrovne ich spôsobilostí, ako aj ich schopnosti plniť úlohy v požadovanom rozsahu. Tento stav významne vplýva na schopnosť ozbrojených síl Slovenskej republiky plniť úlohy v stave bezpečnosti a zároveň znižuje ich schopnosť flexibilne realizovať úlohy spojené predovšetkým s prípravou na svoje poslanie, plnenie úloh týkajúcich sa záväzkov Slovenskej republiky voči NATO a EÚ, ale aj operácií a misií v zahraničí. Z tohto dôvodu bude naše úsilie v najbližších rokoch zamerané na udržanie a prípadne zvýšenie spôsobilostí ozbrojených síl Slovenskej republiky, ako aj postupné zlepšovanie ich celkovej pripravenosti. Očakávaným cieľovým stavom sú moderne vyzbrojené a kvalitne vycvičené ozbrojené sily Slovenskej republiky disponujúce zvýšenou kvalitatívnou úrovňou spôsobilostí a interoperability so spojencami.

Udržanie bojových spôsobilostí a celkovej bojaschopnosti ozbrojených síl Slovenskej republiky a tiež schopnosti plniť určené úlohy bez zásadných nedostatkov a obmedzení však bude vyžadovať zabezpečenie koncepčného prístupu k rozvoju ich spôsobilostí. K tomu je nevyhnutné vypracovanie dlhodobého plánu výstavby a rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky, ako aj prijatie účinných opatrení na prípravu a realizáciu rozvojových projektov hlavných druhov výzbroje a techniky.

Požiadavky na operačnú pripravenosť a interoperabilitu so spojencami vyžadujú komplexný výcvik – tak národný, ako aj medzinárodný. Preto okrem vyzbrojenia ozbrojených síl Slovenskej republiky modernou technikou spĺňajúcou súčasné štandardy považujem oblasť zabezpečenia kvalitného výcviku za mimoriadne dôležitú na zvyšovanie bojových spôsobilostí, ako aj pre celkovú transformáciu ozbrojených síl Slovenskej republiky. V najbližších rokoch budeme pokračovať v intenzite a skvalitnení výcviku so zameraním na kolektívnu obranu územia Slovenskej republiky podľa čl. 5 *Severoatlantickej zmluvy*.

Ako náčelník Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky verím, že zámery obsiahnuté v tomto dokumente budú mať významný vplyv na rozvoj spôsobilostí ozbrojených síl Slovenskej republiky. Aby sa tak stalo, je potrebné tieto pretransformovať do reálnych skutkov, ktoré musia mať podporu politického vedenia štátu a garantovaný dostatok alokovaných zdrojov. Ak sa tak stane, materiál bude relevantným východiskom na vypracovanie a realizovanie strategických dokumentov, plánov rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktoré v konečnom dôsledku prinesú splnenie vytýčeného cieľa, pokračovanie zvyšovania reakčnej schopnosti a bojaschopnosti ozbrojených síl Slovenskej republiky.

generál Milan MAXIM
náčelník Generálneho štábu
ozbrojených síl Slovenskej republiky

Zhrnutie

Kľúčové výsledky implementácie Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky

Biela kniha o obrane Slovenskej republiky (2013) komplexne zhodnotila stav a poskytla politicko-strategický rámec dlhodobého rozvoja zaručovania obrany štátu, ktorý sa začal postupne naplňovať. Jej implementáciu ovplyvnila zásadná zmena bezpečnostného prostredia a tomu zodpovedajúce opatrenia prijaté na národnej úrovni a v rámci NATO a EÚ.

V tomto kontexte sú **kľúčové výsledky** jej implementácie takéto:

- začal sa proces aktualizácie strategického a koncepcného rámca obrany štátu,
- stabilizovala sa úroveň obranných výdavkov a začal sa ich rast v reálnom vyjadrení, ako aj z hľadiska podielu na HDP, prijali sa opatrenia na zefektívnenie nakladania s pridelenými zdrojmi,
- vytvorili sa podmienky na stabilizáciu vysokokvalifikovaného vojenského personálu a dlhodobú udržateľnosť osobitného systému sociálneho zabezpečenia profesionálnych vojakov, zvýšili sa tabuľkové počty ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len „OS SR“) aj skutočný počet profesionálnych vojakov,
- začala sa realizácia historicky najväčších projektov vyzbrojovania vzdušných síl, ktorej efekt sa prejaví v nasledujúcich rokoch,
- udržalo sa spektrum spôsobilostí OS SR, celková úroveň ich interoperability podľa štandardov NATO sa podstatne nezmenila.

Týmto a ďalšími opatreniami sa **predišlo strate niektorých spôsobilostí a vytvorili sa predpoklady na obnovu transformácie OS SR**, úroveň zaručovania obrany štátu však zostáva negatívne ovplyvnená

- úrovňou rozpracovania riadenia obrany štátu,
- výraznou dlhodobou nerovnováhou medzi úlohami a zdrojmi na ich plnenie,
- neefektívnosťou systému obranného plánovania a absenciou prepojenia strategických cieľov, programových priorít, rozpočtu a obstarávania,
- nižšou úrovňou pripravenosti OS SR, najmä ako dôsledok
 - nedoplnenosti jednotiek OS SR personálom,
 - obmedzenia výcviku OS SR,
 - zastaranosti väčšiny hlavných druhov výbroje a techniky, ktoré majú nízku prevádzkyschopnosť a bojové parametre nezodpovedajúce požiadavkám moderného bojiska a interoperability so spojeneckými silami,
- zaostávaním rozvoja spôsobilostí OS SR,
- deficitom zásob OS SR,
- zlým technickým stavom a zastaranosťou infraštruktúry štátu v správe Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „MO SR“).

Kľúčové opatrenia

- **zvýšenie obranyschopnosti Slovenskej republiky:**
 - dôsledné naplňovanie národnej zodpovednosti za obranu štátu,
 - prehĺbenie synergie individuálnej a kolektívnej schopnosti odolávať ozbrojenému útoku,
 - postupné zvyšovanie obranných výdavkov v súlade s potrebami obrany Slovenskej republiky a jej spojeneckými záväzkami,

- vyčleňovanie minimálne 20 % z obranných výdavkov na hlavnú výzbroj a techniku a súvisiaci výskum a vývoj,
- skvalitnenie fungovania systému obranného plánovania,
- zintenzívnenie komunikácie s verejnosťou o obrane štátu,
- vytvorenie podmienok na skvalitnenie prípravy obyvateľstva na obranu štátu,
- prehĺbenie komplexného prístupu k obrane štátu vrátane rozvoja kapacít na podporu OS SR pri obrane Slovenskej republiky a kapacít na poskytovanie podpory spojeneckým silám Slovenskou republikou ako hostiteľskou krajinou,
- podpora zapájania sa obranného priemyslu Slovenskej republiky do zabezpečovania výzbroje, techniky a materiálu pre OS SR a uplatnenia sa jeho produktov v zahraničí;
- **skvalitnenie riadenia obrany štátu:**
 - zvýšenie pripravenosti orgánov štátnej správy organizovať a zabezpečovať obranu štátu,
 - skvalitnenie spravodajstva, systému včasného varovania a situačného prehľadu o bezpečnostnej situácii,
 - zavedenie komplexného plánovania obrany štátu,
 - prehĺbenie funkčného zladenia opatrení národného systému reakcie na krízové situácie so systémom reakcie NATO na krízy a kompatibility prostriedkov na prenos informácií (spojenie) v utajenom režime;
- **zvýšenie pripravenosti OS SR:**
 - postupné zvýšenie spôsobilostí OS SR v kontexte ich transformácie,
 - zabezpečenie vyváženého rozvoja OS SR – pozemných síl, vzdušných síl a síl pre špeciálne operácie,
 - zvyšovanie kapacít bojových jednotiek, jednotiek bojovej podpory a jednotiek bojového zabezpečenia,
 - skvalitnenie výzbroje, techniky, materiálu, komunikačných a informačných systémov,
 - dosiahnutie a udržanie plnej operačnej spôsobilosti mechanizovanej brigády,
 - zvýšenie pripravenosti a spôsobilostí síl použiteľných aj na boj proti terorizmu,
 - zvýšenie personálnej naplnenosti jednotiek OS SR,
 - zvýšenie morálnej a vzdelanostnej úrovne a odbornej pripravenosti profesionálnych vojakov na plnenie úloh obrany Slovenskej republiky a jej spojencov,
 - zvýšenie intenzity výcviku so zameraním na operácie na obranu Slovenskej republiky a jej spojencov,
 - skvalitnenie systému velenia a riadenia OS SR,
 - postupné zvyšovanie úrovne zásob na plnenie úloh obrany štátu,
 - rozvoj infraštruktúry štátu v správe MO SR podľa priorít vrátane rozvoja učebno-výcvikovej základne.

Naplnenie rozvojových zámerov závisí od výšky obranných výdavkov Slovenskej republiky a od efektívnosti ich využitia.

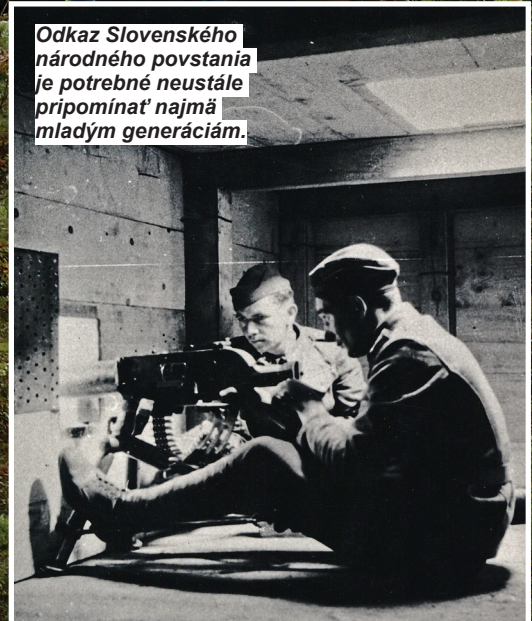
**Pamätník
československého
armádneho zboru
na Dukle,
v miestach
najťažších bojov
na našom území
počas druhej
svetovej vojny.**

**Hurbanovské boje
v Brezovej pod Bradlom
patria k najvýznamnejším
zdrojom národných
a vojenských tradícií.**

**Odkaz Slovenského
národného povstania
je potrebné neustále
pripomínať najmä
mladým generáciám.**

Slováci
v minulosti
opakovane
dokázali,
že im nie je
cudzie povstať
proti bezprávnu
aj so zbraňou
v ruke.

Poslední vojáci povinnej
základnej vojenskej služby
opustili kasárne v roku 2005.

Jedna
z najvýznamnejších
osobností našej
histórie generál
Milan Rastislav
Štefánik.

Historické etapy rozvoja vojenstva na Slovensku

Slovenská republika ako samostatný suverénny štát z hľadiska európskych dejín existuje len krátko. História slovenského národa však siaha hlbšie do raného stredoveku, pričom obyvateľstvo územia súčasného Slovenska sa muselo odvtedy viackrát usilovať o svoje prežitie, slobodu či svoj štát, veľakrát aj so zbraňou v ruke.

Národné a vojenské tradície Slovenska

Stáročia bolo Slovensko súčasťou mnohonárodných štátnych útvarov a slovenskí vojaci slúžili a bojovali v ich armádach, pričom mnohí z nich, či už ako velitelia alebo radoví vojaci, získali všeobecné uznanie a natrvalo sa zapísali do európskej vojenskej histórie.¹⁾

Prvé skutočne slovenské národné ozbrojené jednotky vznikli v revolučných rokoch 1848 – 1849. Slovenský dobrovoľnícky zbor zorganizovaný Slovenskou národnou radou ako národným revolučným orgánom bojoval až do skončenia revolúcie na jeseň roku 1849, keď bol rozpustený. Jeho bojové tradície zostali v povedomí slovenského obyvateľstva a v ďalších zápasoch za národnú slobodu a rovnoprávnosť sa slovenskí vojaci k nim hrdo hlásili.

Po druhýkrát sa myšlienka obnovenia slovenského dobrovoľníckeho vojska, ktoré by sa zapojilo do boja za národné oslobodenie, nezávislosť a národnú rovnoprávnosť, nastolila počas 1. svetovej vojny z iniciatívy Milana Rastislava Štefánika. Neskôr vznikom spoločného česko-slovenského odboja sa organizovalo spoločné vojsko s cieľom získať pre Slovákov a Čechov národnú slobodu spojenými silami.

Česko-slovenské vojsko v zahraničí (neskôr Česko-slovenské légie) začalo vznikať v rokoch 1914 – 1915 na území Ruska a Francúzska. Najpočetnejšie boli légie v Taliansku, tie však vznikli až pred koncom vojny a zohrali úlohu najmä v októbri – novembri 1918. Légie prispeli k víťazstvu mocností Dohody, ale najmä pomohli domácejmu a zahraničnému odboju Slovákov a Čechov pri vytváraní a medzinárodnom uznaní česko-slovenského štátu.

Česko-slovenský štát (Československá republika), ktorý vznikol 28. októbra 1918, si buďoval armádu na báze príslušníkov česko-slovenských légii. Armáda bola pripravovaná na obranu územia a na európske pomery bola veľmi dobre vyzbrojená a vycvičená.

Pod nátlakom Hitlera bol 14. marca 1939 vyhlásený Slovenský štát (od júla 1939 Slovenská republika), ktorého armáda bola vytvorená vzápätí na organizačnej báze armády Československej republiky na Slovensku. Dôstojnícky zbor sa formoval predovšetkým z povolaných záložných dôstojníkov, najmä učiteľov, čo prispelo k tomu, že armáda sa nestala oporou

¹⁾ Napr. poľný maršal Andrej Hadik, potomok drobnej slovenskej šľachtickej rodiny, ako veliteľ habsburského husárskoho pluku dobyl počas sedemročnej vojny roku 1757 Berlín a svojím „husárskym kúskom“ sa zapísal do vojenskej histórie. V habsburskej monarchii zastával neskôr funkciu prezidenta Dvornej vojnovnej rady, ktorú môžeme prirovnať k funkcii ministra obrany (vojny). Ladislav Škultéty-Gábriš, habsburský vojak z 18. a 19. storočia, svojou 81-ročnou službou pri vojsku sa pokladá za najdlhšie slúžiaceho vojaka všetkých čias.

režimu. Pri ich nasadení, predovšetkým na východnom fronte, v rokoch 1941 – 1943 slovenskí vojaci najskôr jednotlivo, neskôr v celých skupinách prebiehali na spojeneckú stranu frontu, kde sa zväčša zapájali do česko-slovenského zahraničného vojska.

Silnejúce protihitlerovské tendencie v radoch dôstojníctva viedli k príprave ozbrojeného protifašistického vystúpenia armády v Slovenskom národnom povstaní. Ozbrojený odpor sa začal 29. augusta 1944, keď sa nemecké vojská pokúsili obsadiť územie Slovenskej republiky. Slovenská povstalecká armáda bojovala na otvorených frontoch dva mesiace, ani potom nekapitulovala. V partizánskych bojoch vydržali niektoré jednotky až do príchodu frontu na prelome rokov 1944 – 1945, niektoré až do oslobodenia v apríli – máji 1945. Ozbrojené povstanie slovenských vojakov a partizánov z 29. augusta 1944 patrilo k najväčším a najdlhším obdobným vojenským vystúpeniam proti nacistickému Nemecku v Európe.

Mnohí antifašisticky orientovaní Slováci sa zapojili počas 2. svetovej vojny aj do spojeneckého úsilia poraziť nacistické Nemecko v rámci česko-slovenského zahraničného odboja. Ako v bojoch na západnom fronte, v bitke o Anglicko, na Blízkom východe, tak aj v bojoch na východnom fronte v Zväze sovietskych socialistických republík bojovali spoločne s Čechmi aj tisíce Slovákov. Výsledkom ich boja na konci vojny bola obnovená Československá republika.

Nové ozbrojené sily boli budované prednostne na báze zahraničného vojska, najmä 1. čs. armádneho zboru v Zväze sovietskych socialistických republík. Po komunistickom prevrate v roku 1948 sa ozbrojené sily stali nástrojom moci komunistického režimu a od roku 1955 aj vojskom Varšavskej zmluvy. Výstavba armády, výchova a výcvik jej príslušníkov zodpovedali princípom a požiadavkám sovietskej politickej a vojenskej doktríny.

Skončenie studenej vojny na prelome rokov 1989 – 1990 znamenalo tiež výzvu pre transformáciu ozbrojených síl na podmienky demokratického politického zriadenia v novom bezpečnostnom prostredí. To sa prejavilo nielen v tvorbe nových vojensko-strategických princípov rozvoja a použitia ozbrojených síl, ale aj v postupnom presadzovaní demokratizačných zmien v oblasti riadenia armády a v humanizácii vojenskej služby.

Tieto významné historické udalosti a medzníky, najmä však tie, ktoré súvisia s bojom Slovákov za národnú slobodu, proti národnostnému útlaku, za európske ideály humanizmu, rovnosti a rovnoprávnosti, proti fašizmu a vojne i bojom za mier a demokraciu, tvoria základ vojenských a bojových tradícií Slovenska.

Budovanie armády samostatnej Slovenskej republiky

1. januára 1993 došlo k pokojnému rozdeleniu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky na dva samostatné štáty, zároveň došlo aj k rozdeleniu spoločnej armády a vzniku Armády Slovenskej republiky, z ktorej boli postupnou transformáciou k 1. júlu 2002 vytvorené OS SR.²⁾

²⁾ Do 30. 6. 2002 boli ozbrojené sily tvorené tromi samostatnými zložkami – Armádou Slovenskej republiky, vojskami Ministerstva vnútra a Železničným vojskom. Od 1. 7. 2002 sa Armáda Slovenskej republiky oficiálne premenovala na OS SR a rozčlenila sa na pozemné sily, vzdušné sily a sily výcviku a podpory. Železničné vojsko a vojská Ministerstva vnútra zanikli k 31. 12. 2002. Sily výcviku a podpory OS SR zanikli 30. 11. 2014 so začlenením ich prvkov do iných súčastí OS SR.

Vybudovať nové plnohodnotné ozbrojené sily suverénneho štátu vyžadovalo uskutočniť transformáciu masovej armády útočného typu s prevahou ťažkej bojovej techniky na menšie, moderne vyzbrojené a kvalitne vycvičené ozbrojené sily, ktoré by popri obrane Slovenskej republiky plnili aj medzinárodné záväzky vrátane účasti v misiách a operáciách mimo územia Slovenskej republiky. Podstatným faktorom vývoja bezpečnostnej a obrannej politiky Slovenskej republiky bol záujem rozhodujúcich politických subjektov o jej euroatlantické smerovanie.

V období rokov 1993 až 1997 boli prijaté prvé politicko-strategické dokumenty v oblasti obrany Slovenskej republiky (*Obranná doktrína Slovenskej republiky* z roku 1994, *Základné ciele a zásady národnej bezpečnosti Slovenskej republiky* z roku 1996), ktoré zodpovedali svojím charakterom a obsahom danej dobe. Nepozvanie Slovenskej republiky do NATO v rámci prvého kola rozširovania malo negatívny vplyv na celkové reformné úsilie, čo sa koncom 90. rokov prejavilo nižšou úrovňou pripravenosti Armády Slovenskej republiky.

V období rokov 1998 až 2003 nastali v bezpečnostnej a obrannej politike Slovenskej republiky kvalitatívne zmeny, ktoré súviseli so zintenzívnením integračného úsilia a následným pozvaním Slovenskej republiky na rokovania o vstupe do NATO. V roku 2001 boli po prvýkrát v Slovenskej republike schválené štandardné strategické dokumenty *Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky*, *Obranná stratégia Slovenskej republiky* a *Vojenská stratégia Slovenskej republiky*, ktoré definovali ciele a úlohy bezpečnostnej a obrannej politiky demokratického štátu ašpirujúceho na vstup do NATO a EÚ.

Následne v roku 2002 bol prijatý *Dlhodobý plán štruktúry a rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky – plán rozvoja a rozvojových programov vrátane ich finančnej náročnosti* (Model 2010), ktorý bol orientovaný na teritoriálnu a individuálnu obranu Slovenskej republiky, vytváral však priestor na integráciu do NATO. Po prvýkrát v tomto dokumente bol zadefinovaný aj zdrojový rámec rezortu ministerstva obrany garantovaný uzneseniami vlády Slovenskej republiky a Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý sa však nenaplnil.

V tomto období boli prijaté aj súvisiace právne normy, ktoré vytvorili základ pre zmenu prístupu k plánovaniu rozvoja obranných kapacít Slovenskej republiky vrátane OS SR v kontexte euroatlantickej integrácie. V marci 2003 vláda Slovenskej republiky schválila *Časový plán plnenia reforiem* ako podmienku na vstup do NATO, ktorý definoval reformné kroky a garantoval záväzok vlády Slovenskej republiky vyčleniť na obranu potrebné zdroje.

V období rokov 2004 až 2008 boli v obrannom úsilí Slovenskej republiky dominantné úlohy súvisiace s členstvom v NATO a EÚ. V roku 2005 boli schválené nové strategické dokumenty *Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky* a *Obranná stratégia Slovenskej republiky*, ktoré boli plne kompatibilné so strategickými dokumentmi NATO a EÚ, definovali nový charakter obrany Slovenskej republiky v rámci kolektívnej obrany a požiadavky vyplývajúce z prechodu od obrany jej teritória k obrane jej záujmov. Tieto dokumenty spolu s prijatím alebo novelizáciou príslušných zákonov vytvorili zodpovedajúci strategický a právny rámec obrany Slovenskej republiky v rámci kolektívnej obrany a plnenia záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z jej členstva v NATO a EÚ.

V roku 2005 bol schválený nový *Dlhodobý plán rozvoja ministerstva obrany s výhľadom do roku 2015* (Model 2015), ktorý položil dôraz na budovanie expedičných síl, pričom oproti Modelu 2010 predpokladal nižšiu úroveň obranných výdavkov, ani tá sa však nenaplnila.

Transformácia sa tak realizovala s dôrazom na úlohy OS SR v mieri, v súvislosti s čím sa postupne oslabovali ich kapacity a spôsobilosti na plnenie úloh v čase vojny. Implementácia plánov zaostávala, čo sa najviac prejavilo v oblasti modernizácie hlavných druhov výzbroje a techniky. OS SR sa 1. januárom 2006 stali plne profesionálne, pričom branná povinnosť zostala zachovaná.

V období od roku 2009 bola nepriaznivá situácia v OS SR umocnená vplyvom ekonomickej krízy na obranné výdavky, ktorých úroveň dostala výrazne klesajúcu tendenciu. Pritom rastúce požiadavky na rozvoj spôsobilostí OS SR a postupná zmena proporcionality ich účasti v misiách a operáciách mimo územia Slovenskej republiky v prospech operácií pod vedením NATO priniesli zvýšené nároky na ľudské, materiálne a najmä finančné zdroje. Potvrdilo sa, že organizačné zmeny v OS SR zamerané na znižovanie počtov personálu, ako jeden z kľúčových znakov ich transformácie od roku 1993, neprinášali očakávaný efekt, tzn. použitie takto uvoľnených finančných prostriedkov na nákup výzbroje, techniky, materiálu a komunikačných a informačných systémov.

Spomalenie transformácie OS SR začalo postupne limitovať aj plnenie ich základných úloh. Akútna potreba zdefinovať nové parametre dlhodobého rozvoja zaručovania obrany štátu s dôrazom na projekciu rozvoja OS SR, reagujúc predovšetkým na zníženú úroveň obranných výdavkov, vyústila do začatia procesu strategického hodnotenia obrany v druhom polroku 2010.

Prípravu jeho kľúčových výstupov však spomalilo nevyslovenie dôvery vláde Slovenskej republiky na jeseň roku 2011, v dôsledku čoho už v danom volebnom období nedošlo k schváleniu zásadných dokumentov. Tým pokračoval stav, v ktorom rezortu ministerstva obrany od roku 2007 (rok identifikácie odklonu od plnenia Modelu 2015) chýbal realistický rámec dlhodobého rozvoja OS SR s adekvátnym zdrojovým pokrytím, čo oddialilo systémové riešenia s dosahom na obranyschopnosť Slovenskej republiky. Po predčasných parlamentných voľbách (2012) nová vláda Slovenskej republiky pokračovala v procese strategického hodnotenia obrany a v roku 2013 schválila *Bielu knihu o obrane Slovenskej republiky*.

Výcvik vojakov
v podmienkach
podobných
reálnemu
nasadeniu.

Ochranu
vzdušného
priestoru
Slovenskej
republiky dnes
zabezpečujú
stíhacie lietadlá
MiG-29.

Húfnice vyrábané
obranným
priemyslom
Slovenskej
republiky
patrí
k svetovej
špičke.

Plnenie úloh
v teréne
za použitia
maskovania.

V roku 2015
si vojaci v Bulharsku
prvýkrát vyskúšali
ostrú strelbu
z protiletadlového
raketového
systému S-300.

Implementácia Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky (2013)

1.1 Úvodný kontext

- 1) *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky* (2013) ako hlavný výstup procesu strategického hodnotenia obrany poskytla politicko-strategický rámec dlhodobého rozvoja v oblasti zaručovania obrany štátu, ktorý absentoval niekoľko rokov a položila základy plánovitého a koordinovaného postupu v ďalších rokoch.
- 2) Nárast nestability na východ aj juh od hraníc EÚ v dôsledku ozbrojených konfliktov na Ukrajine a na Blízkom východe vrátane zväčšenia hrozby terorizmu a masovej migrácie spôsobil zhoršenie bezpečnostného prostredia v Európe s dosahmi v globálnom meradle. Hrozby nadobudli reálnejší a nebezpečnejší charakter, pravdepodobnosť ich vzniku sa relativizovala a skrátil sa reakčný čas na prijatie adekvátnych opatrení.
- 3) V reakcii na zhoršenie bezpečnostného prostredia v Európe boli prijaté viaceré operatívne opatrenia Slovenskej republiky na zachovanie jej bezpečnosti a minimalizáciu bezpečnostných rizík, opatrenia v rámci NATO na zvýšenie jeho pripravenosti a akcieschopnosti a opatrenia v rámci EÚ vrátane jej sankčných opatrení a začatia revízie strategického rámca spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ. Zmena bezpečnostného prostredia, ktorá má zásadný a dlhodobý charakter, si však vyžaduje komplexnú a systémovú reakciu v oblasti obrany štátu v dlhodobom horizonte.

1.2 Plnenie základného cieľa obrannej politiky Slovenskej republiky

- 4) Slovenská republika za základný cieľ svojej obrannej politiky v súlade s *Obrannou stratégiou Slovenskej republiky* (2005) považovala bezpečnosť svojich občanov a zaručenie obrany štátu spočívajúce vo využívaní

vlastných síl a možností kolektívnej obrany, aktívnu účasť na upevňovaní mieru a stability vo svete, predchádzaní konfliktom a urovnávaní krízových situácií v súlade s medzinárodným právom a budovaní dôvery.

5) Základný cieľ obrannej politiky Slovenskej republiky bol plnený aj v meniacom sa bezpečnostnom prostredí avšak pri zvýšených rizikách vyplývajúcich z úrovne obranných kapacít Slovenskej republiky a interoperability OS SR so spojeneckými silami v kontexte dlhodobých rozvojových deficitov OS SR z minulosti. Plnenie tohto cieľa sa preto orientovalo na zastavenie negatívnych trendov v oblasti spôsobilostí OS SR implementáciou opatrení *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* (2013).

Základný cieľ obrannej politiky bol plnený pri zvýšených rizikách vyplývajúcich z úrovne obranných kapacít

1.3 Obranné úsilie Slovenskej republiky

6) Východiská a postuláty obranného úsilia Slovenskej republiky v *Bielej knihe o obrane Slovenskej republiky* (2013) majú dlhodobý charakter. Zásadná zmena bezpečnostného prostredia v Európe a zhoršenie bezpečnostnej situácie v jej susedstve zvýraznili potrebu zvyšovania obranného úsilia Slovenskej republiky.

7) Ustanovením cieľov a stratégie postupu zvyšovania obranyschopnosti Slovenskej republiky v *Bielej knihe o obrane Slovenskej republiky* (2013) ako podmienok efektívneho využitia zdrojov vznikol jeden z predpokladov pozitívneho obratu v zdrojovom zabezpečení zaručovania obrany štátu.

8) Plánovacie predpoklady vývoja obranných výdavkov v *Bielej knihe o obrane Slovenskej republiky* (2013) boli aj pri dôslednej konsolidácii verejných financií rešpektované stabilizáciou obranných výdavkov od roku 2013 z hľadiska podielu na HDP (cca 1 %), ich rastom v reálnom vyjadrení od roku 2014, ako aj rastom v relatívnom vyjadrení ako podielu na HDP (cca 1,1 %) od roku 2015. Nárast obranných výdavkov podporili rozhodnutia vlády Slovenskej republiky o modernizačných projektoch. Vzhľadom na úroveň obranných výdavkov pretrvával nesúlad medzi určenými úlohami a reálne vyčleňovanými zdrojmi na ich realizáciu.

Nesúlad medzi úlohami a zdrojmi

9) V rezorte ministerstva obrany sa zrealizoval súbor opatrení na zefektívnenie využívania zdrojov, najmä v oblasti nakladania s majetkom štátu (napr. centralizácia prvkov správy nehnuteľného majetku štátu, úspora na prevádzkových nákladoch za uvoľnené objekty) a fungovania akciových spoločností (vstup strategického partnera do spoločností, zlučovanie spoločností, racionalizácia štruktúr), ako aj opatrenia na výkonnejšie a efektívnejšie obstarávanie (napr. využívanie elektronickej aukcie/elektronického trhoviska, využitie služieb príslušnej agentúry NATO na obstarávanie niektorých komodít). MO SR vo väčšej miere čerpalo zahraničnú vojenskú pomoc a eurofondy.

10) Koncepčný rámec optimalizácie systému obranného plánovania sa nepodarilo plnohodnotne implementovať. Predovšetkým v dôsledku chýbajúceho dlhodobého plánu a prijatia operatívnych rozhodnutí v oblasti hlavných druhov výzbroje a techniky vynútených zmenou bezpečnostného prostredia nedošlo k previazaniu strategických cieľov, programových priorít a rozpočtu s obstarávaním.

1.4 Riadenie obrany štátu, MO SR a jemu podriadené prvky

Začal sa proces prehodnotenia a aktualizácie Obrannej stratégie Slovenskej republiky

11) V súlade s opatrením v *Bielej knihe o obrane Slovenskej republiky* (2013) sa začal proces prehodnotenia a aktualizácie *Obrannej stratégie Slovenskej republiky* (2005) a na ňu nadväzujúcej prípravy *Koncepcie rozvoja systému obrany Slovenskej republiky* ako východiska jeho skvalitňovania s dôrazom na riadenie obrany štátu. Tento proces ovplyvnila zásadná zmena bezpečnostného prostredia a rozhodnutie vlády Slovenskej republiky pripravovať tieto dokumenty nadväzne na prípravu *Bezpečnostnej stratégie Slovenskej republiky*. Zistenia z tohto procesu sa využili pri tvorbe návrhov čiastkovej úpravy niektorých všeobecne záväzných právnych predpisov. Bol spracovaný súbor situačných plánov na použitie OS SR v krízových situáciách a aktualizovaný interný rámec krízového riadenia v rezorte ministerstva obrany.

12) Požiadavky na skvalitňovanie činnosti MO SR sa naplnili len čiastočne v rámci racionalizácie organizačnej štruktúry MO SR a jemu podriadených úradov a zariadení. Vytvorili sa základné organizačné predpoklady na skvalitnenie plnenia úloh MO SR najmä v oblasti riadenia obrany štátu a rozvoja ľudských zdrojov. Vývoj bezpečnostného prostredia zvýraznil potrebu posilnenia pripravenosti MO SR na plnenie úloh vo vojnovom stave a v čase vojny, čo potvrdzuje, že optimalizácia jeho organizačnej štruktúry nie je dokončená.

13) Príspevkové organizácie, väčšina rozpočtových organizácií a štátny podnik v pôsobnosti MO SR boli v kontexte potrieb obrany štátu zachované a implementovali opatrenia na zefektívnenie činnosti. Organizačnou zmenou prešla aj Vojenská polícia, pričom jej podriadenosť ministrovi obrany Slovenskej republiky sa nezmenila. Zlúčenie Vojenskej spravodajskej služby a Vojenského obranného spravodajstva do Vojenského spravodajstva zefektívnilo jeho riadenie a využívanie zdrojov v spravodajskej činnosti.

14) Vstup strategického partnera do dvoch akciových spoločností obranného priemyslu v pôsobnosti MO SR formou dlhodobého prenájmu ich majetku a zlúčenie týchto spoločností do spoločnosti *Letecké opravovne Trenčín, a. s.*, podporilo jej ekonomickú stabilizáciu a ďalšími opatreniami sa podporila inovácia jej výrobného programu. Prevzatie

DMD GROUP, a. s., vo vlastníctve štátu do pôsobnosti MO SR vytvorilo podmienky najmä na rozvoj jej výroby a opráv vojenskej techniky, predovšetkým delostreleckých systémov a tiež na efektívnejšiu správu majetku štátu. Zlúčením troch akciových spoločností poskytujúcich rekreačné a zdravotnícke služby v pôsobnosti MO SR do jednej – *HOREZZA, a. s.*, a racionalizáciou štruktúr sa zlepšil jej hospodársky výsledok umožňujúci investície do kvality poskytovaných služieb.

1.5 Dlhodobá projekcia rozvoja OS SR (rozvoj spôsobilostí OS SR)

15) Opatrenia *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* (2013) plánované do konca roka 2015 sa plnili v súvislosti s disponibilnými zdrojmi. Udržalo sa spektrum spôsobilostí OS SR, zastavilo sa plošné znižovanie počtov profesionálnych vojakov a realizovali sa nákladovo nenáročné organizačné zmeny štruktúry OS SR pri posilnení bojových prvkov na úkor prvkov velenia a podpory. Optimalizácia funkčnosti logistiky nebola komplexne dokončená. Zámery v oblasti prehodnotenia vojenských doktrín vrátane revízie *Doktríny OS SR (C)* sa nenaplnili.

16) Začal sa zintenzívňovať výcvik OS SR vrátane ich bojových streliieb a cvičení so spojeneckými silami pri ich orientácii, najmä v pozemných silách, na úlohy obrany Slovenskej republiky. Zintenzívnila sa aj spoločná príprava a účasť OS SR na cvičeniach so základnými zložkami integrovaného záchranného systému. Výcvik jednotiek OS SR sa však naďalej realizoval v podstatne obmedzenej miere.

17) Klesanie priemernej personálnej naplnenosti jednotiek OS SR sa zastavilo (v roku 2015 cca 83,5 %) zvýšením počtu profesionálnych vojakov ako dôsledok vyššej regrutácie občanov do OS SR oproti počtu odídených profesionálnych vojakov, a to aj pri raste počtu tabuľkových miest OS SR v súvislosti s vytváraním jednotiek v súlade s modelom OS SR [napr. motorizovaný prápor, prápor spravodajstva, sledovania, určovania cieľov a prieskumu (ďalej len „ISTAR“)]. Pretrvával nedostatok špeciálnych odborností a rast priemerného veku profesionálnych vojakov.

18) V súvislosti so zmenou bezpečnostného prostredia a nadväznými rozhodnutiami vlády Slovenskej republiky bol zmenený postup realizácie projektov vyzbrojovania OS SR uprednostnením projektov techniky vzdušných síl. Schválením *Koncepcie rozvoja Vzdušných síl OS SR* (2014) vláda Slovenskej republiky usmernila ich rozvoj.

19) V dôsledku zmeny postupu realizácie projektov vyzbrojovania a limitovaných finančných zdrojov sa pôvodný prioritný zámer vyzbrojiť jeden prápor pozemných síl viacúčelovými taktickými vozidlami a doplniť ho

výzbrojou, technikou a materiálom nerealizoval. Začalo zvyšovanie bojového potenciálu zavedenej bojovej obrnenej techniky (modernizácia bojových vozidiel pechoty). Napriek pokroku v budovaní mobilného komunikačného systému (MOKYS) pre jednu mechanizovanú práporovú skupinu sa nedosiahla cieľová úroveň systému velenia, riadenia, komunikácie, informačnej podpory a spravodajstva (C4I) s bezpečnostným certifikátom.

Výrazné zaostávanie v rozvoji spôsobilostí OS SR

20) V kontexte dosiahnutých výsledkov implementácie rozvojových zámerov, ako aj z hľadiska dôsledkov dlhodobých rozvojových deficitov pretrvávajú zastaranosť hlavných druhov výzbroje a techniky, nedostatok materiálu, obmedzenia v oblasti komunikačných a informačných systémov a nedostatky v pripravenosti vojenského personálu, čo spôsobuje výrazné zaostávanie v rozvoji spôsobilostí OS SR a dosahovaní interoperability jednotiek OS SR podľa štandardov NATO, ktorej celková úroveň v roku 2015 dosahovala iba cca 50 % merateľných ukazovateľov týchto štandardov.

1.6 Rozvoj ľudských zdrojov v rezorte ministerstva obrany

Prijatie nového zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov

21) Prijatie nového zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov vytvorilo podmienky na stabilizáciu vysokokvalifikovaného vojenského personálu v rámci veliteľského zboru na operačnej a strategickej úrovni v OS SR a ustanovilo krátkodobú štátnu službu na riešenie aktuálnych potrieb naplnenosti OS SR. Keďže bol prijatý v závere roku 2015, jeho prínos sa zatiaľ naplno neprejavil. Úpravou zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov sa vytvorili predpoklady na dlhodobú udržateľnosť osobitného systému sociálneho zabezpečenia profesionálnych vojakov.

22) Na skvalitnenie prípravy vojenského personálu sa posilnil vojenský charakter vzdelávania v Akadémii ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika a prijali sa ďalšie opatrenia s dôrazom na špecifické odbornosti vrátane umožnenia ich prípravy na civilnej vysokej škole.

Vytvorili sa podmienky na efektívnejšiu prípravu aktívnych záloh a dobrovoľnú vojenskú prípravu

23) Úpravou ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov sa vytvorili podmienky na efektívnejšiu prípravu aktívnych záloh OS SR na plnenie úloh obrany štátu a na ich použitie na plnenie úloh OS SR pri mimoriadnych udalostiach. Všeobecne záväzným právnym predpisom bol vytvorený nový zdroj tvorby záloh OS SR – dobrovoľná vojenská príprava pre občanov. Výcvik aktívnych záloh sa zatiaľ nerealizoval.

24) Konceptne bola rozpracovaná starostlivosť o rodiny profesionálnych vojakov vyslaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky a zároveň bola vytvorená nová vojenská špecializácia – odborník na sociálne služby a poradenstvo, ktorého úlohou je okrem iného aj rozvoj sociálnej

práce a metodické vedenie v oblasti starostlivosti o rodiny profesionálnych vojakov. Konceptne bola rozpracovaná aj starostlivosť o vojnových veteránov.

25) Osobitné koncepčné riešenie personálneho manažmentu zamestnancov v rezorte ministerstva obrany sa nepripravovalo, opatrenia v *Bielej knihe o obrane Slovenskej republiky* (2013) v oblasti skvalitňovania a dopĺňovania civilného personálu sa realizovali v rámci všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku štátnej služby a výkonu práce vo verejnom záujme s dôrazom na jeho vzdelávanie.

1.7 Vyzbrojovanie

26) Zásadná zmena bezpečnostného prostredia s následným aplikovaním sankcií EÚ voči Ruskej federácii a stav výzbroje a techniky OS SR ovplyvnili koncepčné zámery výstavby OS SR a z nich vyplývajúci postup ich vyzbrojovania v prospech znižovania vojensko-technickej závislosti OS SR na Ruskej federácii, na základe čoho sa urýchlila realizácia projektov techniky vzdušných síl.

27) Začala sa realizácia najväčších projektov v histórii Slovenskej republiky – nákup dopravných lietadiel a viacúčelových vrtuľníkov, o ktorých rozhodla vláda Slovenskej republiky a riešenie ďalších veľkých projektov – výmena rádiolokačnej techniky a zabezpečenie viacúčelových taktických lietadiel (stíhacie lietadlá). Pripravil sa projekt viacúčelových taktických vozidiel 4 x 4. Začaté a pripravené projekty znamenajú pokrok v prezbroyovaní OS SR, ktorého praktický efekt sa však prejaví až v rokoch 2018 – 2019 a neskôr po dodaní tejto techniky.

Začala sa realizácia najväčších projektov vyzbrojovania

28) Ozbrojeným silám bola dodaná najmä automobilová technika a ľahké pechotné zbrane rôznej kategórie, materiál pre špeciálne sily, vymenili sa tri kusy ľahkých dopravných lietadiel L-410.

29) Realizovaná modernizácia neodstránila dlhodobé deficity, ktoré boli pomenované v *Bielej knihe o obrane Slovenskej republiky* (2013), prejavujúce sa nedostatkom časti a zastaranosťou väčšiny výzbroje, techniky, materiálu a komunikačných a informačných systémov (väčšina hlavných druhov výzbroje a techniky je za hranicou životnosti), ktorá neumožňuje dosiahnutie potrebných spôsobilostí OS SR na obranu štátu a je poruchová s nízkou prevádzkyschopnosťou.

Realizovaná modernizácia neodstránila dlhodobé deficity

30) Na základe zhodnotenia možností modernizácie, resp. výmeny výzbroje a techniky sa začala modernizácia bojových vozidiel pechoty, ktorá prináša okrem zvýšenia ich takticko-technických parametrov aj významnú podporu obrannému priemyslu Slovenskej republiky jeho zapojením sa do tejto modernizácie. Vo väčšej miere sa vo vyzbrojovaní využívali služby

agentúr NATO (na obstaranie malých terénnych automobilov a munície) a priama medzivládna spolupráca.

1.8 Infraštruktúra a správa majetku štátu v rezorte ministerstva obrany

31) Rozsah majetku štátu v správe MO SR postupne klesal v kontexte organizačných zmien OS SR a dislokácie ich útvarov a zariadení. Efektívnejšou správou nehnuteľného majetku, aj s väčším využitím vlastných zamestnancov na úkor dodávateľských riešení, sa znížili prevádzkové náklady.

32) Realizoval sa iba obmedzený počet projektov rozvoja infraštruktúry so zameraním na priority, najmä na budovanie špecializovaného Centra výcviku Lešt a menšie projekty v oblasti infraštruktúry letísk, skladovania pohonných látok, objektovej bezpečnosti a kvality života personálu vrátane projektov súvisiacich s plnením medzinárodných záväzkov. Vybrané projekty sa spolufinancovali z Programu bezpečnostných investícií NATO (ďalej len „NSIP“). Projekty energetickej efektívnosti vzhľadom na určené priority a zdrojový rámec zostali v prípravnej fáze, nedošlo ani k zmene stavu v spoločných a posádkových výcvikových zariadeniach.

Väčšina objektov v správe MO SR je v zlom technickom stave a zastaraná

33) Nedostatok zdrojov obmedzoval aj údržbu infraštruktúry. Väčšina objektov v správe MO SR je v zlom technickom stave, je zastaraná a nákladná na prevádzku, niektoré objekty sú v havarijnom stave, čo obmedzuje ich využiteľnosť a vytvára riziká najmä v oblasti ochrany životného prostredia.

1.9 Podpora obrany štátu

34) Aktualizoval sa dlhodobý rámec rozvoja podpory obrany štátu, jej rozvoj bol naďalej obmedzený najmä nízkou úrovňou financovania, čo viedlo k odloženiu plnenia niektorých plánovaných úloh, niektoré zámery sa ne-realizovali. Využiteľnosť viacerých objektov obrannej infraštruktúry bola naďalej obmedzená ich technickým stavom.

Absencia koncepčného prístupu v oblasti podpory obrany štátu

35) Absencia koncepčného prístupu v oblasti podpory obrany štátu neumožnila pripraviť a realizovať systémové opatrenia na jej rozvoj najmä v súvislosti so zmenou bezpečnostného prostredia, v dôsledku ktorej sa jej význam zvýšil. Bolo rozhodnuté vytvoriť tím na integráciu spojeneckých síl (ďalej len „NFIU“) na území Slovenskej republiky, ktorého činnosť podporí aj prípravu a realizáciu opatrení na posilnenie schopností Slovenskej republiky v oblasti podpory poskytovanej hostiteľskou krajinou spojeneckým silám pri ich umiestnení a činnosti na jej území, ako aj pri ich prechode cez jej územie (ďalej len „HNS“).

1.10 Komunikácia a rozvoj vzťahov s verejnosťou

36) Komunikácia MO SR bola zameraná na plnenie medzinárodných záväzkov a plnenie úloh OS SR pri mimoriadnych udalostiach a nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky. Úpravou právneho rámca sa posilnila účasť OS SR na príprave občanov na obranu štátu, avšak táto príprava vo výchovno-vzdelávacom procese na základných školách a stredných školách bola naďalej úzko orientovaná na ochranu života a zdravia pri mimoriadnych udalostiach.

37) Zámery *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* (2013) v oblasti komunikácie MO SR s mimorezortnými domácimi cieľovými skupinami, vrátane spolupráce s tretím sektorom, sa nerealizovali. To sa prejavilo v nižšom porozumení verejnosti potrebám a činnosti MO SR na úseku obrany štátu, vo veľkej miere negatívnym postojom médií, podobne ako aj v kritike rezortu ministerstva obrany odbornou komunitou.

38) Komunikácii o obrane štátu chýbala stratégia, v dôsledku čoho bola málo rozvinutá a výkonná a prevažne reaktívna a to v období, keď informačný priestor v Slovenskej republike začali vo zvýšenej miere vyplňať domáce extrémistické skupiny a aktéri zo zahraničia šírením svojich posolstiev a propagandy zameranej proti bezpečnostným záujmom Slovenskej republiky.

Komunikácii o obrane štátu chýbala stratégia

1.11 Závery

39) Potvrdil sa prínos prijatia *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* (2013), ktorá poskytla reálny obraz stavu zaručovania obrany štátu a politicko-strategický rámec dlhodobého rozvoja zaručovania obrany štátu s dôrazom na OS SR. Jej implementáciu ovplyvnila najmä zásadná zmena bezpečnostného prostredia a tým vynútené opatrenia na minimalizáciu bezpečnostných rizík.

40) **Napriek pokroku v riešení problémov transformácie OS SR, ktoré boli identifikované v *Bielej knihe o obrane Slovenskej republiky* (2013), však naďalej pretrvávajú rezervy a nedostatky, najmä v ich kapacitách a spôsobilostiach v dôsledku dlhodobého zdrojového poddimenzovania a neefektívneho manažmentu zdrojov, ktoré v období od roku 2013 nebolo možné prekonať a ktoré majú potenciál pretrvať v strednodobom horizonte, a to najmä:**

- nízka personálna naplnenosť OS SR v stave bezpečnosti, najmä jednotiek v silách nižšej pripravenosti s vplyvom na ich schopnosť

Napriek pokroku v riešení problémov transformácie OS SR naďalej pretrvávajú rezervy a nedostatky

- dosiahnuť operačnú pripravenosť,
- nedostatok a zastaranosť výzbroje, techniky, materiálu a komunikačných a informačných systémov a nízka prevádzkyschopnosť niektorej techniky,
- obmedzenia rozsahu a kvality výcviku, predovšetkým taktického výcviku na úrovni prápor a brigáda a náletu letových hodín,
- kritická úroveň použiteľných zásob materiálu OS SR na bojovú činnosť,
- nízka kvalita spôsobilostí OS SR a úroveň interoperability so spojeneckými silami.

41) V nadväznosti na opatrenia na riešenie nedostatkov prijaté v rokoch 2013 – 2015 a zásadnú zmenu bezpečnostného prostredia táto *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky* (2016) definuje ďalšie smerovanie rozvoja zaručovania obrany štátu v dlhodobom horizonte s výhľadom do roku 2030.

Vrtuľníky OS SR plnia nezastupiteľnú úlohu nielen v bojových operáciách, ale aj pri riešení mimoriadnych udalostí a nevojenských ohrození na území Slovenskej republiky.

Je potrebné vytvoriť vhodné podmienky pre službu v OS SR.

Vojaci dnes plnia úlohy aj ďaleko za hranicami Slovenskej republiky.

Specialisti
RCHBO
patria medzi
svetovú špičku.

Tanky
na bojisku
budia stále
rešpekt.

Vonkajšie bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky

42) Dynamicky sa vyvíjajúci a meniaci **rámec globálneho bezpečnostného prostredia** je a bude charakteristický geopolitickými a geoeconomickými zmenami, ako aj novými asymetriami v delbe moci a bohatstva.

43) **Bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky** je a bude významne ovplyvňované (pozitívne aj negatívne) predovšetkým **globalizáciou a s ňou súvisiacimi zmenami medzinárodnej situácie**. Pokračovanie procesu otvorenej globalizácie bude aj naďalej jedným zo zdrojov vážnych **bezpečnostných problémov** geopolitického, geoeconomického, ekologického, surovinového a sociálneho charakteru. V dlhodobom časovom horizonte **môžu pôsobiť nepredvídateľne, synergicky a kumulatívne**. Naďalej budú sprevádzané konfliktami, krízami a vznikom nových ohnísk napätia.

44) **Ťažisko vojenských činností** sa v závislosti od tempa technologického rozvoja jednotlivých bezpečnostných aktérov **bude aj naďalej čiastočne presúvať do nekonvenčných dimenzií a priestorov** (najmä informačný, elektromagnetický, kybernetický, kozmický a nanopriestor). **Kybernetický priestor sa stal novou operačnou doménou vedenia bojovej činnosti**. Útok vedený v kybernetickom priestore môže eskalovať až do úrovne, v ktorej **môže byť aktivovaný článok 5 Severoatlantickej zmluvy**, a vyústi až do kolektívnej obrany, resp. koordinovanej odozvy členských štátov NATO. V nadväznosti na uvedené predstavuje vážny bezpečnostný problém najmä fakt, že **rozvoj zbraňových systémov v nekonvenčných dimenziách a priestoroch nie je v súčasnosti v plnej miere limitovaný** existujúcim systémom politických a právnych záväzkov v oblasti kontroly zbrojenia a odzbrojenia.

Čiastočný návrat
k budovaniu bojového
potenciálu technologicky
vyspelých klasických
konvenčných
ozbrojených síl

45) V prípade niektorých aktérov je v strednodobom časovom horizonte pravdepodobný aj čiastočný návrat **k budovaniu bojového potenciálu moderných technologicky vyspelých klasických konvenčných ozbrojených síl** (bude sa to týkať najmä pozemnej bojovej techniky, špeciálnych síl, vysoko presných zbraňových systémov, hypersonických zbraňových systémov, raketových systémov s plochou dráhou letu, prostriedkov elektronického boja, kybernetických zbraní a prostriedkov protiraketovej obrany). Okrem uvedeného je jedným z hlavných trendov v bojovej činnosti **využívanie bezpilotných leteckých prostriedkov a prostriedkov elektronického boja**.

46) Jadrové mocnosti budú naďalej využívať **spôsobilosti a funkcie bojového potenciálu strategických jadrových síl**. V strednodobom časovom horizonte nie je možné vylúčiť ani vznik novej jadrovej mocnosti. Bojový potenciál a spôsobilosti strategických jadrových síl budú jedným z hlavných zdrojov napätia v globálnom meradle.

47) **Hlavným trendom v oblasti vojenského využitia bojového potenciálu jadrových síl**, okrem funkcie odstrašenia, resp. zadržiavania v kategórii strategických jadrových síl (tá zostane pravdepodobne zachovaná) **je možnosť použitia jadrovej munície s nízkym ekvivalentom TNT** na taktickej, resp. operačno-taktickej úrovni, voliteľnosť jej účinkov (jadrové zbrane tretej generácie), využitie viacnásobných hlavíc a vysoká mobilita systémov jadrových zbraní (vrátane ich nosičov).

48) V súvislosti s dynamikou zmien globálneho bezpečnostného prostredia nie je možné vylúčiť, že bude nevyhnutné transformovať jeden z pilierov medzinárodnej bezpečnosti – **medzinárodný systém kontroly zbrojenia a odzbrojenia**. Pôjde najmä o zmluvný systém regulácie a kontroly zbrojenia a odzbrojovania v oblasti konvenčných a nekonvenčných zbraní, kybernetického a kozmického priestoru.

49) V oblasti kontroly zbrojenia a odzbrojenia budú pokusy nielen o zmluvné viazanie čo najväčšieho počtu aktérov, ale aj opačné procesy. Ich podstatou bude odstupovanie, resp. nezapájanie sa jednotlivých aktérov do jednotlivých oblastí zbrojenia a odzbrojenia, ktoré existujúci systém pokrýva. Tieto procesy **majú potenciál opäť spustiť špirálu pretekov v zbrojení globálnych rozmerov**.

50) Problematika transformácie systému kontroly zbrojenia a odzbrojenia je úzko spojená s ďalšími piliermi medzinárodnej bezpečnosti. V tomto kontexte ide najmä o **kľúčové témy medzinárodného práva** (napr. právo národa na sebaurčenie vs. teritoriálna integrita štátu) a problematiku **opodstatnenia a existencie systémov spoločnej obrany a kolektívnej bezpečnosti**. Dochádza k zmenám a revidovaniu architektúry bezpečnostného systému v Európe. Ich príčinou je spochybňovanie systému doteraz uplatňovaného medzinárodného práva a vývoj bilaterálnych vzťahov Ruskej federácie s Ukrajinou a Ruskej federácie s NATO a EÚ. Tieto aspekty budú do veľkej miery ovplyvňovať bezpečnosť Slovenskej republiky.

51) **Zásadný vplyv na bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky a jej spojencov bude mať vývoj vo východnom susedstve NATO a EÚ**. Aktuálna bezpečnostná situácia vo východných oblastiach Ukrajiny **pravdepodobne bude viesť k vytvoreniu ďalšieho tzv. zmrazeného konfliktu**. Jeho existencia bude vytvárať potenciálne zdroje napätia, ktoré budú ovplyvňovať aj bezpečnostnú situáciu na celom území Ukrajiny s možným dosahom na bezpečnostnú situáciu v Slovenskej republike.

Zásadný vplyv na bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky a jej spojencov bude mať vývoj vo východnom susedstve

52) Ukrajina bude pravdepodobne pokračovať v snahách o zintenzívnenie vojenskej spolupráce s NATO, čo je jeden z rozhodujúcich faktorov zhoršenia jej vzťahov s Ruskou federáciou. **Rozsiahly ozbrojený konvenčný konflikt medzi Ukrajinou a Ruskou federáciou je málo pravdepodobný, ale nie je ho možné vylúčiť. Bezpečnostná situácia sa môže kedykoľvek prudko zmeniť.** V prípade konfliktu väčších rozmerov je potrebné brať do úvahy najmä pretrvávajúci problém vnútorne presídlených osôb na Ukrajine, ktorých počet by rapídne narástol. **V prípade zhoršenia bezpečnostnej situácie na Ukrajine môže dôjsť k násobeniu ukrajinského migračného potenciálu s vážnymi negatívnymi účinkami na bezpečnostné systémy všetkých krajín, ktoré majú s Ukrajinou spoločné hranice.**

53) Ukrajina zostane závislá od politickej a finančnej podpory z EÚ a Medzinárodného menového fondu. V krátkodobom až strednodobom horizonte sa nepredpokladá zlepšenie jej ekonomickej situácie. Politická situácia v krajine zostáva nestabilná. **Prehlbovanie týchto faktorov môže viesť k sociálnoekonomickým nepokojom obyvateľstva.**

54) Revidovaná *Vojenská doktrína Ruskej federácie* explicitne deklaruje obranný charakter, reálna politika a bezpečnostná realita sa však môžu zmeniť. Doktrína zdôrazňuje, že jadrový potenciál (jadrové zbrane) bude použitý len v prípade napadnutia Ruskej federácie jadrovými alebo konvenčnými zbraňami, ak by bola ohrozená jej samotná existencia. **Bezpečnostným problémom je v tomto kontexte najmä vyhradenie si práva na využitie preemptívneho jadrového úderu na operačno-taktickej úrovni.**

Vážnou hrozbou je najmä propaganda na strategickej úrovni a „hybridný spôsob vedenia bojových činností“

55) Z hľadiska spôsobu vedenia konfliktov v meniacom sa bezpečnostnom prostredí je vážnou bezpečnostnou hrozbou najmä **propaganda na strategickej úrovni ako súčasť informačného a psychologického pôsobenia na vybrané cieľové skupiny spoločnosti v rámci tzv. informačnej vojny a špecifické operačné postupy, ktoré sú najlepšie charakterizované pojmom „hybridný spôsob vedenia bojových činností“.** Propaganda na strategickej úrovni je jedným z pilierov konceptu tzv. **permanentnej vojny.** Základné myšlienky definované týmto konceptom však môžu byť v budúcnosti na vedenie bojových činností v rôznych typoch konfliktov využité **nielen bezpečnostnými zložkami štátov, ale ktorýmkoľvek bezpečnostným aktérom** (t. j. aj neštátnym). Cieľom je pri minimálnom nasadení vlastných ozbrojených síl dosiahnuť morálne a psychologické zlomenie protivníkových ozbrojených zložiek a najmä časti civilného obyvateľstva (polarizácia cieľových skupín) tak, aby začali pôsobiť proti chráneným hodnotám na území subjektu, proti ktorému je „hybridný spôsob vedenia bojových činností“ použitý.

56) **Zdroje** potenciálnych **hrozieb** vojenského a nevojenského charakteru budú naďalej spočívať v **nerovnomernom hospodárskom, sociálnom a demografickom vývoji jednotlivých národov, štátov, regiónov a kontinentov.** Rozdiely potom v konečnom dôsledku vytvárajú aj vhodné podmienky na činnosť teroristických, radikálnych, extrémistických a militantných skupín.

57) Vážnou globálnou **bezpečnostnou hrozbou asymetrického charakteru** zostane aj naďalej **organizovaný terorizmus**, ktorý bude podporovaný aj rôznymi autoritatívnymi režimami. Terorizmus používa a bude naďalej používať nepriamu stratégiu, ktorej podstatou je vyhýbanie sa priamej konfrontácii so štátmi. Útoky bude orientovať na vybrané citlivé a nepripravené segmenty spoločnosti, napr. na masové zhromaždenia obyvateľstva, ktoré umožňujú maximálny efekt vysokých strát s vplyvom na nálady spoločnosti a oslabenie dôvery občanov v schopnosť štátov zaistiť ich bezpečnosť. Proti takýmto útokom sú málo účinné aj tie najmodernejšie zbrane a zbraňové systémy.

58) Na medzinárodnej scéne sa presadzujú ďalšie teroristické skupiny, ktoré svojou činnosťou vytvárajú a budú vytvárať ďalšie **potenciálne možné oblasti nestability**. Mnohé z nich sa hlásia k ideológii AL-KÁIDY, niektoré z nich, ako napríklad Islamský štát, sú radikálnejšie ako samotná AL-KÁIDA.

59) **Nárast rôznych foriem teroristických aktivít** možno očakávať v oblasti Afrického rohu, Sahelu, Magrebu, Levantu a v štátoch Perzského zálivu. Nie je vylúčený ani v juhovýchodnej Ázii a niektorých oblastiach západného a juhozápadného Balkánu.

60) Hrozba terorizmu sa s pokračujúcim **technologickým pokrokom exponenciálne zvyšuje**. Tento vývoj v konečnom dôsledku môže otvoriť **nové formy individualizácie terorizmu** (napr. geneticky vyrobený mor, počítačové vírusy, osamelí vlci, osoby ktoré sa vracajú z konfliktných oblastí, migranti).

61) Arzenál **zbraní hromadného ničenia** vo výzbroji akéhokoľvek protivníka (štátu aj neštátneho aktéra) môže zásadným spôsobom **zmeniť pomer vojenských síl a vynútiť si zmenu vojenskej stratégie a taktiky**. Vážnou bezpečnostnou hrozbou pre globálne bezpečnostné prostredie je zvyšujúci sa počet aktérov **snažiacich sa získať, prípadne zvládnuť technológiu výroby zbraní hromadného ničenia**, ako aj nelegálne rozširovanie týchto zbraní a ich nosičov. Bude pretrvávať aj hrozba zneužitia bežne dostupných biologických látok.

62) **Budúce konflikty pravdepodobne nebudú mať charakter rozsiahlych konfliktov** na veľkom území s masívnym zapojením ľudských a materiálových zdrojov, ale viac **lokálny, resp. regionálny charakter**.

63) **Región Blízkeho a Stredného východu** bude aj naďalej **zdrojom nestability**. Hlavnými destabilizačnými faktormi budú územné spory, expandovanie terorizmu v spojení s náboženským extrémizmom, sociálno-ekonomická stagnácia a úpadok, migrácia, energetická nedostatočnosť, nedostatok vody a s tým súvisiaci nedostatok potravín, populačný rast, ako aj šírenie konvenčných a nekonvenčných zbraní.

Región Blízkeho a Stredného východu bude aj naďalej zdrojom nestability

64) Z hľadiska dlhodobého časového horizontu nemožno vylúčiť, že tlmené bezpečnostné hrozby vojenského a nevojenského charakteru, ktoré sú lokalizované v súčasných a potenciálnych ohniskách napätia v euroázijskom krízovom oblúku južne a východne od Slovenskej republiky, **by mohli eskalovať do generovaných lokálnych konfliktov vojenského a nevojenského charakteru.** Konflikty tohto charakteru by mohli za určitých podmienok radikálne sa meniaceho bezpečnostného prostredia eskalovať do regionálneho rozsahu. Špecifickým bezpečnostným problémom sú v tomto kontexte aj negatívne javy, ktoré súvisia s migračnými procesmi. Jedným z dôsledkov zhoršovania bezpečnostnej situácie v južných oblastiach od Slovenskej republiky môže byť **zvýšenie náporu migračných vln z južnej migračnej trasy** (tzv. Líbyjská cesta).

Bezpečnostné hrozby vojenského a nevojenského, symetrického a asymetrického charakteru

65) Bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky bude dlhodobo ovplyvňované **globálnymi bezpečnostnými hrozbami vojenského a nevojenského, symetrického a asymetrického charakteru, ako sú najmä:**

- **terorizmus** a organizovaný transnacionálny terorizmus,
- **kybernetické útoky,**
- **informačno-psychologické pôsobenie na obyvateľstvo a hybridný spôsob vedenia bojových činností,**
- **použitie zbraní hromadného ničenia,**
- **nelegálne zmocnenia sa a šírenie zbraní hromadného ničenia, ich nosičov a technológií ich výroby,**
- **vznik asymetrických konfliktov (lokálnych alebo regionálnych konfliktov vojenského a nevojenského charakteru),**
- **organizovaný transnacionálny zločin v spojení s nelegálnym obchodom so zbraňami a vojenským materiálom, výrobou a predajom drog a aktívnym participovaním na nelegálnej migrácii,**
- **nárast náboženského, ľavicového a pravicového extrémizmu,**
- **nekontrolovateľná migrácia,**
- **prehlbovanie rozdielov medzi chudobnými a bohatými štátmi a obmedzenia prístupu k nerastnému bohatstvu, vode a ekonomickým produktom,**
- **zmenšujúce sa strategické surovinové a potravinové zdroje,**
- **pokračovanie krízy, resp. nestability finančného, prípadne menového a hospodárskeho systému.**

66) Vonkajšie bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky budú špecificky ovplyvňovať viac hrozby nevojenského a asymetrického charakteru ako hrozby vojenského a symetrického charakteru. Z hľadiska dlhodobého časového horizontu **možno predpokladať ich nárast, rozšírenie spektra a zvýšenie deštruktívnych účinkov.** Nie je možné vylúčiť ani variant, že niektoré z nich môžu postupne eskalovať do hrozieb vojenského charakteru.

Zabezpečenie ochrany
a obrany vzdušného
priestoru patrí medzi
najdôležitejšie úlohy
OS SR.

Pozemné sily tvoria
najväčšiu časť
OS SR.

Na získanie prevahy
na modernom
bojisku je dôležitá
palebná podpora
moderného
delostrelectva.

Záchrana
raneného
z miesta
prírodnej
katastrofy.

Aj vojaci vyslaní
do misií a operácií
mimo územia
Slovenskej
republiky
prispievajú
k jej bezpečnosti.

Budúce obranné úsilie Slovenskej republiky

Obranné úsilie Slovenskej republiky vyjadruje vôľu a jednoznačné odhodlanie štátu nepretržite zaručovať svoju obranu. Potvrďuje istoty pre občanov Slovenskej republiky, že obrana štátu bude zaručená a vyjadruje záruky pre jej spojencov, že Slovenská republika si svoje záväzky bude plniť zodpovedne. Zároveň je posolstvom pre potenciálnych protivníkov o vierohodnosti úsilia Slovenskej republiky zabezpečovať obranu štátu.

Rozsah a charakter obranného úsilia vychádza z bezpečnostných záujmov, cieľov a úloh obrannej politiky Slovenskej republiky, ako sú sformulované v platných strategických dokumentoch, z jej ústavno-právneho poriadku, medzinárodných záväzkov a zo súvisiacich politických rozhodnutí vedenia štátu, ktoré v reakcii na rozsah a charakter hrozieb pre Slovenskú republiku a jej spojencov určuje konkrétne ciele a opatrenia obrany štátu vrátane zodpovedajúcej úrovne zdrojov štátu a spôsobu ich využitia na obranu štátu.

3.1 Základné východiská obranného úsilia Slovenskej republiky

67) Jadrom obranného úsilia Slovenskej republiky bude zaručovanie **obransy štátu**, ako nevyhnutného predpokladu existencie štátu a zachovania bezpečnosti jeho občanov, vlastnými silami a s využitím kolektívnej obrany v rámci NATO a nástrojov spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. Obrana štátu vrátane rozvoja jeho obranných kapacít **patrí medzi priority vlády Slovenskej republiky**.

**Dôsledné napĺňanie
národnej zodpovednosti
za obranu štátu**

68) Obranné úsilie Slovenskej republiky bude založené na **dôslednom napĺňaní národnej zodpovednosti za obranu štátu** v súlade s ústavným rámcom Slovenskej republiky, podľa ktorého „obrana Slovenskej republiky je povinnosťou a vecou cti občanov“, pričom „za obranu a bezpečnosť štátu zodpovedá vláda Slovenskej republiky“. Slovenská republika bude zvyšovať svoju obranyschopnosť **rozvojom individuálnej a kolektívnej schopnosti odolávať ozbrojenému útoku**, čím posilní aj obranný potenciál NATO a vojenské spôsobilosti EÚ.

69) Obranné úsilie Slovenskej republiky reflektuje dlhodobé potreby obrany štátu, ktoré presahujú horizont funkčného obdobia jednotlivých vlád. **Kontinuita** riešenia zásadných otázok obranyschopnosti štátu sa bude dosahovať na báze širokej politickej dohody rozhodujúcich politických subjektov.

70) **Rozsah obranného úsilia je viazaný na úroveň a stabilitu obranných výdavkov a na mieru ohrozenia bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky.** Obranné výdavky môžu byť čiastočne negatívne ovplyvnené, ale nie determinované vonkajšími vplyvmi, napríklad ekonomickou krízou, resp. vnútornými faktormi, napríklad zmenou zloženia vlády Slovenskej republiky.

71) **Obranné úsilie sa bude realizovať predovšetkým v rámci rozvoja systému obrany štátu ako súčasti bezpečnostného systému štátu.** Systém obrany štátu bude schopný reflektovať široké spektrum hrozieb a scenárov ohrozenia Slovenskej republiky, ktoré siahajú od teroristických hrozieb až po napadnutie štátu vojenskými prostriedkami pri kombinácii rôznych metód a nástrojov v rámci sofistikovaných foriem vedenia bojovej činnosti pri využití štandardných aj vyspelých technológií.

3.2 Obranné úsilie Slovenskej republiky v budúcom bezpečnostnom prostredí

72) Predpokladaný vývoj bezpečnostného prostredia si vyžaduje zamerať obranné úsilie **na zvyšovanie pripravenosti Slovenskej republiky na obranu štátu ako súčasť znižovania jej zraniteľnosti a posilňovania jej celkovej odolnosti.** V tomto kontexte sa bude **prehlbovať aj komplexný prístup k obrane štátu,** ktorého súčasťou bude aj efektívnejšie využívanie potenciálu obranného priemyslu Slovenskej republiky.

Obranné úsilie sa
zameria na zvyšovanie
pripravenosti Slovenskej
republiky na obranu štátu

73) Slovenská republika vzhľadom na globálny, resp. nadnárodný charakter väčšiny hrozieb a výziev a na svoje obmedzené obranné kapacity bude **značnú časť hrozieb a výziev riešiť najmä spoločným úsilím so spojencami a partnermi v rámci medzinárodných organizácií, predovšetkým NATO a EÚ.** Rovnako Slovenská republika poskytne pomoc spojencom a partnerom v rámci uvedených medzinárodných organizácií. Slovenská republika bude podporovať vnútornú súdržnosť, funkčnosť a akcieschopnosť NATO a EÚ a vzájomnú komplementaritu ich nástrojov a aktivít.

74) Ani zmluvné garancie kolektívnej obrany a vzájomnej pomoci v rámci medzinárodných organizácií nezabavujú Slovenskú republiku jej **základnej zodpovednosti zaručovať** v súlade s jej ústavným a právnym rámcom

svoju obranu vlastnými silami. To potvrdzuje aj čl. 3 *Severoatlantickej zmluvy*, ktorým sa zmluvné strany zaviazali **jednotlivo a spoločne**, stálou a účinnou svojpomocou a vzájomnou výpomocou **udržiavať a rozvíjať svoju individuálnu a kolektívnu schopnosť odolávať ozbrojenému útoku**.

Udržiavanie
schopnosti generovať
obránné kapacity
na najhorší scenár
ohrozenia – ozbrojený
útok

75) Zodpovedný prístup k obrane štátu vyžaduje **nepretržite udržiavať nielen adekvátne obranné kapacity na riešenie najpravdepodobnejších scenárov ohrozenia Slovenskej republiky, ale aj schopnosť v potrebnom čase postupne generovať obranné kapacity schopné čeliť najhoršiemu scenáru jej ohrozenia - ozbrojenému útoku proti Slovenskej republike**.

76) Slovenská republika bude v súlade so svojimi bezpečnostnými záujmami v rámci **dlhodobej adaptácie NATO** na zásadne zmenené bezpečnostné prostredie presadzovať **ako prioritu posilňovanie kolektívnej obrany a odstrašenia**. V rámci svojho obranného úsilia k tomu prispeje najmä rozvojom spôsobilostí OS SR, prispievaním do síl rýchlej reakcie a pripravenosťou na plnenie úloh HNS. Slovenská republika bude svojimi ozbrojenými silami prispievať aj do **misíí a operácií** mimo územia Slovenskej republiky pod vedením NATO. V rámci plnenia úlohy NATO v oblasti **kooperatívnej bezpečnosti** bude Slovenská republika koordinovať so spojencami úsilie na posilnenie režimov kontroly zbrojenia a odzbrojenia, vojenskej transparentnosti a opatrení na budovanie dôvery, podporovať reformu ozbrojených síl kandidátskych a partnerských štátov vrátane ich výcviku a rozvoj partnerstiev NATO s dôrazom na strategické partnerstvo s EÚ.

77) Slovenská republika bude prispievať k účinnosti a dôveryhodnosti **spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ**, a to aj poskytovaním síl a prostriedkov OS SR do vojenských misíí a operácií EÚ a do síl rýchlej reakcie EÚ. Na podporu rozvoja partnerstiev EÚ s inými medzinárodnými organizáciami a štátmi môže byť poskytnutý aj vojenský príspevok v oblasti budovania obranných kapacít partnerov. Zároveň bude podporovať efektívnu **spoluprácu členských štátov EÚ pri tvorbe ich vojenských spôsobilostí** s dôrazom na technologicky náročné spôsobilosti.

78) Slovenská republika sa bude v súlade s cieľmi svojej bezpečnostnej a zahraničnej politiky a medzinárodným právom zapájať aj do mierových misíí OSN.

79) Slovenská republika sa bude zapájať do **medzinárodnej obrannej spolupráce v rámci NATO a EÚ predovšetkým so štátmi Vyšehradskej skupiny** s cieľom rozvoja nedostatkových spôsobilostí efektívnym spôsobom. Ide predovšetkým o rozvoj spôsobilostí spravodajstva, prieskumu a sledovania, kybernetickej obrany, spoluprácu v oblasti ochrany vzdušného priestoru, strategickej prepravy, výcviku, mnohonárodnej logistickej podpory a pod. Slovenská republika zachová svoju vedúcu úlohu v Centre excelentnosti NATO v oblasti likvidácie výbušných prostriedkov, ktoré je umiestnené na jej území a spoluprácu s Poľskom vo vedení Centra excelentnosti NATO v oblasti kontrašpionážnej činnosti umiestnenom na území Poľskej republiky.

80) Slovenská republika je **odhodlaná** v súlade so svojím obranným úsilím **použiť svoje ozbrojené sily pri obrane štátu**, a to na základe prirodzeného práva na individuálnu alebo kolektívnu sebaobranu podľa *Charty Organizácie Spojených národov* a princípov medzinárodného práva a v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodnej zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu, záväzkami vyplývajúcimi zo zmluvného rámca EÚ a s ďalšími medzinárodnými záväzkami.

81) OS SR sa musia **pripravovať na plnenie úloh v súlade s politicko-vojenskou ambíciou Slovenskej republiky**, a to v zásadne zmenenom bezpečnostnom prostredí charakterizovanom aj zmenou predpokladaného operačného priestoru ich budúceho nasadenia a charakteru vedenia bojovej činnosti proti odlišným typom protivníkov.

82) **Operačný priestor budúceho nasadenia a bojovej činnosti OS SR** bude diferencovaný z hľadiska geografických, klimatických, politických, hospodárskych a kultúrnych charakteristík, pričom sa môže vyznačovať rýchlym a intenzívnym vedením bojovej činnosti, vysokou manévrovateľnosťou bojujúcich skupín, používaním tradičných spôsobilostí pozemných, vzdušných a síl pre špeciálne operácie s dôrazom na ich integrované a simultánne nasadenie, vedením kybernetického a elektronického boja a prítomnosťou vyspelých technológií vrátane prostriedkov na zamedzenie prístupu, bezpilotných prostriedkov, presnej munície a ďalších, ale aj štandardných technológií. OS SR môžu byť nasadené aj v operačnom priestore, v ktorom nebude jasné oddelenie bojovej línie od zázemia a zreteľný rozdiel medzi ozbrojenými zložkami protivníka a civilným obyvateľstvom. Činnosť ozbrojených síl môže byť vedená voči protivníkovi používajúcemu konvenčný spôsob boja alebo kombináciu konvenčného a nekonvenčného (asymetrického) spôsobu boja v rôznych štádiách konfliktu alebo súčasne (hybridný konflikt) na otvorenom území, ale aj v mestských aglomeráciách, pričom môže ísť aj o polovojské sily. OS SR môžu však viesť činnosť aj voči protivníkovi, ktorý používa výlučne nepravidelný, asymetrický spôsob boja (dlhodobá povstalecká činnosť), a to prevažne v urbanizovanom prostredí.

83) **Pri obrane Slovenskej republiky** pred vojenským ohrozením budú na základe pripravených kapacít štátu na podporu OS SR pri obrane štátu vytvorené podmienky na strategickú, operačnú i taktickú výhodu najmä na rýchle operačné rozvinutie a efektívne pôsobenie OS SR. Počas vedenia obranných operácií na území Slovenskej republiky bude zabezpečená všestranná podpora OS SR ďalšími zložkami systému obrany štátu vrátane mobilizácie ľudských a materiálových kapacít štátu a bude zabezpečená HNS.

84) V kontexte rastúcej regionálnej nestability generujúcej zvýšené ohrozenie členských štátov NATO bude za **prioritný operačný priestor budúceho nasadenia OS SR mimo územia Slovenskej republiky považované územie týchto štátov v rámci ich kolektívnej obrany**. Na území spojeneckého štátu sa predpokladá využitie kapacít HNS spojenca.

Za prioritný operačný priestor budúceho nasadenia OS SR mimo územia Slovenskej republiky je považované územie členských štátov NATO v rámci ich kolektívnej obrany

85) OS SR môžu byť nasadené **mimo územia Slovenskej republiky** aj v regióne **viac alebo menej vzdialenom od euroatlantického priestoru** najmä v rámci misií a operácií medzinárodných organizácií na zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Môže ísť o kultúrne odlišné prostredie s málo rozvinutou infraštruktúrou, veľmi obmedzenými alebo žiadnymi verejnými službami a nefungujúcimi vládnymi štruktúrami, čo vyžaduje komplexné zabezpečenie nasadených jednotiek.

86) OS SR **popri svojej hlavnej úlohe**, ktorou je obrana štátu, musia byť pripravené na území Slovenskej republiky **reagovať efektívne aj na nevojenské ohrozenia**. Pri mimoriadnej udalosti, v čase mimoriadnej situácie, v núdzovom stave a výnimočnom stave sa použijú aj jednotky OS SR, ktoré majú spôsobilosti na ochranu života, zdravia a majetku spolu s príslušnými silami a prostriedkami bezpečnostného systému štátu. Spôsobilosti OS SR sa môžu použiť aj na boj proti terorizmu a poskytnutie pomoci pri zachovávaní verejného poriadku.

87) Je zrejmé, že územie Slovenskej republiky alebo spojeneckého štátu **pri jeho obrane predstavuje kvalitatívne iný operačný priestor** nasadenia OS SR, predpokladá iného protivníka a **iný spôsob vedenia bojovej činnosti** oproti pôsobeniu v regiónoch viac alebo menej vzdialených od euroatlantického priestoru v mierových misiách a v operáciách zameraných na stabilizáciu a rekonštrukciu štátu, na ktorých sa OS SR zúčastňovali v minulom období. To si vyžaduje položiť dôraz na prednostné rozvíjanie **adekvátnych spôsobilostí OS SR na plnenie úloh obrany Slovenskej republiky a jej spojencov**.

3.3 Politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky

Nový rámec politicko-vojenskej ambície Slovenskej republiky musí komplexne vyjadriť cieľový rozsah použitia kapacít a spôsobilostí OS SR

88) Rozsah a účel použitia OS SR v operáciách vyjadruje **politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky**.³⁾ Nový rámec politicko-vojenskej ambície Slovenskej republiky musí komplexne a v kontexte cieľov spôsobilostí NATO pre Slovenskú republiku vyjadriť cieľový rozsah kapacít a spôsobilostí OS SR, ktoré sa použijú pri

- **obrane Slovenskej republiky,**
- **plnení záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich zo zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu (kolektívna obrana spojenca v NATO),**
- **pôsobení v misiách a operáciách mimo územia Slovenskej republiky,**
- **mimoriadnych udalostiach a nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky.**

³⁾ Čl. 27 *Obrannej stratégie Slovenskej republiky* (2005).

89) Komplexne koncipovaná politicko-vojenská ambícia exaktnejšie vyjadrí zabezpečenie obrany štátu ako prioritu obranného úsilia Slovenskej republiky, potvrdí vklad Slovenskej republiky do naplňovania úrovne ambície NATO v požadovanej kvalite, rozsahu a úrovni operačnej pripravenosti a vklad Slovenskej republiky do misií a operácií realizovaných v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ; zároveň bude reflektovať aj poslanie OS SR pri mimoriadnych udalostiach a nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky.

90) Politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky zohľadní

- predpokladaný vývoj bezpečnostného prostredia, hrozieb a výziev,
- vlastnú zodpovednosť za obranu štátu,
- komplexný prístup k obrane štátu,
- rastúce kvalitatívne požiadavky na systém obrany štátu,
- spojenecké záväzky v rámci NATO,
- úlohy v oblasti spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ,
- ostatné medzinárodné záväzky Slovenskej republiky,
- poslanie OS SR pri mimoriadnych udalostiach a nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky.

91) Naplňovanie politicko-vojenskej ambície bude zabezpečované ako kľúčová priorita v oblasti zaručovania obrany štátu. Za ťažiskové pritom budú považované tie úlohy, ktoré sú primárne pre obranyschopnosť Slovenskej republiky a plnenie jej záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu. Ide predovšetkým o úlohy, ktoré z hľadiska bezpečnostného prostredia **vyžadujú nepretržite vysokú úroveň pripravenosti** a bojaschopnosti OS SR a v prípade nedostačujúcich spôsobilostí na plnenie týchto úloh vzniká akútne **riziko** v zaručovaní obrany Slovenskej republiky. Ide predovšetkým o plnenie týchto úloh:

- ochrana a obrana vzdušného priestoru Slovenskej republiky v rámci Integrovaného systému obrany vzdušného priestoru a protiraketovej obrany NATO (ďalej len „NATINAMDS“),
- udržiavanie kritických spôsobilostí potrebných na obranu štátu a ich plánovité narastanie s dôrazom na spôsobilosti mechanizovanej brigády a síl použiteľných aj na boj proti terorizmu,
- udržiavanie mechanizovanej praporovej skupiny v silách vysokej pripravenosti a poskytovanie príspevkov OS SR do síl rýchlej reakcie NATO a EÚ,
- zabezpečenie mobilizácie OS SR a HNS.

92) Komplexné vymedzenie politicko-vojenskej ambície Slovenskej republiky ustanoví nová *Obranná stratégia Slovenskej republiky* nadväzujúca na novú *Bezpečnostnú stratégiu Slovenskej republiky*, ktoré schvaľuje Národná rada Slovenskej republiky.

3.4 Plánovacie predpoklady zaručovania obrany štátu

93) Zásadná zmena bezpečnostného prostredia v Európe a zhoršenie bezpečnostnej situácie v jej susedstve **vyžaduje zvyšovanie obranyschopnosti Slovenskej republiky**. Základným plánovacím predpokladom na dosiahnutie budúcich spôsobilostí OS SR je politicko-vojenská ambícia Slovenskej republiky, s ktorou v súlade môžu ústavné orgány Slovenskej republiky v závislosti od reálnej situácie rozhodnúť o použití OS SR

- v operáciách na obranu Slovenskej republiky v plnom rozsahu,
- v operáciách kolektívnej obrany spojenca v prípade jeho napadnutia v rozsahu záväzkov Slovenskej republiky,
- v operáciách pod vedením NATO okrem čl. 5 *Severoatlantickej zmluvy* a v misiách a operáciách EÚ a OSN v rozsahu deklarovaných príspevkov Slovenskou republikou,
- na plnenie úloh pri mimoriadnych udalostiach a pri nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky v rozsahu zodpovedajúcim vzniknutej situácii.

Na tieto účely budú OS SR členené podľa stanovených úrovní vysokej a nižšej pripravenosti.

Na zvyšovanie
obranyschopnosti
Slovenskej republiky
je nevyhnutné zabezpečiť
primeranú úroveň
obránných výdavkov

94) Na zvyšovanie obranyschopnosti Slovenskej republiky je **nevyhnutné zabezpečiť primeranú úroveň obranných výdavkov** najmä na realizáciu dlhodobého odkladaných projektov hlavných druhov výzbroje a techniky a investícií do výcviku OS SR ako základných predpokladov zvýšenia kvality ich spôsobilostí, bojového potenciálu a celkovej úrovne pripravenosti na obranu štátu.

95) Slovenská republika pri rešpektovaní dôležitého princípu spravodlivého zdieľania záťaže **spoločného obranného úsilia v NATO** vrátane plnenia úloh na predchádzanie hrozbám a zaručovanie bezpečnosti, ktorého hlavným ukazovateľom je úroveň obranných výdavkov, **zvyší svoj podiel** na tomto obrannom úsilí v kontexte vývoja bezpečnostného prostredia a reálnych možností svojej ekonomiky.

96) Slovenská republika potvrdzuje svoj politický záväzok v rámci *Prísľubu investovania do obrany* (2014) prijatý členskými štátmi NATO a odsúhlasený v *Politickej smernici NATO* (2015), ktorý požaduje zastaviť akýkoľvek pokles obranných výdavkov a usilovať sa s rastom HDP zvýšiť obranné výdavky v reálnom vyjadrení a usilovať sa pokročiť smerom k odsúhlasenej úrovni 2 % HDP v priebehu dekády. Súčasťou tohto záväzku je aj úsilie v priebehu dekády zvýšiť ročné investície do hlavnej výzbroje a techniky a súvisiaceho výskumu a vývoja (v terminológii NATO v angl. equipment expenditures) na úroveň 20 % a viac z celkových obranných výdavkov.

97) Obranné výdavky Slovenskej republiky sa v súlade s potrebami obrany Slovenskej republiky a so spojeneckými záväzkami **budú zvyšovať v reálnom vyjadrení aj z hľadiska podielu na HDP**, a to v závislosti od stavu verejných financií s **ambíciou** dosiahnutia úrovne 1,6 % HDP v roku 2020 a smerovania k úrovni 2 % HDP v dlhodobom výhľade. Na **výzbroj a techniku** sa bude podľa kritérií NATO vyčleňovať z obranných výdavkov **minimálne 20 %** na postupné prekonávanie dlhodobých nedostatkov v oblasti výzbroje, techniky a komunikačných a informačných systémov OS SR.

Obranné výdavky sa v súlade s potrebami obrany Slovenskej republiky a so spojeneckými záväzkami budú zvyšovať

98) Zvyšovanie obranných výdavkov sa bude realizovať najmä prostredníctvom podpory realizácie finančne náročných strategických projektov modernizácie OS SR vládou Slovenskej republiky ich individuálnym schvaľovaním a financovaním.

99) Rozvoj obranných kapacít Slovenskej republiky (najmä spôsobilostí OS SR) si bude vyžadovať v oblasti obranných výdavkov

- **realnosť a záväznosť** v rozpočte na rok,
- **stabilitu** v rámci viacročného rozpočtovacieho cyklu,
- **dlhodobú predvídateľnosť** v rámci plánovacích predpokladov,
- **postupný rast** v súlade s objektívnymi potrebami zaručovania obrany Slovenskej republiky a so spojeneckými záväzkami.

100) **Predvídateľnosť vývoja obranných výdavkov** je zásadným predpokladom ich efektívneho využívania, pretože umožňuje realizovať cielavedomý plánovitý rozvoj obranných kapacít štátu pri využití potenciálu obranného priemyslu Slovenskej republiky, ako aj efektívne zapojenie sa Slovenskej republiky do viacročných bilaterálnych a mnohonárodných rozvojových projektov a iniciatív.

101) Úsilie bude zamerané na to, aby sa postupným zvyšovaním obranných výdavkov Slovenskej republiky a ich efektívnym využívaním **dosiahlo**

- **v strednodobom výhľade** (do konca roku 2020) **zníženie nerovnováhy medzi úlohami obrany štátu a zdrojmi** s realizáciou plánovaných prioritných projektov vyzbrojovania,
- **v dlhodobom výhľade** (do konca roku 2030) pri realizácii väčšiny veľkých (strategických) finančne náročných projektov vyzbrojovania **podstatné zníženie dlhodobých rozvojových deficitov** v OS SR,
- **za predpokladu smerovania obranných výdavkov Slovenskej republiky na úroveň 2 % HDP** v súlade s jej dlhodobou ambíciou a jej záväzkami v rámci NATO **vyváženie úloh obrany štátu a disponibilných zdrojov**.

102) Pri rozhodovaní o vyslaní OS SR na plnenie úloh do misií a operácií mimo územia Slovenskej republiky v rámci síl rýchlej reakcie NATO a EÚ, resp. o vyslaní OS SR na plnenie úloh do misií a operácií mimo územia Slovenskej republiky, ktoré neboli zahrnuté v limitoch alebo v záväzných ukazovateľoch kapitoly MO SR na príslušný rok, sa bude preferovať financovanie použitia OS SR, ktoré nebude na úkor ostatnej prevádzky a rozvoja OS SR. Vláde Slovenskej republiky sa bude predkladať

deklarovanie síl a prostriedkov OS SR do síl rýchlej reakcie NATO a EÚ, ktorých prípadné použitie (vyslanie na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky) si bude vyžadovať rýchle uvoľnenie finančných prostriedkov na tento účel nad rámec limitov kapitoly MO SR.

103) MO SR bude realizovať opatrenia zabezpečujúce efektívne, hospodárne a transparentné nakladanie so zdrojmi, a to predovšetkým

- skvalitnenie fungovania systému obranného plánovania v rezorte ministerstva obrany a v Slovenskej republike a jeho zladenie s procesmi obranného plánovania NATO a s rozvojom vojenských spôsobilostí EÚ,
- optimalizácia organizačných štruktúr a hodnotenie efektivity vnútorných procesov,
- systémová implementácia riadenia rizík v rezorte ministerstva obrany,
- zvyšovanie využitia informačných systémov a elektronizácie výkonu štátnej správy vrátane využívania elektronickej aukcie,
- zefektívnenie manažmentu skladových zásob OS SR,
- opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti objektov,
- spolupráca na medzirezortnej a medzinárodnej úrovni v oblasti prípravy personálu a vyzbrojovania,
- účelné využívanie prostriedkov zo zahraničia najmä v rámci NATO a EÚ.

Takto získané finančné prostriedky budú prednostne využité na rozvoj OS SR.

104) V súlade s ústavnými právomocami a princípom civilného riadenia a demokratickej kontroly ozbrojených síl určujú ich úlohy, zdrojové zabezpečenie obrany štátu a úroveň jeho obranných kapacít demokraticky zvolené ústavné orgány štátu. Ak Slovenská republika nebude disponovať kapacitami a spôsobilosťami na plnohodnotné pokrytie všetkých hrozieb v súlade so svojou politicko-vojenskou ambíciou, nevyhnutne vzniká riziko pre obranu štátu.

3.5 Obranné plánovanie

105) Obranné plánovanie integrujúce spektrum plánovacích disciplín, a to plánovanie síl, plánovanie zdrojov, plánovanie vyzbrojovania, plánovanie logistiky a ďalšie bude rozhodujúcim nástrojom vlády Slovenskej republiky na vytváranie a udržiavanie obranných kapacít vrátane vyváženého postupu a efektívneho rozloženia zdrojov na zabezpečenie požadovaných kapacít a spôsobilostí OS SR a podpory obrany štátu v súlade s potrebami obrany Slovenskej republiky a jej medzinárodnými záväzkami.

106) Kľúčovou podmienkou dosahovania rozvojových cieľov efektívnym spôsobom je skvalitnenie fungovania systému obranného plánovania,

ktorý previaže **strategické ciele, strednodobé programové priority a rozpočet s procesom obstarávania** a zabezpečí súlad jednotlivých plánovacích disciplín.

Skvalitnenie fungovania systému obranného plánovania

107) Skvalitnením fungovania **systému obranného plánovania** sa podporí efektívnejšie alokovanie a hospodárne a účelné využívanie zdrojov na plnenie úloh a rozvoj OS SR. **MO SR pritom posilní svoju schopnosť a efektívnosť v napĺňaní koordinačnej úlohy** v procese obranného plánovania v Slovenskej republike. Stabilné a transparentné obranné plánovanie umožní aj zapájanie sa obranného priemyslu Slovenskej republiky do vývoja a zabezpečovania výzbroje, techniky a materiálu pre OS SR.

108) Vzhľadom na to, že hlavným produktom obranného plánovania v rezorte ministerstva obrany sú bojaschopné OS SR, bude tomu podriadené vnútorné rozdelenie disponibilných zdrojov. Pravidelne sa bude vypracúvať plán obstarávania zákaziek vychádzajúci z dlhodobých a strednodobých plánov. V rámci skvalitňovania fungovania systému obranného plánovania sa osobitný dôraz položí na jasné definovanie požiadaviek OS SR.

109) Skvalitnením fungovania **systému obranného plánovania** sa predovšetkým

- **prehĺbi a zlepši kvalita výstupov, ako aj celková výslednosť obranného plánovania** funkčným prepojením strategických cieľov a úloh so zdrojmi na ich plnenie a s procesmi obstarávania vrátane spoločného posudzovania a vyvažovania plánovaných úloh a reálnych zdrojov príslušnými zložkami MO SR a Generálneho štábu OS SR a **zvýšením jeho transparentnosti,**
- **zracionalizuje obranné plánovanie** zjednodušením jeho základných procesov a jednoznačným definovaním funkčnej zodpovednosti a úloh gestorov a spolugestorov, a to vo všetkých jeho fázach,
- **zapoja do procesov obranného plánovania jednotlivé úrovne riadenia a velenia** vo vzájomnej obsahovej a časovej previazanosti umožňujúcej generovať potrebné voľby použitia zdrojov najmä v kontexte stavu obranných kapacít a zdrojových možností,
- **zvýši pružnosť systému priebežného a cyklického hodnotenia** dosahovaných výsledkov vrátane potrebných včasných systémových a vecných korekcií pri meniacich sa úlohách a podmienkach, predovšetkým zdrojových a zároveň sa sprehľadní alokácia a spätné monitorovanie efektívnosti využitia zdrojov v súlade so schválenými plánmi s dôrazom na plánované priority rozvoja,
- **obsahovo a procesne harmonizuje obranné plánovanie Slovenskej republiky s procesom obranného plánovania NATO** s dôrazom na budovanie a rozvoj požadovaných spôsobilostí, identifikáciu minimálnych požiadaviek na spôsobilosti, prijímanie a implementáciu cieľov spôsobilostí NATO pre Slovenskú republiku a tiež aliančné hodnotenie obranných plánov Slovenskej republiky a ich finančné zabezpečenie, vrátane určenia adresnej zodpovednosti za konkrétne vstupy a výstupy. To v konečnom dôsledku zlepši aj podmienky na harmonizáciu plánov rozvoja OS SR predovšetkým s partnermi v rámci Vyšehradskej skupiny.

110) Kľúčovým predpokladom skvalitnenia fungovania systému obranného plánovania bude **odborná príprava príslušného personálu a zodpovedných subjektov** vrátane zabezpečenia dlhodobej kontinuity expertízy v oblasti obranného plánovania v podmienkach jednotlivých subjektov.

Riadenie obrany štátu

Cielom riadenia obrany štátu je nepretržite udržiavať a rozvíjať jeho pripravenosť odolávať ozbrojenému útoku a účinne riadiť obranu štátu pri efektívnom použití jeho obranných kapacít.

4.1 Vymedzenie riadenia obrany štátu

111) Riadenie obrany štátu je nepretržitá činnosť zameraná na prípravu a prijímanie opatrení na obranu štátu a organizovanie obrany štátu pri jeho ozbrojenom napadnutí vykonávaná v súlade s ústavnými právomocami a zákonnými právomocami ústavných orgánov, pôsobnosťou ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a štátnych orgánov s celoštátnou pôsobnosťou. Zahŕňa najmä vyhodnocovanie hrozieb a rizík na úseku obrany štátu, rozhodovanie o opatreniach na tomto úseku, plánovanie, organizovanie, koordináciu, kontrolu a vyhodnocovanie plnenia týchto opatrení a preverovanie pripravenosti na plnenie úloh vo vojnovom stave a v čase vojny.

112) Národná rada Slovenskej republiky a prezident Slovenskej republiky rozhodujú o opatreniach obrany štátu v rozsahu svojich ústavných a zákonných právomocí. Za obranu a bezpečnosť štátu zodpovedá vláda Slovenskej republiky. Ústredným orgánom štátnej správy pre riadenie obrany Slovenskej republiky je MO SR.

113) Riadenie obrany štátu sa realizuje v rámci systému obrany štátu ako usporiadaného súboru prvkov a opatrení a ich vzájomných väzieb, prostredníctvom ktorých Národná rada Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, vláda, ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy, ďalšie orgány štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, orgány miestnej štátnej správy, obce a vyššie územné celky zabezpečujú prípravu, riadenie a plnenie úloh obrany štátu a súdy, prokuratúra, iné právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie a fyzické osoby zabezpečujú prípravu na plnenie úloh obrany štátu a ich plnenie.

4.2 Požiadavky na skvalitnenie riadenia obrany štátu

Skvalitnenie spravodajstva, rozhodovacích procesov a zavedenie komplexného plánovania obrany štátu

114) Vzhľadom na dynamicky sa meniace bezpečnostné prostredie a charakter hrozieb a výziev sa prehodnotí stav pohotovosti a pripravenosti síl a prostriedkov reakcie. Základ pripravenosti Slovenskej republiky na obranu bude vytváraný a zdokonaľovaný predovšetkým v stave bezpečnosti štátu a bude zahŕňať spektrum činností. Kľúčovým bude skvalitnenie riadenia obrany štátu, čoho predpokladom je **skvalitnenie spravodajstva, systému včasného varovania a situačného prehľadu** s cieľom včas identifikovať vznikajúce hrozby a správne porozumieť komplexnému vzťahu príčin a následkov bezpečnostných hrozieb.

115) Základným predpokladom skvalitňovania riadenia obrany štátu bude **skvalitnenie rozhodovacích procesov** ústavných a štátnych orgánov na úseku obrany štátu, a to nielen v stave bezpečnosti, ale aj vo vojnovom stave a v čase vojny. To zvyšuje nároky na efektívnosť analytickej, rozhodovacej, koordinačnej, kontrolnej a podpornej činnosti všetkých subjektov zodpovedných za plnenie úloh obrany štátu.

116) Ministerstvá a ďalšie relevantné orgány štátnej správy vo svojej pôsobnosti a špecializované zložky (prvky) vytvorené na účel vyhodnocovania rizík a ohrození na úseku obrany štátu budú poskytovať príslušným ústavným orgánom a štátnym orgánom **včasné, kvalifikované a vierohodné informácie o vývoji potenciálnych hrozieb, ich rizikách a možných následkoch** spolu s návrhmi odporúčaní na predchádzanie ich vzniku, na ich riešenie a zmierňovanie následkov.

117) Na skvalitnenie riadenia obrany štátu sa zavedie **komplexné plánovanie obrany štátu** zahŕňajúce obranné plánovanie, plánovanie použitia OS SR na účely obrany štátu, plánovanie mobilizácie OS SR a plánovanie hospodárskej mobilizácie na účely obrany štátu. Na koordinovanie uvedeného plánovania MO SR spracuje smernice o plánovaní obrany štátu, ktorými sa ustanoví najmä organizácia jeho prípravy, súbor dokumentácie plánovania obrany štátu a spôsob jej zladovania.

118) Ťažisko skvalitňovania riadenia **prípravy na obranu štátu** bude zamerané najmä na prípravu, udržiavanie a rozvoj obranných kapacít štátu, na doplnenie kapacít OS SR, na prípravu ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, ďalších orgánov štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, orgánov miestnej štátnej správy a orgánov obcí na obranu štátu, na prípravu obyvateľstva na obranu štátu a na preverovanie pripravenosti na plnenie úloh vo vojnovom stave a v čase vojny.

119) Ťažisko skvalitňovania riadenia obrany štátu **vo vojnovom stave a v čase vojny** bude zamerané na posilnenie schopnosti príslušných štátnych

orgánov organizovať obranu štátu plánovitým zvýšením a efektívnym použitím jeho obranných kapacít spolu s využitím plánovaných kolektívnych kapacít a spôsobilostí odolávať ozbrojenému útoku. Opatrenia riadenia obrany štátu vo vojnovom stave a v čase vojny sa rozpracujú v príslušných plánoch, ktoré spracúva MO SR.

120) Na účely skvalitnenia procesov riadenia obrany štátu budú prijaté opatrenia na **prehĺbenie funkčnej harmonizácie a časovej synchronizácie opatrení národného systému reakcie na krízové situácie so systémom reakcie NATO na krízy** (v angl. NATO Crisis Response System) vrátane rozvoja technickej infraštruktúry na prenos utajovaných skutočností. Procesy prípravy a prijímania rozhodnutí ústavných orgánov o prechode a prítomnosti spojeneckých síl na území Slovenskej republiky, ako aj procesy súvisiace s vyslaním OS SR na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky budú zanalyzované v kontexte zmien bezpečnostného prostredia a rozhodovacích procesov medzinárodných organizácií, ktorých je Slovenská republika členom, a v prípade potreby sa pripraví návrh ich úpravy.

121) **Realizácia kľúčových opatrení na skvalitňovanie riadenia obrany štátu sa bude zabezpečovať v rámci systému obrany štátu ako súčasť jeho komplexného rozvoja v rámci bezpečnostného systému Slovenskej republiky**; to umožní koordinovanú a efektívnu činnosť orgánov verejnej moci pri riadení štátu vo všetkých (vojenských i nevojenských) krízových situáciách.

122) Zásadné opatrenia na skvalitnenie systému obrany štátu budú definované v novej **Obrannej stratégii Slovenskej republiky** nadväzujúcej na novú *Bezpečnostnú stratégiu Slovenskej republiky*. Komplexné opatrenia na skvalitnenie systému obrany štátu budú rozpracované v **Koncepcii rozvoja systému obrany Slovenskej republiky**. Nadväzujúc na koncepčné riešenie bude pokračovať zdokonaľovanie právneho rámca obrany štátu.

123) Súčasťou skvalitňovania procesov riadenia obrany štátu bude aj **hodnotiaca činnosť** zameraná na dosahovanie stanovených cieľov pri efektívnom využití zdrojov. Plnenie dlhodobých cieľov a plánov sa bude posudzovať v procese strategického hodnotenia obrany realizovaného pri zásadných zmenách politicko-bezpečnostných a zdrojových podmienok alebo podľa potreby so základným výstupom – *Bielou knihou o obrane Slovenskej republiky*. Plnenie cieľov a úloh sa bude priebežne hodnotiť ako súčasť každoročného komplexného hodnotenia obrany Slovenskej republiky.

4.3 Požiadavky na skvalitnenie a zefektívnenie činnosti MO SR

124) Zásadnou požiadavkou na skvalitnenie a zefektívnenie činnosti MO SR je **posilnenie jeho schopnosti nepretržite plniť úlohy ústredného**

orgánu štátnej správy pre riadenie obrany Slovenskej republiky a riadenie a výstavbu OS SR pri efektívnejšom využívaní nástrojov strategického riadenia na dosahovanie stanovených cieľov.

**Schopnosť MO SR
nepretržite plniť úlohy
ústredného orgánu štátnej
správy pre riadenie obrany**

125) Základným **kritériom** skvalitňovania a zefektívňovania činnosti MO SR bude jeho **schopnosť plniť úlohy** nielen pri príprave na obranu štátu, ale aj **pri organizovaní obrany štátu vo vojnovom stave a v čase vojny**. Na účely zvýšenia odolnosti a nepretržitosti činnosti MO SR vo vojnovom stave a v čase vojny sa zabezpečia organizačné a materiálové podmienky na jeho fungovanie aj v záložnom mieste.

126) Pri identifikovaní potreby doplnenia alebo rozšírenia kompetencií MO SR, a to predovšetkým v oblasti skvalitňovania prípravy a koordinácie činnosti ďalších ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a ďalších orgánov štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou na úseku obrany štátu budú navrhnuté zodpovedajúce úpravy vecne súvisiacich ustanovení príslušných právnych predpisov.

127) Vykoná sa analýza funkčnosti organizačnej štruktúry MO SR z hľadiska procesov, pôsobností a činností s dôrazom na jeho schopnosť plniť svoje úlohy prípravy, riadenia a zabezpečovania obrany štátu. Na jej základe **budú posilnené jeho strategické, koncepcné, plánovacie, normotvorné, rozhodovacie, hodnotiace a kontrolné činnosti** pri zaručovaní obrany. Jasným a adresným delegovaním kompetencií a konkrétnej zodpovednosti jednotlivých zložiek MO SR sa dosiahne ich racionalizácia, previazanie funkčných oblastí a vyššia úroveň efektívnosti činnosti.

128) MO SR bude formulovať politiku, stratégie a koncepcie, vytvárať právny rámec a riadiť využitie pridelených zdrojov na plnenie úloh obrany štátu vrátane plnenia medzinárodných záväzkov. Generálny štáb OS SR bude zodpovedný za ich realizáciu v OS SR a takisto za odborné, organizačné a technické zabezpečenie velenia OS SR. Rozhodujúcimi faktormi efektívnosti riadenia OS SR a velenia OS SR bude funkčné prepojenie MO SR a Generálneho štábu OS SR, úroveň vzájomnej komunikácie a synergia ich úsilia pri dosahovaní spoločných cieľov.

129) MO SR, ktoré zodpovedá za prípravu a riadenie mobilizácie OS SR, **koncepcne rozpracuje dopĺňovanie OS SR po nariadení čiastočnej alebo všeobecnej mobilizácie OS SR** najmä v súvislostiach, ktoré vyplynú z plánu použitia OS SR v čase vojny, pričom sa rozpracujú aj spôsoby doplnenia útvarov v nadväznosti na činnosť okresných úradov pri zabezpečovaní mobilizácie OS SR.

130) MO SR posilní vo svojej činnosti **strategickú dimenziu aj prostredníctvom systému obranného plánovania pri tvorbe dlhodobých a strednodobých plánovacích dokumentov** s dôrazom na zabezpečovanie výzbroje, techniky, materiálu a komunikačných a informačných systémov.

4.4 Podriadené prvky MO SR

**Zvýšia sa spôsobilosti
Vojenského spravodajstva
na včasnú a nepretržitú
identifikáciu hrozieb**

131) Špeciálnou službou na podporu procesov riadenia obrany štátu bude *Vojenské spravodajstvo* v štruktúre a s úlohami v súlade s právnym rámcom. Zefektívnenie jeho činnosti a kontrolných mechanizmov bude riešené v kontexte celkových zmien vo fungovaní a organizácii spravodajských zložiek štátu. Zvýšia sa jeho spôsobilosti na včasnú a nepretržitú identifikáciu hrozieb. Z dôvodu narastajúcich hrozieb a útokov na kritickú infraštruktúru v kybernetickom priestore bude Vojenské spravodajstvo rozvíjať spôsobilosti v oblasti kybernetickej bezpečnosti. Dôraz bude položený na zabezpečenie ochrany komunikačnej a informačnej infraštruktúry rezortu ministerstva obrany a podporu OS SR v tejto operačnej doméne.

132) *Vojenská polícia* plniaca špecifické úlohy policajnej ochrany v pôsobnosti MO SR, ktoré sú stanovené zákonom č. 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii v znení neskorších predpisov, bude aj naďalej primárne podporným prvkom vo vzťahu k činnosti OS SR. Spôsobilosti Vojenskej polície budú rozvíjané tak, aby mohla plniť špecifické policajné činnosti v rezorte ministerstva obrany, ako aj operačné úlohy na zaistenie plnenia úloh OS SR vyplývajúcich zo zákona o ozbrojených silách Slovenskej republiky a z medzinárodných záväzkov, vrátane úloh boja proti terorizmu.

133) Súčasťou rezortu ministerstva obrany sú aj prvky, ktoré poskytujú podporné a obslužné činnosti pre MO SR a OS SR. Ide o úrady a zariadenia v pôsobnosti MO SR, rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, ako aj akciové spoločnosti s účasťou štátu v správe MO SR a štátny podnik v správe MO SR. V nadväznosti na dlhodobý plán výstavby a rozvoja OS SR a optimalizáciu štruktúry MO SR prejdú úrady a zariadenia v pôsobnosti MO SR, rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie procesom posúdenia a prispôbenia potrebám obrany štátu, pričom priebežné hodnotenie efektívnosti a optimalizácia ich činnosti bude štandardnou súčasťou ich fungovania.

134) Rozpočtová organizácia *Vojenský technický a skúšobný ústav Záhorie* ako vývojové a skúšobné zariadenie MO SR bude zabezpečovať výskum, vývoj a skúšky zbraní, výbušnín, munície, techniky a materiálu používaného v OS SR.

135) Rozpočtová organizácia *Úrad pre obrannú štandardizáciu, kodifikáciu a štátne overovanie kvality* ako orgán štátnej správy v oblasti obrannej štandardizácie, kodifikácie a štátneho overovania kvality bude plniť úlohy podľa zákona č. 11/2004 Z. z. o obrannej štandardizácii, kodifikácii a štátnom overovaní kvality výrobkov a služieb na účely obrany štátu. Zároveň bude v oblasti obrannej štandardizácie, kodifikácie a štátneho overovania kvality pokračovať v spolupráci s príslušnými orgánmi NATO, členskými štátmi NATO a inými štátmi.

136) Rozpočtová organizácia *Centrum výcviku Lešť* bude pokračovať v rozvíjaní svojho potenciálu s dôrazom na rozširovanie využiteľnosti kapacít pre potreby OS SR, bezpečnostných a záchranárskych zložiek Slovenskej republiky, ako aj zložiek zahraničných partnerov.

137) Rozpočtová organizácia *Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica* bude zabezpečovať prípravu športovcov v individuálnych športových odvetviach na športovú reprezentáciu OS SR a Slovenskej republiky. S cieľom efektívne využiť pre obranu štátu jej špecifické know-how a skúsenosti zo športových odvetví blízkyh bojovej, resp. vojenskej činnosti (bojové umenie, strelba), ako aj v záujme celkového zvyšovania fyzických spôsobilostí vojakov bude úzko spolupracovať s OS SR.

138) Rozpočtová organizácia *Vojenský historický ústav* bude pokračovať v plnení odborných úloh v oblasti vojenskej histórie, vojenského múzejníctva, archívnictva, všestrannej starostlivosti o národné kultúrne pamiatky, kultúrne pamiatky v jeho správe a v digitalizácii archívneho fondu a zbierkových predmetov.

139) Rozpočtová organizácia *Ordinariát ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky* bude zabezpečovať poskytovanie duchovnej služby katolíckym veriacim v OS SR, ozbrojených zboroch a v záchranných zboroch (hasičský zbor, horská služba) a ich rodinným príslušníkom, resp. aj poskytovať duchovnú službu osobám pozbaveným slobody rozhodnutím štátneho orgánu. Rozpočtová organizácia *Ústredie ekumenickej pastoračnej služby v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch Slovenskej republiky* bude organizačne a odborne riadiť ekumenickú pastoračnú službu v OS SR a ozbrojených zboroch Slovenskej republiky a poskytovať pastoračnú starostlivosť veriacim registrovaných cirkví a náboženských spoločností. Obe rozpočtové organizácie budú v rámci svojej pôsobnosti prispievať aj k zvyšovaniu morálnej úrovne vojenského personálu.

140) Rozpočtová organizácia *Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika* bude poskytovať vysokoškolské vzdelanie budúcim dôstojníkom OS SR a zabezpečovať aj kontinuálne kariérne a odborné vzdelávanie profesionálnych vojakov, pričom sa bude posilňovať jej vojenský charakter s cieľom zabezpečiť dlhodobý rozvoj vysokoškolského a kariérneho vzdelávania a výcviku v súlade s požiadavkami OS SR vrátane vzdelávania profesionálnych vojakov v oblasti kybernetickej bezpečnosti. V záujme udržania a rozvoja spôsobilostí bude pokračovať v dopĺňovaní a omladzovaní vedecko-pedagogického zboru profesionálnymi vojakmi. Bude podporovať obojsmernú mobilitu pedagógov a kadetov najmä v rámci EÚ. Naďalej bude realizovať výskum a vývoj ako garant rozvoja vojenskej vedy v Slovenskej republike. Bude poskytovať vzdelávanie aj civilnému personálu rezortu ministerstva obrany a iných orgánov verejnej správy, ktoré bude zamerané na problematiku bezpečnosti a obrany štátu.

141) Rozpočtová organizácia *Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia* bude plniť úlohy pri poskytovaní dávok nemocenského zabezpečenia, úrazového

zabezpečenia, výsluhového zabezpečenia a služieb sociálneho zabezpečenia podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Optimalizáciu výkonu činnosti organizácie podporí rozvoj využívania informačno-komunikačných technológií.

142) Príspevkové organizácie:

- *Bytová agentúra rezortu ministerstva obrany* bude zrušená najneskôr po odpredaní všetkých bytov a ubytovní v jej správe.
- *Ústredná vojenská nemocnica Slovenského národného povstania Ružomberok – fakultná nemocnica* bude poskytovať zdravotnú starostlivosť a plniť úlohy súvisiace so zdravotníckym zabezpečením obrany štátu.

143) V akciových spoločnostiach v pôsobnosti MO SR⁴⁾ *Letecké opravovne Trenčín, a. s.*, *DMD Group, a. s.* (spoločnosti v oblasti obranného priemyslu) a *HOREZZA, a. s.* (spoločnosť v oblasti rekreačných služieb) bude naďalej prebiehať proces racionalizácie a zefektívnenia ich činnosti podľa potrieb obrany štátu. V uvedených spoločnostiach obranného priemyslu sa bude klásť dôraz na využívanie ich disponibilných výrobných, opravárenských, konštrukčno-vývojových a skúšobných kapacít pre potreby OS SR.

144) Štátny podnik *Vojenské lesy a majetky Slovenskej republiky, š. p.*, bude vykonávať činnosti vedúce k efektívnemu a ekologickému obhospodarovaniu lesnej a poľnohospodárskej pôdy vo vojenských obvodoch a vo vojenských lesoch. Budú prijímané opatrenia na zefektívnenie jeho činnosti.

⁴⁾ MO SR má aj 50 % podiel v základnom imaní spoločnosti *Nemocnica sv. Michala, a. s.*

**Stíhacie letectvo pri ochrane
vzdušného priestoru plní
aj medzinárodné záväzky
v rámci NATINAMDS.**

**Vojaci
sa pripravujú
aj na boj
v zastavaných
oblastiach.**

Prenosný
protiletadlový
raketový
komplet 9K38 Igla
je určený
na ničenie
nízkoletiacich
cieľov.

Tank T-72.

Cvičenia
udržiavajú
spôsobilosť
jednotiek.

Výcvik síl
pre špeciálne
operácie.

Rozvoj OS SR

OS SR patria medzi základné piliere štátnosti a sú rozhodujúci výkonný prvok systému obrany štátu.

Cieľom rozvoja OS SR sú moderné, akcieschopné a dôveryhodné OS SR disponujúce adekvátnym bojovým potenciálom, schopné zaručovať obranu Slovenskej republiky, podieľať sa na kolektívnej obrane spojencov a prispievať k riešeniu konfliktov v misiách a operáciách mimo územia Slovenskej republiky. OS SR budú schopné rozhodne, účinne a efektívne naplniť im určené úlohy pri obrane, ochrane, podpore, obhajobe a presadzovaní bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky.

145) Na podporu splnenia tohto cieľa bude v nadväznosti na *Obrannú stratégiu Slovenskej republiky* vypracovaná *Vojenská stratégia Slovenskej republiky*, ktorá rozpracuje vojensko-strategické aspekty zaručovania obrany štátu a usmerní ďalšiu transformáciu OS SR.

Transformácia OS SR bude zameraná najmä na zvyšovanie kvality ich spôsobilostí

146) Transformácia OS SR bude zameraná najmä na zvyšovanie kvality ich spôsobilostí a nevyhnutných kapacít, predovšetkým pokračovaním cieleného prezbrojenia taktických jednotiek a ich vybavením technikou, materiálom a komunikačnými a informačnými systémami s dôrazom na systémy velenia a riadenia. **Nárast bojových spôsobilostí OS SR bude hlavným merateľným ukazovateľom úspechu ich transformácie.**

147) V rámci transformácie OS SR bude zároveň pokračovať nevyhnutná reorganizácia OS SR. Všetky taktické jednotky budú štruktúrované podľa štandardov NATO v súlade s potrebami zabezpečenia obrany Slovenskej republiky, skúsenosťami z misií a operácií mimo územia Slovenskej republiky a s požiadavkami NATO v kontexte cieľov spôsobilostí NATO pre Slovenskú republiku.

148) Hlavné úsilie rozvoja OS SR do roku 2018 bude zamerané na splnenie cieľa, ktorým je dosiahnutie plnej operačnej spôsobilosti mechanizovanej brigády. Zvýši sa kapacita a efektivita bojových jednotiek, jednotiek bojovej podpory a bojového zabezpečenia. Pripravia sa podmienky na plnenie mobilizačných úloh útvarov OS SR a uloženie zásob materiálu pre vojnovu vytvárané jednotky a zásob materiálu na zabezpečenie ich bojaschopnosti. Posilnia sa jednotky radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (ďalej len

„RCHBO“). Pokračovaním výstavby práporu ISTAR sa dosiahne požadovaný nárast kapacít spravodajstva a prieskumu na taktickom stupni.

149) Budú posilnené sily pre špeciálne operácie a ďalšie sily a spôsobilosti vrátane spôsobilostí použiteľných aj na boj proti terorizmu a proti hybridným a kybernetickým hrozbám.

150) Zvýši sa akcieschopnosť OS SR pri odstraňovaní následkov živelných pohrôm a technologických havárií na území Slovenskej republiky, a to najmä zvýšenou intenzitou spoločnej prípravy OS SR so zložkami integrovaného záchranného systému.

5.1 Požadované zloženie síl a spôsobilostí OS SR

151) Na splnenie úloh OS SR v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky a jej medzinárodnými záväzkami musia byť OS SR schopné kapacitne pokryť tvorbu, prípravu, nasadenie, udržiavanie a obnovu spôsobilostí na zabezpečenie

- obrany Slovenskej republiky s podporou ďalších prvkov systému obrany štátu individuálne alebo kolektívne,
- tvorby a prípravy záloh a mobilizácie OS SR,
- zásob materiálu na mobilizáciu OS SR, objektov a infraštruktúry na prijatie záloh a ich výcvik,
- velenia a riadenia, výstavby a udržiavania miest velenia, ako aj ich obrany a ochrany,
- nepretržitej ochrany a obrany vzdušného priestoru Slovenskej republiky v rámci NATINAMDS,
- poskytnutia mechanizovanej brigády na plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu,
- ďalších spôsobilostí na plnenie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky,
- príspevkov do misií a operácií mimo územia Slovenskej republiky,
- poskytnutia vojenských spôsobilostí na plnenie úloh pri mimoriadnych udalostiach a nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky,
- nepretržitého monitorovania bezpečnostnej situácie na účely včasnej identifikácie vznikajúcej hrozby,
- ochrany a obrany informačných systémov rezortu ministerstva obrany proti kybernetickým útokom,
- plnenia úloh OS SR v oblasti HNS.

152) Výsledkom analýzy úloh OS SR vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov Slovenskej republiky, jej medzinárodných zmluvných záväzkov a uznesení vlády Slovenskej republiky bolo definovanie nevyhnutných

kapacít a spôsobilostí, ktoré sú potrebné na ich plnohodnotné plnenie. Súbor týchto nevyhnutných kapacít a spôsobilostí tvorí tzv. **základný model OS SR** (ďalej len „základný model“), ktorého jadrom je 6 brigád vrátane systému velenia a riadenia a prvkov bojovej podpory a bojového zabezpečenia.

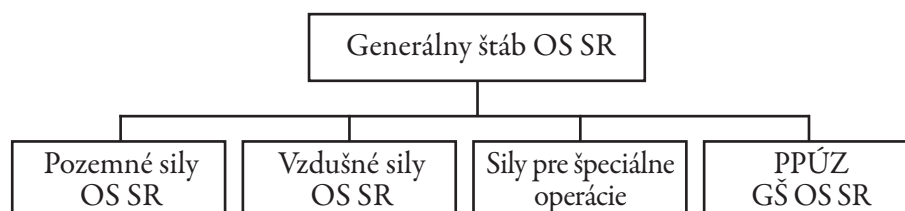
153) Udržiavanie OS SR v stave bezpečnosti na úrovni základného modelu nie je zdrojovo dlhodobu udržateľné. V stave bezpečnosti budú OS SR udržiavané tak, aby bola zaručená minimálna vojenská požiadavka na kapacity a spôsobilosti, ktoré umožnia OS SR plniť ich úlohy a medzinárodné záväzky Slovenskej republiky, a aby disponovali spôsobilosťami na zabezpečenie mobilizácie OS SR.

154) Útvary a jednotky OS SR budú podľa stanovených úloh udržiavané na požadovaných úrovniach pripravenosti, pričom bude použitý systém ich viacročného cyklického predurčovania na plnenie úloh (tzv. životný cyklus jednotiek). Útvary a jednotky budú v pravidelných cykloch prechádzať fázami prípravy, zaradenia do stanovenej úrovne pripravenosti, operačného použitia a regenerácie. V súlade s potrebami obrany štátu a na základe požiadaviek NATO na pripravenosť ozbrojených síl sa upraví životný cyklus jednotiek OS SR.

155) **Základný model spolu s plánovacími predpokladmi zaručovania obrany štátu stanovujú nevyhnutný rámec na zabezpečenie potrieb obrany štátu. V rámci základného modelu sa pre potreby plnenia úloh v stave bezpečnosti určí zdrojovo dosiahnuteľný model OS SR - organizačná štruktúra OS SR v stave bezpečnosti.**

156) **Budúca organizačná štruktúra OS SR 2030 v stave bezpečnosti** (cca 21 000 profesionálnych vojakov a zamestnancov v OS SR) kvantifikuje okrem personálu aj požadované kapacity a spôsobilosti a štruktúru velenia a riadenia udržiavané v stave bezpečnosti. Umožní efektívnu organizáciu komplexnej prípravy OS SR a zabezpečenia ich fungovania do vyhlásenia vojnového stavu alebo vypovedania vojny a zároveň zaručí dostupnosť kapacít nevyhnutných na mobilizáciu OS SR vo vojnovom stave a v čase vojny.

157) Budúca organizačná štruktúra OS SR v stave bezpečnosti (2030) - schéma:

158) Na splnenie týchto úloh budú OS SR udržiavať zväzky, štáby a jednotky na určených úrovniach operačnej pripravenosti, disponovať spôsobilosťami v súlade so štandardmi NATO a budú schopné pôsobiť v širokom spektre súčasných konfliktov a v možných budúcich konfliktoch.

159) Rozdiel medzi základným modelom a organizačnou štruktúrou OS SR v stave bezpečnosti tvoria rozvinované sily (zálohy OS SR).

160) OS SR sa budú skladať z týchto hlavných súčastí: pozemné sily, vzdušné sily, sily pre špeciálne operácie a priamo podriadené útvary a zariadenia Generálneho štábu OS SR, pričom

- hlavným poslaním **pozemných síl**, ktoré sú určujúce pre veľkosť a výkonnosť OS SR, bude zaručovanie obrany Slovenskej republiky pred vojenským ohrozením a plnenie úloh pri mimoriadnych udalostiach a nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky. Pozemné sily budú disponovať kapacitami a spôsobilosťou plánovať a riadiť pozemné operácie, tvoriť základ spoločného operačného zoskupenia pre potreby spoločných operácií na území Slovenskej republiky. Budú zahŕňať bojové prvky (pechotu na viacúčelových taktických vozidlách a bojových obrnených vozidlách, tanky), prvky bojovej podpory (palebná podpora, protivzdušná obrana, ISTAR a prvky elektronického boja, ženijné prvky, prvky civilno-vojenskej spolupráce, prvky na vedenie psychologických operácií a radiačná, chemická a biologická ochrana), prvky bojového zabezpečenia (logistické a zdravotnícke prvky, prvky na zabezpečenie výzbroje, personálne zabezpečenie a administrácia) a prvky podpory velenia (štáby, komunikačné, spravodajské a informačné systémy),
- hlavným poslaním **vzdušných síl** bude nepretržitá ochrana a obrana vzdušného priestoru Slovenskej republiky v rámci NATINAMDS, taktická vzdušná podpora operácií pozemných síl a vzdušná preprava. Na to budú vzdušné sily disponovať interoperabilnými spôsobilosťami systémov velenia a riadenia, taktickým letectvom, vrtuľníkovým letectvom, taktickým dopravným letectvom, spôsobilosťou rádiolokačného, rádiotechnického prieskumu a protivzdušnej obrany,
- hlavným poslaním **síl pre špeciálne operácie** bude vykonávanie špeciálneho prieskumu, úderných akcií a vojenskej asistencie ozbrojeným zložkám zahraničného partnera, pričom budú schopné pôsobiť samostatne alebo pri podpore spoločných špeciálnych operácií a v boji proti terorizmu.

161) Podporu Generálneho štábu OS SR, síl, útvarov a zariadení OS SR budú zabezpečovať

- **jednotka podpory velenia Generálneho štábu OS SR,**
- **stacionárne zariadenia komunikačných a informačných systémov** pri prevádzke a rozvoji stacionárnej siete komunikačných a informačných systémov rezortu ministerstva obrany a ich ochrane a obrane proti kybernetickým útokom,
- **vojenské zdravotníctvo**, ktoré bude poskytovať zdravotnú starostlivosť vrátane zabezpečenia výcviku a vyslania jednotiek OS SR na plnenie úloh v misiách a operáciách mimo územia Slovenskej republiky a pri plnení úloh v týchto misiách a operáciách. Bude aktualizovaná koncepcia rozvoja vojenského zdravotníctva s cieľom zladenia rozvoja vojenského zdravotníctva s potrebami OS SR a so štandardmi NATO,

- **úradý a zariadenia OS SR** v oblasti centralizovaného personálneho manažmentu OS SR, psychologickéj služby, duchovnej služby, topografického zabezpečenia, jazykovej prípravy personálu OS SR, zabezpečenia personálu v zastúpení OS SR vo vojenských štruktúrach NATO a EÚ a zabezpečovania strategickej úrovne logistickej podpory OS SR.

162) V súlade s opatreniami NATO reagujúcimi na zmeny bezpečnostného prostredia bude pokračovať výstavba NFIU na území Slovenskej republiky a dosiahnutie jeho operačnej pripravenosti na plnenie úloh v roku 2017.

163) OS SR budú schopné prijímať zálohy OS SR v rozsahu všeobecnej alebo čiastočnej mobilizácie OS SR, chrániť a brániť objekty osobitnej dôležitosti a ďalšie dôležité objekty a zároveň sa podieľať na podpore spojeneckých síl na území Slovenskej republiky.

5.2 Hlavné oblasti rozvoja spôsobilostí OS SR

164) OS SR budú rozvíjať spektrum vojenských spôsobilostí potrebných na plnenie ich úloh. Transformácia taktických jednotiek bude založená na komplexnom prístupe k rozvoju vojenských spôsobilostí a vzájomnej previazanosti jednotlivých oblastí – **doktríny; organizačná štruktúra; výzbroj, technika, materiál a komunikačné a informačné systémy; výcvik; príprava lídrov a personál; infraštruktúra a interoperabilita** – s cieľom dosiahnuť ich vyššiu efektívnosť a nasaditeľnosť.

165) **Doktríny.** Sústava vojenských doktrín bude aktualizovaná a doplnená. Do konca roku 2016 sa novelizuje *Doktrína ozbrojených síl Slovenskej republiky (C)* s cieľom implementovať poznatky a skúsenosti z misií a operácií pod vedením NATO a EÚ a výcviku jednotiek do doktrinálneho systému OS SR. Bude pokračovať postupná novelizácia celého systému vojenských doktrín.

166) **Organizačné štruktúry.** Zmeny organizačných štruktúr taktických jednotiek OS SR sa budú realizovať postupne v závislosti od výmeny hlavných druhov výzbroje a techniky. Ostatné zmeny budú závisieť od aktuálnych požiadaviek na rozvoj spôsobilostí a od pridelených zdrojov. Cieľová štruktúra bude zahŕňať aj novovytvorené jednotky, resp. jednotky so spôsobilosťami reagujúcimi na nové bezpečnostné výzvy.

167) **Výzbroj, technika, materiál a komunikačné a informačné systémy.** Nárast bojových spôsobilostí vyzbrojením/prezbrojením taktických jednotiek bude hlavným merateľným ukazovateľom transformácie a celkového úspechu rozvoja spôsobilostí OS SR. Základnou podmienkou dosiahnutia požadovaných spôsobilostí do konca roku 2030 je uskutočnenie výmeny

hlavných druhov výzbroje a techniky cieleným prezborením taktických jednotiek alebo modernizácia tých hlavných druhov výzbroje a techniky, pri ktorých je modernizácia vojensky opodstatnená a ekonomicky efektívna.

168) Zásoby. Bude prehodnotený systém tvorby a udržiavania zásob materiálu, systém dodávok tovarov a služieb na podporu OS SR, ako aj na účely HNS. Dôraz bude kladený na pokračovanie tvorby zásob nevyhnutných na zabezpečenie mobilizácie OS SR. Ďalej bude pokračovať úsilie na dosiahnutie vyváženého stavu zásob materiálu s cieľom zefektívnenia jeho skladovania. Logistické spôsobilosti OS SR budú maximálne využívané na udržanie OS SR v operácii a obnovu ich bojaskhopnosti využitím opravárenských a distribučných kapacít. Bude prehodnotený a optimalizovaný dopravno-zásobovací systém v OS SR.

169) Výcvik. Zvýši sa intenzita výcviku OS SR a zabezpečí sa ich účasť na cvičeniach so zameraním na plnenie úloh obrany štátu. Koncepcia výcviku a cvičení bude založená na dvoch hlavných, organicky prepojených pilieroch – výcviku OS SR na území Slovenskej republiky a výcviku OS SR so zahraničnými partnermi na území alebo mimo územia Slovenskej republiky s dôrazom na spoluprácu s ozbrojenými silami členských štátov NATO a EÚ. Výcvik a cvičenia budú plánované a vykonávané na dosiahnutie a udržanie operačnej pripravenosti zväzkov, štábov a jednotiek OS SR podľa požadovaných úrovní pripravenosti s dôrazom na mechanizovanú brigádu. Výcvik veliteľov a štábov bude zameraný na spôsobilosť plánovať spoločné operácie vysokej intenzity na obranu Slovenskej republiky alebo kolektívnu obranu spojenca v rámci komplexného operačného prostredia zahrnujúceho aj hybridné, kybernetické a teroristické hrozby. Pripravenosť OS SR na plnenie úloh s Policajným zborom, Hasičským a záchranným zborom a ďalšími zložkami integrovaného záchranného systému sa bude zvyšovať vzájomnou prípravou špecialistov a zintenzívnením spoločného výcviku a cvičení. Bude pokračovať skvalitňovanie spoločnej prípravy na plnenie úloh v integrovanom záchrannom systéme pri riešení nevojenských ohrození na spoločných cvičeniach s prvkami tohto systému a v oblasti boja proti terorizmu na spoločných cvičeniach s Policajným zborom a ďalšími ozbrojenými zbormi.

170) Príprava lídrov. Príprava lídrov bude aplikovaná vo všetkých formách vzdelávania a výcviku, ktorými profesionálny vojak získava kvalifikačné predpoklady a naplňuje požiadavky na výkon štátnej služby s cieľom rozvoja jeho spôsobilostí pri plnení operačných úloh (aj v každodennej praxi) účinne a efektívne uplatňovať vedenie podriadených kombináciou osobného príkladu, motivácie a vyžadovania plnenia povinností.

171) Personál. Postupne sa bude zvyšovať počet profesionálnych vojakov tak, aby sa zabezpečil rast celkovej naplnenosti jednotiek OS SR. V stave bezpečnosti budú udržiavané početné stavy personálu nevyhnutné na plnenie celého spektra úloh vrátane zabezpečenia mobilizácie OS SR. V oblasti skvalitňovania vojenského personálu bude zabezpečovaná jeho všestranná vojensko-odborná príprava a vzdelávanie v jednotke s prehlbovaním

Zvýši sa intenzita výcviku OS SR

Postupné zvyšovanie počtu profesionálnych vojakov tak, aby sa zabezpečil rast celkovej naplnenosti jednotiek OS SR

morálnych kvalít, vlasteneckého cítenia, odhodlanosti a pripravenosti profesionálnych vojakov plniť úlohy obrany štátu. Bude pokračovať komplexné úsilie o stabilizáciu kľúčového a vysokokvalifikovaného vojenského personálu, na čo bude nevyhnutné prijať opatrenia na zvýšenie atraktivity povolania profesionálneho vojaka legislatívnou úpravou všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov, ako aj udržať osobitný systém sociálneho zabezpečenia profesionálnych vojakov. Prijaté legislatívne zmeny budú vytvárať konkurencieschopné podmienky s trhom práce, predovšetkým pre vysoké veliteľské a riadiace funkcie a vysokokvalifikovaný personál v špecifických vojenských odbornostiach ako napr. vojenské zdravotníctvo, letectvo a protivzdušná obrana, komunikačné a informačné systémy.

172) Infraštruktúra. Zmeny mierovej infraštruktúry OS SR vrátane rozmiestnenia veliteľstiev a jednotiek sa budú vykonávať predovšetkým v spojitosti s potrebami udržania kľúčovej infraštruktúry na plnenie úloh vo vojnovom stave a v čase vojny. Projekty rozvoja mierovej infraštruktúry budú zamerané na zvyšovanie kvality životných a pracovných podmienok vojakov a na zvyšovanie kvality a účinnosti výcviku jednotiek v miestach stálej dislokácie a vo vojenských výcvikových priestoroch. Medzi priority je potrebné zaradiť aj postupnú sanáciu/rekonštrukciu budov v havarijnom stave nachádzajúcich sa v kasárenských objektoch OS SR.

173) Interoperabilita. Interoperabilita so spojeneckými silami musí byť procedurálna, technická a operačná. Na zvýšenie interoperability spôsobilostí vrátane vykonávania spoločnej činnosti v operáciách a na rozvoj nedostatkových spôsobilostí OS SR sa budú využívať aj iniciatívy a projekty mnohonárodnej vojenskej spolupráce (NATO, EÚ, Vyšehradská skupina) a dvojstrannej vojenskej spolupráce. Koncept dvojstrannej spolupráce bude založený na pragmatickom prístupe k štátom, s ktorými majú vzťahy z vojenského a ekonomického hľadiska dlhodobú perspektívu. Zvyšovanie interoperability OS SR so spojeneckými silami podporí spolupráca v oblasti výcviku a vzdelávania vrátane využívania špecializovaných vzdelávacích a výcvikových zariadení v rezorte ministerstva obrany.

174) Mobilizácia OS SR. Budú posilnené spôsobilosti OS SR prijať, vystrojiť a vycvičiť vojakov v zálohe na výkon mimoriadnej služby.

175) Vnútorne procesy v OS SR. Budú implementované efektívne nástroje zjednodušovania a zvyšovania efektivity procesov. Bude pokračovať rozvoj systému plánovania a rozvoja štruktúr síl a spôsobilostí v rámci obranného plánovania Slovenskej republiky. V oblasti pôsobenia OS SR v misiách a operáciách mimo územia Slovenskej republiky a plnenia úloh OS SR pri mimoriadnych udalostiach a nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky budú optimalizované procesy s cieľom zlepšenia reakcie na urgentné operačné požiadavky. V OS SR sa budú implementovať iniciatívy na zvýšenie kvality a efektivity štábnej práce.

176) Celkový pokrok v rozvoji spôsobilostí OS SR bude merateľný dosiahnutím uceleného súboru spôsobilostí. Transformácia veliteľstva alebo

jednotky bude zavŕšená vydaním certifikátu o dosiahnutí stanovenej operačnej pripravenosti podľa merateľných ukazovateľov certifikačných štandardov NATO.

5.3 Stratégia rozvoja spôsobilostí OS SR

177) Stratégia rozvoja spôsobilostí OS SR spočíva v komplexnej transformácii taktických zväzkov a jednotiek v súlade s potrebami obrany Slovenskej republiky a jej medzinárodnými záväzkami, ktorá bude vykonávaná súbežne s cieľovou modernizáciou alebo výmenou výzbroje, techniky, materiálu a komunikačných a informačných systémov. Cieľom je zvýšenie úrovne kapacít a bojových spôsobilostí OS SR a ich interoperability so spojeneckými silami.

178) Cieľovým stavom rozvoja spôsobilostí budú moderne vyzbrojené a kvalitne vycvičené OS SR disponujúce v stave bezpečnosti minimálne štyrmi brigádami s efektívnym systémom velenia a riadenia, zvýšenou kvalitatívnou úrovňou spôsobilostí a interoperability, schopných plnohodnotne pôsobiť samostatne, ako aj v operačných zoskupeniach NATO a EÚ.

179) Stratégia rozvoja spôsobilostí OS SR zohľadňuje aktuálny cyklus obranného plánovania NATO, najmä definované minimálne požiadavky na spôsobilosti a prípravu návrhov nových cieľov spôsobilostí NATO pre Slovenskú republiku 2017, ktoré potvrdzujú prechod mechanizovaných spôsobilostí do kategórie „ťažkého typu“ s vysokými nárokmi na zvýšený bojový potenciál jednotiek a ochranu platforiem.

Prechod mechanizovaných spôsobilostí do kategórie „ťažkého typu“

180) Napĺňanie stratégie rozvoja spôsobilostí OS SR bude realizované tak, aby nenarušilo prebiehajúce operačné úlohy (ochrana a obrana vzdušného priestoru Slovenskej republiky, účasť v misiách a operáciách mimo územia Slovenskej republiky a plnenie úloh v rámci síl rýchlej reakcie NATO a EÚ). Udržia sa kapacity a spôsobilosti OS SR použiteľné aj na plnenie úloh pri mimoriadnej udalosti a pri nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky. **Rozvoj spôsobilostí OS SR sa bude realizovať v dvoch etapách.**

181) V I. etape (2016 až 2020) sa zachová celé spektrum súčasných spôsobilostí s postupným zvyšovaním bojového potenciálu OS SR. Cieľovým stavom bude plná operačná spôsobilosť mechanizovanej brigády, zvýšené kapacity práporu ISTAR vrátane elektronického boja na taktickej úrovni a súbežne zvýšené kapacity bojovej podpory a bojového zabezpečenia pre jednu mechanizovanú brigádu (vrátane mechanizovanej práporovej skupiny) v súlade s požiadavkami cieľov spôsobilostí NATO pre Slovenskú republiku, zvýšia sa takisto spôsobilosti síl pre špeciálne operácie použiteľné

Postupné zvyšovanie bojového potenciálu OS SR

aj na boj proti terorizmu. Ďalej bude posilnený systém velenia a riadenia, spôsobilosti na zabezpečenie mobilizácie OS SR vrátane dosiahnutia nevyhnutných spôsobilostí a kapacít logistiky OS SR. Na zabezpečenie dosiahnutia požadovaných spôsobilostí OS SR budú realizované nevyhnutné modernizačné projekty v súlade so stanovenými prioritami.

182) V I. etape budú v oblasti vyzbrojovania priority

►► v pozemných silách na

- rozvoj mechanizovaných spôsobilostí:
 - začať vyzbrojenie jedného mechanizovaného práporu na platformu bojového obrneného vozidla 8 x 8,
 - pokračovať vo výmene/modernizácii bojových vozidiel pechoty mechanizovaných jednotiek,
- budovanie motorizovaných a prieskumných spôsobilostí:
 - začať vyzbrojenie práporu ISTAR na platformu viacúčelového taktického vozidla 4 x 4,
 - začať vyzbrojenie motorizovaného práporu na platformu bojového obrneného vozidla 4 x 4 a viacúčelového taktického vozidla 4 x 4,
- rozvoj ostatných spôsobilostí:
 - vymeniť a modernizovať ostatné hlavné druhy výzbroje, techniky a materiál jednotiek bojovej podpory pozemných síl pre mechanizovanú brigádu a mechanizovanú práporovú skupinu vrátane protitankových riadených kompletov 3. generácie,
 - vyriešiť interoperabilitu a kompatibilitu komunikačných a informačných systémov OS SR vrátane mobilného komunikačného systému (MOKYS) a zabezpečenia miest velenia OS SR predovšetkým na taktickom a operačnom stupni potrebnými komunikačnými a informačnými systémami s cieľom splniť certifikačné kritériá pre mechanizovanú brigádu,
 - pokračovať vo výmene automobilovej techniky, v dopĺňaní a výmene kontajnerovej a manipulačnej techniky, dielenských, opravárenských a poľných prostriedkov logistiky a prostriedkov poľných zdravotníckych kapacít s cieľom komplexne prezbroidiť prápory logistiky, prápor bojového zabezpečenia a opravárenský prápor brigády bojového zabezpečenia (ďalej len „CSS“).

►► vo vzdušných silách na

- budovanie dopravných spôsobilostí:
 - dokončiť výmenu dopravných lietadiel,
- budovanie vrtuľníkových spôsobilostí:
 - pokračovať vo výmene viacúčelových vrtuľníkov,
- udržanie spôsobilostí - viacúčelové taktické lietadlá:
 - začať výmenu výzbroje taktického letectva,
- budovanie spôsobilostí protivzdušnej obrany a letísk:
 - začať realizáciu výmeny rádiolokátorov za nové typy 3D rádiolokátorov blízkeho, malého a stredného dosahu, začať výmenu letískových rádiolokátorov,
 - začať výmenu prvkov rádiotechnického prieskumu vzdušných síl,

- budovanie ostatných spôsobilostí vzdušných síl:
 - začať výmenu automatizovaných systémov velenia a riadenia protivzdušnej obrany,
 - vymeniť systémy riadenia a bezpilotných vzdušných prostriedkov (na účely obrazového spravodajstva - IMINT).
- **v silách pre špeciálne operácie**
 - pokračovať vo vyzbrojovaní síl pre špeciálne operácie budovaných ako komponent síl OS SR,
 - posilniť výcvikové kapacity a taktickú mobilitu.

183) V I. etape budú na základe vojensko-odbornej expertízy prijaté rozhodnutia o týchto hlavných projektoch vyzbrojovania:

- **bojové obrnené vozidlá** – začatie obstarávania bojových obrnených vozidiel 8 x 8, bojových obrnených vozidiel 4 x 4, viacúčelových taktických vozidiel 4 x 4, ktoré sú podmienkou plnohodnotnej materiálnej naplnenosti taktických jednotiek s dôrazom na mechanizovaný prápor, prápor ISTAR, 23. motorizovaný prápor a jednotku civilno-vojenskej spolupráce (ďalej len „CIMIC“) a vedenia psychologických operácií (ďalej len „PSYOPS“),
- **bojové tanky** – udržať spôsobilosť a do konca I. etapy pripraviť zámer rozvoja tankových jednotiek (aj s ohľadom na požiadavky cieľov spôsobilostí NATO pre Slovenskú republiku 2017),
- **cvičné lietadlá** – predĺženie technického života lietadiel L-39 alebo ich výmena za nové viacúčelové podzvukové lietadlá,
- **viacúčelové vrtuľníky** – dokončiť výmenu stredných viacúčelových vrtuľníkov v súlade so zmluvným rámcom na dosiahnutie požadovaných operačných spôsobilostí. Realizovať kroky na udržanie operačných spôsobilostí vrtuľníkového letectva na plnenie úloh pri mimo-riadnej udalosti a nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky,
- **bojové vrtuľníky** – obstaranie nových bojových vrtuľníkov na základe analýzy potrieb a možností v kontexte vývoja bezpečnostného prostredia,
- **systémy protivzdušnej obrany** – zabezpečiť udržanie operačných spôsobilostí systémov protivzdušnej obrany s dôrazom na palebné prostriedky protivzdušnej obrany a perspektívu ich rozvoja.

184) V I. etape budú ďalej vykonané opatrenia na

- zvýšenie spôsobilostí spravodajstva a elektronického boja,
- zefektívnenie systému velenia a riadenia a pokračovanie v realizácii opatrení na optimalizáciu vojnovéj štruktúry OS SR,
- zvýšenie logistických spôsobilostí na plnenie úloh obrany štátu vrátane HNS,
- zefektívnenie logistických služieb pokrývajúcich celé spektrum logistického zabezpečenia OS SR a posilňovanie logistických spôsobilostí OS SR najmä v oblasti stravovania a opravárenských spôsobilostí OS SR,
- zefektívnenie systému centrálného obstarávania a presunutie potrebných kompetencií v prospech ostatných verejných obstarávateľov (útvarov OS SR),

- zefektívnenie fungovania podporných a zabezpečovacích úradov a zariadení OS SR,
- udržiavanie nevyhnutných kapacít a spôsobilostí OS SR v oblasti kybernetickej obrany,
- implementáciu spojeneckých publikácií na podporu činnosti štábov, zväzkov a jednotiek OS SR s cieľom dosiahnuť a udržať interoperabilitu so spojeneckými silami v rámci cieľov spôsobilostí NATO pre Slovenskú republiku, hlavných cieľov EÚ a v rámci NATINAMDS, ako aj publikácií na prípravu a hodnotenie jednotiek OS SR deklarovaných do síl rýchlej reakcie NATO a EÚ.

OS SR budú disponovať väčším počtom jednotiek na vyššej úrovni pripravenosti

185) V II. etape (2021 až 2030) sa zvýši celkový bojový potenciál OS SR a ich schopnosť plniť úlohy obrany Slovenskej republiky a jej medzinárodné záväzky. Cieľovým stavom v stave bezpečnosti bude udržiavaná plná operačná spôsobilosť mechanizovanej brigády (v súlade s cieľmi spôsobilostí NATO pre Slovenskú republiku), posilnené kapacity spravodajstva, sledovania a prieskumu na operačnej a na taktickej úrovni. Súbežne budú zabezpečované kapacity bojovej podpory a bojového zabezpečenia pre jednu mechanizovanú brigádu vrátane mechanizovanej práporovej skupiny. Zvýšia sa kapacity OS SR na plnenie úloh v misiách a operáciách mimo územia Slovenskej republiky. V závere II. etapy budú OS SR disponovať väčším počtom jednotiek na vyššej úrovni pripravenosti. Na zabezpečenie dosiahnutia požadovaných spôsobilostí OS SR budú realizované nevyhnutné modernizačné projekty v súlade so stanovenými prioritami.

186) V II. etape budú v oblasti vyzbrojovania priority

►► v pozemných silách na

- rozvoj mechanizovaných/tankových spôsobilostí:
 - dokončiť vyzbrojenie dvoch mechanizovaných práporov bojovými obrnenými vozidlami 8 x 8,
 - vymeniť/modernizovať výzbroj tankových jednotiek,
 - dokončiť výmenu/modernizáciu bojových vozidiel pechoty mechanizovaných jednotiek,
- budovanie motorizovaných a prieskumných spôsobilostí:
 - dokončiť vyzbrojenie práporu ISTAR,
 - dokončiť vyzbrojenie motorizovaného práporu viacúčelovými taktickými vozidlami 4 x 4,
- rozvoj ostatných spôsobilostí:
 - dokončiť výmenu/modernizáciu hlavných druhov výzbroje a techniky, materiálu a komunikačných a informačných systémov jednotiek pozemných síl, výzbroje, techniky a materiálu v jednotkách CIMIC/PSYOPS, RCHBO a ženijnej podpory/likvidácie výbušných prostriedkov (ďalej len „EOD“),
 - dokončiť výmenu automobilovej techniky, doplnenie a výmenu kontajnerovej a manipulačnej techniky, dielenských, opravárenských a poľných prostriedkov logistiky brigády CSS,
 - dokončiť výmenu prostriedkov poľných zdravotníckych kapacít.

►► vo vzdušných silách na

- budovanie taktických spôsobilostí:
 - dokončiť výmenu/modernizáciu viacúčelových taktických lietadiel,
 - budovanie vrtuľníkových spôsobilostí:
 - dokončiť výmenu viacúčelových vrtuľníkov,
 - obstaráť bojové vrtuľníky (v závislosti od rozhodnutia v I. etape, pozri ods. 183),
 - budovanie spôsobilostí protivzdušnej obrany a letísk:
 - modernizovať automatizované systémy velenia a riadenia proti-vzdušnej obrany,
 - dokončiť výmenu rádiolokátorov za nové typy 3D rádiolokáto-rov,
 - vymeniť/modernizovať pozemné palebné prostriedky protivzduš-nej obrany,
 - budovanie ostatných spôsobilostí vzdušných síl:
 - dokončiť výmenu prvkov rádiotechnického prieskumu,
 - dokončiť výmenu/modernizáciu cvičných lietadiel a lietadiel na zabezpečenie leteckého snímkovania,
 - obstaráť systém určený na pôsobenie proti raketovej, delostrelec-kej a mýnometnej palbe (C-RAM),
 - obstaráť zásoby munície letectva a systémov protivzdušnej obrany podľa normovaných zásob.
- v silách pre špeciálne operácie
- doplniť výzbroj, techniku a materiál nevyhnutné na dobudovanie podporných spôsobilostí a spôsobilostí na plánovanie a bojovú podporu špeciálnych vzdušných operácií,
 - doplniť výzbroj, techniku a materiál na rozvoj spôsobilostí na ve-denie protiteroristických operácií, udržanie pozemnej mobility a zabezpečenie vzdušnej mobility.

5.4 Systém velenia a riadenia OS SR

187) OS SR budú rozvíjať systém velenia a riadenia s vysokým stupňom interoperability so spojeneckými silami. V I. etape budú zvýšené personálne kapacity štruktúry Generálneho štábu OS SR s cieľom zvýšiť a udržať nevyhnutné spôsobilosti potrebné na udržanie schopnosti plánovať a riadiť operácie a veliť OS SR. Dôraz bude položený na odolnosť a udržateľnosť velenia OS SR a zabezpečenie plynulého dosiahnutia pripravenosti systému velenia a riadenia vo vojnovom stave a v čase vojny. Budú pokračovať nevyhnutné procesné a štrukturálne zmeny na posilnenie jednoty velenia a riadenia v rámci jednotlivých stupňov velenia OS SR. Vytvorením NFIU na území Slovenskej republiky sa posilní schopnosť a efektívnosť systému velenia a riadenia OS SR pri príprave, koordinácii a zabezpečení plnenia úloh kolektívnej obrany Slovenskej republiky.

Bude sa rozvíjať systém velenia a riadenia OS SR

188) V II. etape bude pokračovať implementácia opatrení na zachovanie a skvalitnenie spôsobilosti velenia a riadenia OS SR. V kontexte vývoja bezpečnostného prostredia bude rozhodnuté o ďalšom rozvoji štruktúr velenia a riadenia vrátane možnosti transformácie veliteľstiev síl na spoločné veliteľstvo síl v stave bezpečnosti.

5.5 Riziká ovplyvňujúce rozvoj OS SR

189) Budú prijaté a implementované opatrenia na elimináciu pretrvávajúcich rizík predovšetkým v oblasti

- udržiavania nevyhnutných spôsobilostí OS SR potrebných už v stave bezpečnosti,
- technického stavu zastaranej vojenskej techniky a zaostávania technologickej úrovne hlavných druhov výzbroje a techniky OS SR za štandardmi NATO,
- zdrojových nárokov na opravu, údržbu a udržiavanie technicky a technologicky zastaranej výzbroje, techniky, materiálu a komunikačných a informačných systémov,
- spotreby centrálnych zásob munície, palív a ostatného materiálu určených na riešenie krízových situácií a deficitu zásob OS SR,
- intenzity a kvality výcviku jednotiek OS SR.

190) Za základný výstup transformácie OS SR budú považované boj schopné jednotky pripravené plniť úlohy podľa ich predurčenia a bez zásadných obmedzení. Jeho dosiahnutie a prípadný nárast spektra úloh OS SR vyžaduje zabezpečenie adekvátnym objemom zdrojov.

**Boj bez zbrane
musí ovládat
každý vojak.**

**Orientácia
v teréne
aj bez
modernej
techniky.**

**Akadémia ozbrojených síl
generála Milana Rastislava Štefánika
v Liptovskom Mikuláši vychováva
dôstojníkov pre OS SR.**

Rozvoj ľudských zdrojov v rezorte ministerstva obrany

Cieľom rozvoja ľudských zdrojov v rezorte ministerstva obrany je zvyšovanie vedomostí, schopností a zručností vojenského i civilného personálu, zlepšovanie ich pracovných a sociálnych podmienok, stabilizácia vysoko kvalifikovaných profesionálnych vojakov, rozvíjanie systému vojenského vysokoškolského, kariérneho a odborného vzdelávania a posilňovanie efektívnosti systému dopĺňovania OS SR.

6.1 Personálny manažment

191) Personálny manažment v rezorte ministerstva obrany bude zabezpečovať skvalitňovanie vnútorného prostredia v oblasti personálnej politiky a sociálnej politiky, ktoré umožní **komplexný, optimálny a efektívny rozvoj** ľudských zdrojov, potrebných na rozvoj obrany štátu vrátane transformácie OS SR.

192) Nárast zložitosti úloh obrany štátu zvyšuje požiadavky na vzdelanosť, odbornú a morálnu úroveň vojenského a civilného personálu. Budú sa využívať všetky zdrojové možnosti na zabezpečenie týchto požiadaviek a v prípade potreby navrhovať zmeny v príslušných všeobecne záväzných právnych predpisoch a interných predpisoch.

6.2 Skvalitňovanie a dopĺňovanie vojenského personálu

Skvalitňovanie vojenského personálu

193) Základným predpokladom na skvalitňovanie a stabilizáciu vysoko kvalifikovaných profesionálnych vojakov bude účelné a efektívne využívanie

investícií vložených do profesionálnych vojakov a do pracovného prostredia, v ktorom vykonávajú štátnu službu. **Pravidelne sa budú vyhodnocovať poznatky z aplikačnej praxe** všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov **v oblasti štátnej služby profesionálnych vojakov**, na základe čoho sa budú **navrhovať opatrenia so zameraním na stabilizačné a motivačné faktory**, súvisiace s výkonom štátnej služby profesionálneho vojaka, ktoré ju zatriktívnia a zvýšia jej konkurencieschopnosť na trhu práce.

194) Podstatný vplyv na zabezpečenie stability a motivácie profesionálnych vojakov, ich riadenú rotáciu a napĺňanie cieľov regrutácie občanov bude mať **systém odmeňovania profesionálnych vojakov, ktorý bude prehodnocovaný a upravovaný** na základe poznatkov z aplikačnej praxe a vývoja minimálnej mzdy a priemernej mzdy v národnom hospodárstve, s prihliadnutím na vykonávané funkcie a činnosti.

Systém odmeňovania profesionálnych vojakov bude prehodnocovaný a upravovaný

195) K nástrojom personálneho manažmentu bude doplnený **model kvality života profesionálneho vojaka** definujúci štandardy, porovnateľné so štandardami iných členských štátov NATO, ktoré je potrebné dosiahnuť a udržiavať najmä v oblasti podmienok výkonu štátnej služby profesionálneho vojaka, sociálnej politiky, rodinného života a bývania.

196) Úroveň starostlivosti o profesionálnych vojakov zvýši **implementácia systému podporných programov**, ktoré budú reflektovať potreby profesionálnych vojakov a ich rodín.

197) Profesionálnym vojakom sa bude poskytovať **kvalitné, medzinárodne porovnateľné vzdelanie v oblasti obrany štátu**, vojenské vysokoškolské vzdelanie vo všetkých troch stupňoch, vojenská príprava a výcvik budúcich dôstojníkov. Bude sa zabezpečovať celoživotné vzdelávanie profesionálnych vojakov počas trvania ich vojenskej kariéry.

198) V rámci **vzdelávania a vojenskej prípravy** profesionálnych vojakov bude kladený dôraz na zvyšovanie ich odbornej pripravenosti, morálnej úrovne, charakterových vlastností a výchovu k vlastenectvu v duchu národných a vojenských tradícií.

Zvyšovanie odbornej pripravenosti, morálnej úrovne a charakterových vlastností profesionálnych vojakov

199) V rámci rozvoja vojenského vzdelávania:

- bude vykonaná **inštitucionálna akreditácia** vojenskej vysokej školy prostredníctvom veliteľstva NATO pre transformáciu **na systém manažmentu kvality** poskytovaného vzdelávania a výcviku podľa štandardov NATO,
- bude **flexibilne aktualizovaný profil absolventa** vojenskej vysokej školy tak, aby zodpovedal najnovším požiadavkám OS SR a poznatkom vojenskej vedy,
- flexibilným prepojením teoretického vzdelávania na vojenskej vysokej škole s odbornými stážami v útvaroch a zariadeniach OS SR a praktickým výcvikom vo výcvikových zariadeniach OS SR v rámci študijných programov sa **zvýši úroveň odbornej pripravenosti absolventov**

vojenskej vysokej školy na výkon funkcie v útvaroch a zariadeniach OS SR,

- súčasťou systému vzdelávania a prípravy profesionálnych vojakov bude aj **vzdelávanie a príprava na civilných vysokých školách v Slovenskej republike** a vo **vojenských vzdelávacích inštitúciách v zahraničí** pre vybrané vojenské odbornosti a funkcie,
- so zámerom vytvoriť podmienky na efektívne plánovanie kariérneho a odborného vzdelávania, určené v štruktúre služobnej kariéry garantom vojenskej odbornosti, v nadväznosti na personálne zámery v služobnej kariére profesionálnych vojakov, bude **analyzovaný stav kariérneho vzdelávania a odborného vzdelávania a budú prijaté opatrenia na ich optimalizáciu**,
- na zabezpečenie stredoškolsky odborne pripraveného vojenského personálu bude vytvorený zodpovedajúci systém odborného vzdelávania v chýbajúcich vojenských odbornostiach.

200) Absolvovanie kariérnych a odborných kurzov v zahraničí, skúsenosti z misií a operácií mimo územia Slovenskej republiky a veliteľských štruktúr NATO a EÚ budú významným faktorom ovplyvňujúcim služobnú kariéru profesionálneho vojaka a vytvoria relevantnú súčasť jeho odborného profilu.

201) S cieľom reflektovať rastúce nároky na úroveň jazykovej pripravenosti profesionálnych vojakov sa aktualizujú smernice o jazykovom vzdelávaní v rezorte ministerstva obrany, bude sa **zvyšovať podiel vyučovania kadetov v anglickom jazyku** na vojenskej vysokej škole a bude sa **zvyšovať aj počet vyučovacích hodín v anglickom jazyku v kariérnych kurzoch**, v závislosti od ich stupňa a úrovne, čím sa podporí zvyšovanie jazykovej pripravenosti profesionálnych vojakov v rámci ich celoživotného vzdelávania.

202) Osobitný systém sociálneho zabezpečenia profesionálnych vojakov, prepojený so systémom štátnej služby, bude patriť k rozhodujúcim faktorom udržania kvalitného personálu v OS SR, a preto sa **zachová rozsah nárokov zo sociálneho a dôchodkového zabezpečenia**. Na účely skvalitnenia osobitného systému sa tento bude naďalej sledovať a vyhodnocovať.

203) Pri výmene vojenského personálu sa bude prihliadať na charakter vykonávaných činností vo vojenskej odbornosti a v jej špecializácii. Výmena bude priebežne monitorovaná, pričom sa vyhodnotí veková štruktúra profesionálnych vojakov v jednotlivých hodnostných zboroch a budú navrhované **krátkodobé ako aj dlhodobé opatrenia podľa potrieb OS SR, vo vzťahu k vekovej štruktúre profesionálnych vojakov OS SR**.

204) Budú vytvárané vhodné podmienky na prechod profesionálneho vojaka do civilného prostredia a na jeho uplatnenie sa na trhu práce po ukončení profesionálnej služby.

205) Formy a metódy regrutácie budú **prispôsobené moderným podmienkam** so zameraním na elektronický priestor. Obsahovo sa zamerajú na **cieľové skupiny** obyvateľstva, predovšetkým z hľadiska získaného stupňa vzdelania, na dopĺňovanie príslušných hodnostných zborov a vojenských odborností, v závislosti od potrieb OS SR. Významným faktorom procesu regrutácie bude **účinnnejšia propagácia OS SR a včasný cielený marketing**.

206) Na dosiahnutie a zaručenie vyššej kvality procesu regrutácie budú priebežne posudzované vstupné požiadavky kladené na záujemcov o službu v OS SR a kvalitatívne výstupné parametre, ktoré musia úspešní kandidáti dosiahnuť v závere procesu prípravy na profesionálnu službu, aj v každej ďalšej etape prípravy na funkciu.

6.3 Tvorba a príprava záloh OS SR

207) Príprava vojakov v aktívnej zálohe, na ktorú sa kladie dôraz, sa zabezpečí organizačne, personálne, materiálom a výcvikovými kapacitami OS SR. Odborná časť ich prípravy vykonávaná v rámci pravidelného cvičenia prebehne v útvar, pre ktorý sa pripravujú. Bude sa hodnotiť kvalita výcviku a jej prínos na doplnení príslušných útvarov, nastavenie podmienok na prípravu vojakov v aktívnej zálohe podľa príslušného všeobecne záväzného právneho predpisu a jej vnímanie verejnosťou.

Dôraz na prípravu vojakov v aktívnej zálohe

208) Zálohy OS SR sa budú **tvoriť aj prostredníctvom dobrovoľnej vojenskej prípravy**. Výkon dobrovoľnej vojenskej prípravy sa bude pravidelne a všestranne hodnotiť, vrátane jej prínosu na tvorbe záloh.

209) Na základe vyhodnotenia účinnosti a efektívnosti prípravy aktívnych záloh a prínosu dobrovoľnej vojenskej prípravy na tvorbe záloh OS SR **budú pripravené opatrenia na ich rozvoj, alebo ďalší nástroj na tvorbu záloh OS SR a zvyšovanie ich pripravenosti**.

6.4 Vzdelávanie a starostlivosť o civilný personál

210) Odborná pripravenosť civilného personálu bude **zvyšovaná jeho vzdelávaním** v relevantných odborných oblastiach, vrátane špecifických otázok týkajúcich sa bezpečnosti a obrany štátu v rezortných i mimorezortných vzdelávacích zariadeniach a inštitúciách.

211) Pozornosť bude venovaná **zlepšeniu pracovných podmienok** civilného personálu v rezorte ministerstva obrany. Súčasťou týchto podmienok, v rámci získavania, udržiavania a motivácie civilného personálu, bude aj oblasť sociálnej politiky.

Prislušníci
5. pluku
špeciálneho
určenia
sú elitnou
jednotkou.

Pri cvičeniach
je nutné
skúšať
reálne
situácie.

Vrtuľníky UH-60 Black Hawk majú široké využitie.

L-410 Vzdušných síl OS SR môžu slúžiť aj pri riešení nevojenských krízových situácií.

Vyzbrojovanie

Cielom vyzbrojovania je zaručovať kvalitatívnu a kvantitatívnu dostupnosť výzbroje, techniky, materiálu, komunikačných a informačných systémov na zabezpečenie plnenia úloh OS SR s dôrazom na obranu štátu.

7.1 Základné požiadavky v oblasti vyzbrojovania

**Vyzbrojovanie bude
systémovo previazané
so zvyšovaním
spôsobilostí OS SR**

212) Úlohy obrany štátu v zmenenom bezpečnostnom prostredí budú určujúce pre orientáciu vyzbrojovania, ktoré bude **systémovo previazané so zvyšovaním spôsobilostí OS SR a realizované cielene** na doplnenie, modernizáciu alebo výmenu výzbroje, techniky, materiálu, resp. komunikačných a informačných systémov celej jednotky OS SR.

213) Vyzbrojovanie bude založené na jeho zdrojovom zabezpečení v obrannom plánovaní s dôrazom na **celý životný cyklus** zbraňových systémov, výzbroje a súvisiacich služieb poskytovaných v Slovenskej republike alebo v iných členských štátoch NATO a EÚ.

214) Bude sa realizovať **dlhodobo udržateľná modernizácia alebo výmena** výzbroje, techniky, materiálu a komunikačných a informačných systémov, pričom **strategické projekty bude vláda Slovenskej republiky podporovať ich individuálnym schvaľovaním a financovaním**. Vládou Slovenskej republiky sledované projekty vyzbrojovania budú, v súlade s jej jednotlivými rozhodnutiami, financované v rámci limitov kapitoly MO SR, ako aj z účelovo určených dodatočných zdrojov nad rámec limitov kapitoly MO SR.

215) Individuálne schvaľovanie a financovanie projektov hlavných druhov výzbroje a techniky vládou Slovenskej republiky je predpokladom na realizáciu projektov v kratšom období, čo podporí ciele modernizáciu, resp. výmenu výzbroje a techniky celej jednotky OS SR a skoršie získanie potrebných spôsobilostí.

216) V príprave projektov vyzbrojovania sa budú posudzovať možnosti modernizácie používanej výzbroje, techniky, materiálu, komunikačných a informačných systémov z hľadiska vojensko-odborného, ekonomickej efektívnosti a potenciálu ich ďalšieho využitia. Bude sa realizovať ekonomicky výhodná a vojensko-odborne odôvodnená **unifikácia** výzbroje a techniky. S realizáciou projektov vyzbrojovania sa budú vytvárať aj zásoby materiálu s dôrazom na náhradné dielce a muníciu.

217) Modernizácia alebo výmena hlavných druhov výzbroje a techniky umožní aj **intenzívnejšie zapojenie obranného priemyslu Slovenskej republiky**, čo posilní bezpečnosť a dostupnosť dodávok vo vojnovom stave a v čase vojny, stabilitu a dlhodobú udržateľnosť životného cyklu výzbroje a techniky, podporí ekonomický rast Slovenskej republiky a domácu zamestnanosť. Nový produkt domáceho obranného priemyslu zavedený v OS SR má lepšie predpoklady uplatniť sa aj na zahraničných trhoch so spätnými synergickými efektmi na ekonomiku Slovenskej republiky. V prípade projektov so zahraničným partnerom sa **bude presadzovať využitie schopností obranného priemyslu Slovenskej republiky** v realizácii projektu, resp. na údržbe a opravách produktu. Obranný priemysel Slovenskej republiky bude zapájaný aj do výskumu a vývoja na zabezpečenie obrany štátu.

Intenzívnejšie zapojenie obranného priemyslu Slovenskej republiky

218) Na zefektívnenie spolupráce a komunikácie MO SR s obranným priemyslom Slovenskej republiky bude aktualizovaná *Dohoda o spolupráci medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Združením bezpečnostného a obranného priemyslu Slovenskej republiky* a v spolupráci s týmto združením a relevantnými subjektmi štátu iniciované vytvorenie strategického rámca rozvoja obranného priemyslu Slovenskej republiky.

219) Systematicky sa budú **identifikovať možnosti a ekonomická výhodnosť medzinárodnej spolupráce** na realizácii kľúčových projektov vyzbrojovania, najmä so štátmi Vyšehradskej skupiny a ďalšími členskými štátmi NATO a EÚ a **bude sa rozvíjať** najmä pri výmene zastaranej sovietskej výzbroje a techniky a spoločnom nadobúdaní finančne náročných technológií. Vo vyzbrojovaní sa budú využívať aj služby agentúr NATO a Európskej obrannej agentúry.

220) Efektívnosť využívania zdrojov v oblasti vyzbrojovania podporí aj využívanie už vytvorených (off-the-shelf) technológií a technológií dvojakého použitia.

7.2 Priority vyzbrojovania

221) V súlade so stratégiou rozvoja spôsobilostí OS SR sú prioritou:

- **projekty, ku ktorým sú uzavreté realizačné dohody s dodávateľom:**
 - dopravné lietadlá C-27J,
 - viacúčelové vrtuľníky UH-60M,

- modernizácia bojových pásových vozidiel (bojové vozidlá pechoty),
- **projekty na zvýšenie kvalitatívnych parametrov hlavnej bojovej techniky pozemných síl a na zabezpečenie kriticky nedostatkových spôsobilostí mechanizovanej brigády:**
 - špeciálna výzbroj, technika a materiál pre ISTAR,
 - dobudovanie komunikačného systému MOKYS,
 - bojové obrnené vozidlá 4 x 4 a viacúčelové taktické vozidlá 4 x 4,
 - bojové obrnené vozidlá 8 x 8,
 - rádiolokačná technika pre účelové zoskupenie protivzdušnej obrany (3D rádiolokátor blízkeho a malého dosahu),
 - delostrelecká technika a integrovaný delostrelecký systém DELOSYS,
 - protitankové riadené strely a munícia,
- **projekty na zvýšenie kvalitatívnych parametrov hlavnej bojovej techniky vzdušných síl a znižovanie vojensko-technickej závislosti od Ruskej federácie:**
 - viacúčelové taktické lietadlá na výmenu stíhacích lietadiel MiG-29,
 - výmena a doplnenie rádiolokačnej techniky na ochranu vzdušného priestoru (3D rádiolokátor stredného dosahu),
 - nové automatizované systémy velenia a príslušné prostriedky prenosu informácií,
 - bojové systémy protivzdušnej obrany štátu a vojskovej protivzdušnej obrany (výmena/modernizácia protilietadlového raketového kompletu S-300 PMU a výmena protilietadlového raketového kompletu 2K12 KUB),
 - letecké riadené strely a presne navádzaná munícia pre vzdušné sily,
- **projekty na dosiahnutie nevyhnutnej úrovne komunikačných a informačných systémov vrátane zabezpečenia prenosu utajovaných informácií a ochrany a obrany vlastných sietí v kybernetickom priestore,**
- **projekty modernizácie/výmeny ďalšej techniky a materiálu v pozemných silách:**
 - špeciálna munícia pre hlavnú bojovú techniku pozemných síl a síl pre špeciálne operácie (v nadväznosti na modernizáciu/výmenu techniky), výmena a doplnenie stredných a ťažkých nákladných terénnych automobilov a ďalšej prepravnej a špeciálnej techniky a poľných prostriedkov,
 - doplnenie, modernizácia alebo výmena techniky ženijnej podpory, techniky v oblasti EOD, RCHBO, CIMIC a PSYOPS,
 - zavedenie taktických bezpilotných vzdušných prostriedkov (UAV),
 - prostriedky prepravnej, manipulačnej, dielenskej a opravárenskej logistiky,
 - riešenie náhrady/výmeny tankovej techniky,
 - systém určený na pôsobenie proti raketovej, delostreleckej a míno-metnej palbe (C-RAM),

- projekty modernizácie/výmeny ďalšej techniky a materiálu vo vzdušných silách:
 - letiskové rádiolokátory,
 - cvičné prúdové lietadlá,
 - viacúčelové vrtuľníky s rôznou modifikáciou,
 - zbraňové a ďalšie moduly pre viacúčelové vrtuľníky UH-60M.

7.3 Etapy realizácie projektov

222) V súlade s prioritami a plánovacími predpokladmi zaručovania obrany štátu budú projekty vyzbrojovania realizované v dvoch etapách.

223) V I. etape (2016 až 2020) bude úsilie zamerané na riešenie najmä týchto hlavných projektov:

- **dopravné lietadlá** (*podľa uzatvoreného kontraktu*),
- **viacúčelové vrtuľníky** (*podľa uzatvoreného kontraktu*),
- **modernizácia bojových pásových vozidiel** - bojových vozidiel pechoty (*podľa uzatvoreného kontraktu*),
- **špeciálna výzbroj, technika a materiál pre sily pre špeciálne operácie a prápor ISTAR**,
- **3D rádiolokátory stredného dosahu** (*výmena*),
- **viacúčelové taktické vozidlá 4 x 4 a bojové obrnené vozidlá 4 x 4, prednostne pre motorizovaný prápor a prápor ISTAR** (*obstaranie a zavedenie nových typov, pokračovať v II. etape*),
- **bojové obrnené vozidlá 8 x 8 pre dva mechanizované prápory** (*obstaranie a zavedenie nových typov, pokračovať v II. etape*),
- **viacúčelové taktické lietadlá** (*začatie obstarania - prenájom/nákup a rozhodnutie o rozšírení spôsobilosti na podporu pozemných síl*),
- **stredné a ťažké nákladné terénne automobily a ďalšia prepravná a špeciálna technika a poľné prostriedky pre časti práporov logistiky, časť práporu CSS a časť opravárenského práporu** (*výmena a doplnenie podľa uzatvoreného kontraktu, pokračovať v II. etape*),
- **modernizácia a integrácia prostriedkov delostreleckej podpory (DELOSYS)**,
- **automatizované systémy velenia a prostriedky prenosu informácií protivzdušnej obrany** (*pokračovať v II. etape*),
- **3D rádiolokátory blízkeho a malého dosahu** (*pokračovať v II. etape*),
- **zbraňové a ďalšie moduly pre časť viacúčelových vrtuľníkov** (*začatie obstarania, pokračovať v II. etape*),
- **protitankové riadené strely 3. generácie** (*obstaranie, pokračovať v II. etape*),
- **zdravotnícka technika/malé terénne automobily/ženijná technika/EOD**,
- **letiskové rádiolokátory** (*začatie výmeny, pokračovať v II. etape*),
- **letecké riadené strely a presne navádzaná munícia** (*obstaranie, pokračovať v II. etape*),

- prvky rádiotechnického prieskumu (začatie výmeny, pokračovať v II. etape),
- systémy riadenia a bezpilotných vzdušných prostriedkov na účely obrazového spravodajstva (výmena),
- bojové systémy protivzdušnej obrany štátu a vojskovej protivzdušnej obrany (výmena/modernizácia protiletadlového raketového kompletu S-300 PMU a výmena protiletadlového raketového kompletu 2K12 KUB),
- cvičné prúdové lietadlá (výmena/predĺženie technického života),
- tanková technika (výmena/modernizácia).

**Realizácia projektov
prednostne
na zabezpečenie
certifikácie
mechanizovanej
brigády**

224) V I. etape bude pokračovať realizácia projektov výmeny a dopĺňania komunikačných a informačných systémov, vrátane mobilných prostriedkov, systémov velenia a riadenia, so zvýšením ich informačnej bezpečnosti, výmena inej podpornej techniky a materiálu, **prednostne na zabezpečenie certifikácie mechanizovanej brigády**. Prijme sa rozhodnutie o možnosti modernizácie ďalších bojových vozidiel pechoty. Ak sa nebude pokračovať v modernizácii týchto vozidiel, rozhodne sa o riešení výzbroje zostávajúcich dotknutých jednotiek.

225) Finančne náročné strategické projekty vyzbrojovania budú v I. etape predložené vláde Slovenskej republiky na prijatie rozhodnutia o spôsobe ich obstarania a financovania.

226) V II. etape (2021 až 2030) budú dokončené najmä projekty vyzbrojovania, ktoré začali v I. etape a budú realizované projekty podľa rozhodnutia vlády Slovenskej republiky o jednotlivých projektoch:

- viacúčelové taktické vozidlá 4 x 4 a bojové obrnené vozidlá 4 x 4 pre motorizovaný prápor, prápor ISTAR a pre ďalšie jednotky (dokončenie v nadväznosti na rozhodnutie v I. etape),
- bojové obrnené vozidlá 8 x 8 pre druhý mechanizovaný prápor, (dokončenie v nadväznosti na rozhodnutie v I. etape),
- modernizácia alebo výmena bojových vozidiel pechoty (v nadväznosti na rozhodnutie v I. etape),
- viacúčelové taktické lietadlá (rozšírenie spôsobilostí v nadväznosti na rozhodnutie v I. etape),
- prostriedky bojového velenia, automatizovaného riadenia palby a prieskumu, delostrelectvo a delostrelecké palebné systémy (dokončenie modernizácie/výmeny),
- automatizované systémy velenia a prostriedky prenosu informácií protivzdušnej obrany (dokončenie projektov),
- letiskové rádiolokátory (dokončenie výmeny),
- 3D rádiolokátory blízkeho a malého dosahu (dokončenie výmeny),
- zbraňové a ďalšie moduly pre časť viacúčelových vrtuľníkov (dokončenie obstarania),
- cvičné prúdové lietadlá (v nadväznosti na rozhodnutie v I. etape),
- viacúčelové vrtuľníky (v nadväznosti na rozhodnutie v I. etape),
- stredné a ťažké nákladné terénne automobily a ďalšia prepravná a špeciálna technika a poľné prostriedky pre časti práporov

logistiky, časť práporu CSS a časť opravárenského práporu (*pokračovanie výmeny a doplnenia*),

- taktické bezpilotné vzdušné prostriedky (UAV) (*obstaranie*),
- bojové systémy protivzdušnej obrany štátu a vojskovej protivzdušnej obrany (*v nadväznosti na rozhodnutie v I. etape*),
- systém určený na pôsobenie proti raketovej, delostreleckej a míno-metnej palbe (C-RAM) (*vybudovanie*),
- špeciálna munícia pre hlavnú bojovú techniku pozemných síl, vzdušných síl a síl pre špeciálne operácie (*v nadväznosti na modernizáciu/výmenu techniky*),
- prvky rádiotechnického prieskumu (*dokončenie výmeny*),
- tanková technika (*v nadväznosti na rozhodnutie v I. etape*),
- bojové vrtuľníky (*v závislosti od rozhodnutia v I. etape*).

227) V II. etape sa bude aj priebežne dopĺňať ďalšia technika ISTAR, výzbroj, technika a materiál síl pre špeciálne operácie, dopĺňať a nahrádzať zastaraná žienijná technika, technika v oblasti EOD, RCHBO, zdravotnícka a iná podporná technika a materiál a budú sa realizovať projekty na ďalší kvalitatívny posun v oblasti komunikačných a informačných systémov, vrátane ich informačnej bezpečnosti, modernizácie alebo výmeny mobilných prostriedkov a prostriedkov ochrany a obrany proti kybernetickým útokom.

228) Technika bude modernizovaná, nahrádzaná novou (vymieňaná) a dopĺňovaná v časovom rámci uvedených etáp, pričom finančné krytie v súlade s dlhodobým splátkovým kalendárom môže presahovať časové obdobie etapy. O presnom časovom pláne realizácie jednotlivých projektov, okrem už uzatvorených kontraktov a realizujúcich sa projektov, sa rozhodne na základe definovaných priorít, alebo na základe aktuálnych potrieb obrany štátu, v kontexte vývoja bezpečnostnej situácie.

229) Zároveň s realizáciou projektov vyzbrojovania bude prebiehať aj konsolidácia potrebných zásob pre bojové jednotky OS SR.

Vojak musí
byť vo forme
a výcvik je
neoddeliteľnou
súčasťou
jeho života.

Strel'ba na terč
zo samopalu
vz. 58.

Presun
materiálu
v kontajneroch.

Spoločné cvičenia
so spojeneckými vojakmi
zvyšujú našu pripravenosť
reagovať na hrozby.

Výcvik v strelbe
z prenosného
protiletadlového
raketového
kompletu.

Ženíjné
jednotky
pri stavbe
premostenia
rieky.

Rozvoj infraštruktúry v rezorte ministerstva obrany

Cieľom rozvoja infraštruktúry v správe MO SR je jej budovanie a udržiavanie, v súlade s potrebami obrany štátu, s dôrazom na postupnú modernizáciu infraštruktúry útvarov a zariadení OS SR a na ich výcvik pri efektívnom nakladaní s finančnými prostriedkami, a to aj s využitím spoločného financovania v rámci NSIP.

8.1 Základné požiadavky v oblasti správy majetku štátu a rozvoja infraštruktúry

Stabilizácia siete vojenských objektov a rozvoj infraštruktúry

230) Pri správe a evidencii nehnuteľného a hnutel'ného majetku štátu v správe MO SR a rozvoji infraštruktúry budú základnými požiadavkami:

- stabilizácia siete vojenských objektov, na základe prehodnotenia potreby nehnuteľného majetku štátu (vrátane už deklarovaného prebytočným), v správe MO SR tak, aby boli uchované kapacity potrebné pre profesionálnych vojakov a vojakov v aktívnej zálohe do času vyhlásenia vojnového stavu alebo vypovedania vojny a na účely HNS,
- prispôsobenie rozsahu hnutel'ného a nehnuteľného majetku štátu v správe MO SR potrebám obrany štátu,
- majetkovoprávne vysporiadanie objektov, najmä v areáloch letísk,
- zabezpečenie transparentnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri nakladaní s prebytočným a neupotrebitelným majetkom štátu v správe MO SR,
- vybudovanie jednotného informačného zdroja dát o infraštruktúre v správe MO SR na báze modulov Integrovaného informačného systému MO SR,
- budovanie modernej a hospodárnej infraštruktúry vrátane riešenia stavu objektov, ktoré nevyhovujú technickým normám a ktoré sú dlhodobo v havarijnom stave,
- rozvoj infraštruktúry vo väzbe na rozvoj výzbroje, techniky a zásob materiálu na základe požiadaviek OS SR,

- využívanie spoločného financovania v rámci NSIP na projekty infraštruktúry súvisiace s HNS vrátane skvalitnenia prípravy a implementácie týchto projektov.

8.2 Priority rozvoja infraštruktúry

231) Rozvoj infraštruktúry bude realizovaný v týchto prioritných oblastiach:

- budovanie základnej **infraštruktúry letísk** s dôrazom na prevádzkovanie novej leteckej techniky a systém velenia a riadenia vzdušných operácií NATO (NATO Air Command and Control System),
- vybudovanie alebo **modernizácia infraštruktúry na účely HNS** v nadväznosti na príslušné plánovacie dokumenty,
- **zvýšenie energetickej efektívnosti** prevádzkovaných objektov modernizáciou vykurovania a zatepľovaním budov,
- zabezpečenie ochrany vybraných priestorov a objektov, ako aj podmienok na prácu s utajovanými skutočnosťami - **objektová bezpečnosť**,
- budovanie kvalitnej **učebno-výcvikovej základne** vo vojenských výcvikových priestoroch a posádkových cvičiskách so zameraním na nové metódy výcviku a prepojenie centier simulačných technológií s dôrazom na výcvik jednotiek v takých podmienkach, ktoré sa blížila reálnej podobe novodobých bojísk. Bude sa pokračovať v budovaní Centra výcviku Lešt ako nadrezortného strediska na výcvik domácich aj zahraničných ozbrojených zložiek a záchranných zborov vrátane rozvoja taktického poľa na výcvik mechanizovaných jednotiek,
- zvýšenie **kvality života personálu** modernizáciou a rekonštrukciou administratívnych, ubytovacích, výcvikových, skladových a sociálnych priestorov s cieľom skvalitniť jeho pracovné podmienky,
- zlepšenie **kvality životného prostredia** rekonštrukciou objektov a modernizáciou technologických zariadení najmä technických opravovných vozidiel, umývárni techniky, skladov a stáčísk pohonných látok, vodohospodárskych zariadení a uhoľných kotolní.

8.3 Etapy realizácie projektov

232) V I. etape (2016 až 2020) bude rozvoj infraštruktúry zameraný najmä na rozvoj infraštruktúry letísk (rekonštrukcie objektov a prevádzkových plôch na letiskách Kuchyňa, Sliač a Prešov) aj v súvislosti s jej využitím na účely HNS, zvýšenie energetickej efektívnosti prevádzkovaných objektov a modernizáciu vykurovania objektov (najmä vybrané kotolne na tuhé palivo), zabezpečenie objektovej bezpečnosti vybraných objektov (modernizácia a budovanie zabezpečovacích systémov), rozvoj Centra výcviku Lešt (rekonštrukcia a modernizácia súčinnostnej strelnice) a rekonštrukcia objektov na zvýšenie kvality života personálu.

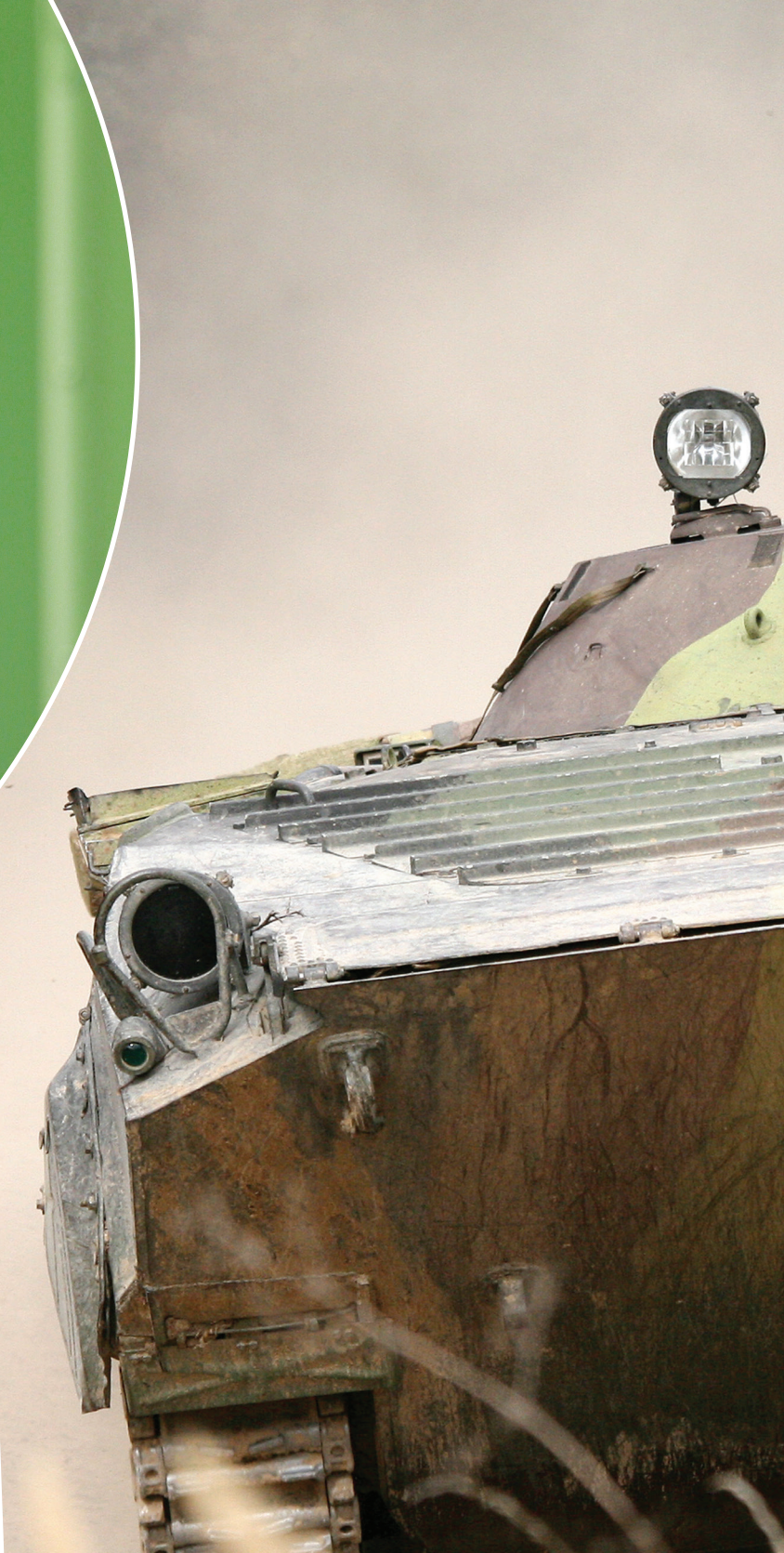
233) V II. etape (2021 až 2030) bude v rámci rozvoja infraštruktúry pokračovať realizácia projektov začatých v predchádzajúcej etape a budú sa realizovať ďalšie projekty v prioritných oblastiach, pričom dôraz sa bude klásť na rozvoj učebno-výcvikovej základne vo výcvikových zariadeniach.

Pre obranu štátu
je dôležitá
aj zdravotnícka
podpora.

Technicky
zruční a vzdelaní
ľudia majú dvere
v OS SR otvorené.

Preprava vojenských
jednotiek po železnici
im zabezpečuje
operačnú mobilitu.

Bojové
vozidlo
pechoty
pri cvičení
v teréne.

Samohybná
kanónová
húfnica
Zuzana.

Podpora obrany štátu

Cielom rozvoja podpory obrany štátu je zabezpečovať prípravu, udržiavanie a rozvoj obrannej infraštruktúry, poskytovanie služieb a činností a dodávok tovarov na zabezpečenie obrany štátu.

9.1 Základné predpoklady efektívnej podpory obrany štátu

Rozhodujúcim predpokladom efektívnej podpory obrany štátu bude koordinovaný prístup

234) Podpora obrany štátu sa bude rozvíjať ako súčasť systému obrany štátu prostredníctvom obranného plánovania. Rozhodujúcim predpokladom efektívnej podpory obrany štátu bude **koordinovaný prístup** pri jej zabezpečovaní prostredníctvom zladených plánov na účely obrany štátu a krízových plánov hospodárskej mobilizácie príslušných ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a ďalších orgánov štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou a subjektov hospodárskej mobilizácie v ich pôsobnosti.

235) Obranná infraštruktúra na zabezpečenie obrany štátu sa bude pripravovať, udržiavať a rozvíjať v súlade s dlhodobým plánom prípravy podpory obrany štátu a služby a činnosti sa poskytnú OS SR podľa požiadaviek MO SR a plánov príslušných subjektov hospodárskej mobilizácie na účely obrany štátu a HNS.

236) MO SR ako ústredný orgán štátnej správy pre riadenie obrany štátu bude aktívne plniť svoju **koordináciu funkciu** aj v oblasti podpory obrany štátu, najmä prostredníctvom dlhodobých a strednodobých plánov tak, aby sa v rámci tejto podpory poskytli OS SR chýbajúce obranné kapacity a spôsobilosti a dotvárali sa ďalšie obranné kapacity štátu, a to na základe analýzy nastavenia a fungovania podpory obrany štátu vrátane HNS.

237) Súčasťou podpory obrany štátu je aj súbor hospodárskych činností, organizačných činností a opatrení hospodárskej mobilizácie, ktorými sa zabezpečuje pripravenosť štátu na obranu a riešenie krízových situácií, s dôrazom na podporu činnosti OS SR pri obrane štátu.

9.2 Obranná infraštruktúra

238) Prípravu, udržiavanie a rozvoj obrannej infraštruktúry bude zabezpečovať MO SR na základe požiadaviek OS SR (vrátane požiadaviek na účely HNS) v súčinnosti s ďalšími ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy a orgánmi štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou a subjektmi hospodárskej mobilizácie v ich pôsobnosti, pričom vedie aj jej centrálnu evidenciu a usmerňuje vedenie jej evidencie na uvedených ministerstvách, v štátnych orgánoch a v OS SR.

Príprava, udržiavanie a rozvoj obrannej infraštruktúry zabezpečované na základe požiadaviek OS SR

239) V udržiavaní a rozvoji obrannej infraštruktúry sa bude klásť dôraz na tieto oblasti:

- doprava (udržiavanie požadovaných parametrov určených dopravných sietí),
- elektronické komunikačné siete, komunikačné a informačné systémy vrátane ich ochrany a infraštruktúra na kybernetickú ochranu a obranu,
- distribučná sústava energetiky a plynárenstva (skladovanie a preprava plynu a ropy, výroba a distribúcia elektriny a ropných výrobkov),
- hlavné miesto riadenia obrany štátu a hlavné miesto velenia OS SR, záložné miesta pre činnosť ústavných orgánov,
- infraštruktúra štátnych hmotných rezerv,
- odberné miesta vody, vodné zdroje a vodárenské zariadenia pre potreby obrany štátu,
- infraštruktúra obranného priemyslu.

240) Bude sa prehodnocovať výber a zaradenie prvkov obrannej infraštruktúry do kategórie objektov osobitnej dôležitosti a do kategórie ďalších dôležitých objektov na obranu štátu, bude spresňovaný spôsob ich ochrany a obrany a spresnia sa kritériá na určenie ďalších dôležitých objektov pre obranu štátu v súvislosti s vymedzením prvkov kritickej infraštruktúry a prvkov európskej kritickej infraštruktúry.

9.3 Služby, činnosti a tovary

241) Služby a činnosti (napr. zdravotnícke služby, dopravné služby, stavebná činnosť) a dodávky tovarov sa poskytujú OS SR a ďalším výkonným prvkom systému obrany štátu v rámci hospodárskej mobilizácie.

Efektívne zabezpečovanie požadovaných služieb a činností, výrobných schopností, štátnych hmotných rezerv a dodávok tovarov pre OS SR

242) V príprave, udržiavaní a rozvoji služieb a činností sa úsilie sústreďí na:

- aktualizáciu požiadaviek na udržiavanie a rozvoj služieb a činností pre OS SR, ďalšie prvky systému obrany štátu a na účely HNS,
- aktualizáciu požiadaviek na uchovanie výrobných schopností v subjektoch hospodárskej mobilizácie, udržiavanie štátnych hmotných rezerv pre OS SR (množstvo a ich skladba) vrátane dodávok tovarov plánovaných na úhradu strát a spotreby OS SR,

- identifikovanie opatrení na efektívne zabezpečenie požadovaných služieb a činností, výrobných schopností, štátnych hmotných rezerv a dodávok tovarov pre OS SR a ďalšie prvky systému obrany štátu tak, aby sa vytvorili a udržiavali, alebo boli zabezpečené prostredníctvom príslušných zmlúv pre potreby obrany štátu.

9.4 Zameranie štátnych orgánov na úseku podpory obrany štátu

243) Štátne orgány na úseku podpory obrany štátu sa zamerajú:

- **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky** na postupnú modernizáciu záložného miesta pre činnosť vlády Slovenskej republiky s dôrazom na dosiahnutie jeho technickej interoperability s príslušnými orgánmi riadenia a velenia NATO a EÚ.
- **Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky** na zabezpečenie prevádzkyschopnosti dopravných sietí, budovanie a udržiavanie súvisiacich podporných zariadení a udržiavanie nevyhnutného počtu železničných vozňov a hnacích vozidiel na podporu operačného rozvinutia a použitia OS SR na území Slovenskej republiky a na účely HNS, elektronické komunikačné služby, zabezpečenie funkčnosti núdzových komunikačných systémov, bezpečné uchovávanie dát, plnenie úloh v oblasti frekvenčného manažmentu a na vytvorenie podmienok na prepravu zásielok vojenskej pošty.
- **Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky** na vytvorenie rozšíreného lôžkového fondu na zabezpečenie obrany štátu.
- **Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky** na dopĺňovanie strát a spotreby OS SR, zabezpečením výroby, dodávok tovarov, ako aj opráv výzbroje a techniky prostredníctvom subjektov hospodárskej mobilizácie.
- **Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky** na zabezpečenie požadovaného množstva a skladby štátnych hmotných rezerv vrátane ich pravidelnej údržby a dopĺňovania a vytvorenie súpravy náhradných dielcov na vykonávanie vojnových generálnych opráv techniky OS SR.
- **Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky** na udržiavanie a prevádzku odberných miest vody, určených vodných zdrojov a vodárenských zariadení na zabezpečenie obrany štátu.
- **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky** na zabezpečenie požadovaných komodít potravín na zabezpečenie obrany štátu.
- **Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky** na prijímanie opatrení smerujúcich k vytváraniu podmienok pre stabilné sociálne prostredie a k organizácii sociálneho zabezpečenia v krízových situáciách.

Deti
sa zaujímajú
o prácu
vojakov.

Novoročné salvy
na počesť vzniku
Slovenskej
republiky vypália
vojaci každoročne
1. januára.

Prezentácia
OS SR
na verejnosti.

Technika
vždy zaujme.

Obrana štátu a verejnosť

Cieľom v oblasti komunikácie o obrane štátu a rozvoja vzťahov s verejnosťou je udržiavanie a posilňovanie dôvery v opatrenia, ktoré sa vykonávajú a pripravujú na zabezpečenie obrany štátu.

10.1 Zameranie komunikácie s verejnosťou v oblasti obrany štátu

244) V komunikácii o obrane štátu sa bude klásť dôraz na **posilňovanie vnímania obrany štátu verejnosťou ako záležitosti, ktorá sa týka všetkých, na prehlbovanie vlastenectva a branného povedomia v duchu národných a vojenských tradícií** a na vytváranie podmienok na **dosahovanie čo najširšej politickej a spoločenskej podpory** dlhodobým prioritám zaručovania obrany štátu s dôrazom na rozvoj ozbrojených síl.

Zmyslom komunikácie bude poskytovanie objektívnych informácií na formovanie pozitívneho vzťahu verejnosti k obrane štátu

245) Budú sa **aplikovať princípy aktívnej strategickej komunikácie**, ktorej zmyslom je poskytovanie objektívnych informácií na formovanie pozitívneho vzťahu verejnosti k obrane štátu a posilňovanie odolnosti obyvateľstva voči dezinformačnému vplyvu a propagande subjektov z vnútorného aj vonkajšieho prostredia zameraných proti bezpečnostným záujmom Slovenskej republiky.

246) Bude sa **prehlbovať kvalita informovania a úsilie o zvyšovanie úrovne porozumenia obyvateľstva úlohám súvisiacim so zaručovaním obrany štátu**. Prostriedkom na dosiahnutie tohto cieľa bude objektívna komunikácia a všestranný rozvoj vzťahov s verejnosťou.

247) **Komunikácia s verejnosťou bude zameraná predovšetkým na informovanie a objasňovanie týchto aspektov obrannej politiky Slovenskej republiky:**

- zachovanie zvrchovanosti, územnej celistvosti Slovenskej republiky a nedotknuteľnosti jej hraníc,
- význam členstva Slovenskej republiky v NATO a EÚ a plnenie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky s dôrazom na záväzky vyplý-

- vajúce zo zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu,
- aktívna účasť občanov na zabezpečovaní obrany štátu vrátane ich brannej povinnosti a ďalších povinností vo vzťahu k obrane štátu,
- poslanie OS SR pri mimoriadnych udalostiach a nevojenských krízových situáciách na území Slovenskej republiky.

248) Verejnosti budú **vysvetľované ohrozenia** najmä vo vzťahu k zvrchovanosti, územnej celistvosti Slovenskej republiky a nedotknuteľnosti jej hraníc a **potreby zaručovania obrany štátu** v dynamicky sa meniacom bezpečnostnom prostredí, v ktorom ohrozenie Slovenskej republiky a jej spojencov môže nastať relatívne rýchlo a aj v dôsledku vývoja vo vzdialenom regióne. V potrebnej miere budú **prezentované zábery a opatrenia**, ktoré sú prijímané na predchádzanie, elimináciu alebo znižovanie následkov hrozieb a na zachovanie bezpečnosti štátu. Súčasťou komunikácie problematiky obrany bude aj téma obranných výdavkov v kontexte, že opatrenia v oblasti obrany štátu si vyžadujú adekvátne zdrojové zabezpečenie.

249) V rámci transparentného prezentovania dosahovaných výsledkov bude verejnosť objektívne a vecne informovaná aj o **problémoch**, ktoré existujú pri plnení úloh obrany štátu, primerane bude informovaná aj o **ich riešení**.

10.2 Rozvoj vzťahov s verejnosťou

250) MO SR vypracuje vlastnú **komunikačnú stratégiu** na realizáciu cieľavedomej a efektívnej komunikácie rezortu ministerstva obrany s kľúčovými rezortnými a mimorezortnými domácimi i zahraničnými adresátmi.

251) Vo vzťahu k **rezortným adresátom** budú prioritami rozvoj národných a vojenských tradícií, posilňovanie spolupatričnosti a spoločného záujmu profesionálnych vojakov, zamestnancov v rezorte ministerstva obrany, výsluhových dôchodcov, vojnových veteránov a ich rodinných príslušníkov, k čomu sa využijú nástroje, ktoré zabezpečia dotknutým skupinám relevantné informácie a priestor na spätnú väzbu.

252) Vo vzťahu k **mimorezortným domácim adresátom**:

- **k obyvateľstvu** - budú prioritami objektívne informovanie a vytváranie podmienok na priblíženie problematiky zaručovania obrany štátu verejnosti s cieľom zabezpečiť stabilne vysokú dôveru OS SR a stimulovať záujem občanov o službu v OS SR, o zaradenie do ich aktívnych záloh, alebo o dobrovoľnú vojenskú prípravu.
- **k sprostredkovateľom postojov (médiá)** - bude prioritou vecné, včasné, vyvážené a profesionálne poskytovanie informácií médiám s cieľom získať ich podporu a spoluprácu pri aktívnej komunikácii MO SR s verejnosťou.
- **k politickým predstaviteľom, štátnej správe a samospráve** - bude prioritou prehľbovanie ich znalostí o problematike obrany štátu

Stimulovanie záujmu občanov o službu v OS SR, o zaradenie do ich aktívnych záloh, alebo o dobrovoľnú vojenskú prípravu

s cieľom zabezpečiť ich podporu realizácii opatrení na zvyšovanie jeho obranyschopnosti vrátane zvyšovania pripravenosti obyvateľstva na obranu štátu. Skvalitnenie prípravy obyvateľstva na obranu štátu sa dosiahne najmä prostredníctvom rozvoja brannej výchovy a brannej prípravy vo výchovno-vzdelávacom procese na základných školách a stredných školách, v čom bude nezastupiteľná spolupráca s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky; skvalitnenie tejto prípravy podporí aj intenzívnejšia účasť OS SR na jej realizácii formou prednášok a ďalšími aktivitami.

- **k tretiemu sektoru, neziskovým, mimovládnym organizáciám, akademickej obci a záujmovým združeniam s profesijným vzťahom k OS SR** - bude prioritou aktívna komunikácia s cieľom zintenzívniť ich spoluprácu s MO SR v oblasti zvyšovania pripravenosti obyvateľstva na obranu štátu, prehlbovania branného povedomia a vlastenectva občanov a ich hrdosti na OS SR a rozvíjania národných a vojenských tradícií. Spolupráca s týmito subjektmi a odbornou komunitou, ktorých hlavný prínos je v sprostredkovaní relevantných informácií o obrane štátu verejnosti, vo vytváraní platformy na verejnú diskusiu a v tvorbe analýz a odborných návrhov riešení v oblasti obrany štátu, sa bude realizovať na princípe konštruktívnosti a spoločného záujmu na prehlbovaní verejnej podpory zvyšovania obranyschopnosti Slovenskej republiky. Pri komunikácií so záujmovými združeniami s profesijným vzťahom k OS SR, na ktorej sa podieľajú vecne príslušné organizačné zložky MO SR a OS SR, sa zohľadní aj možnosť využitia hlbšieho záujmu ich príslušníkov o činnosti, ktoré majú aj vojenské využitie, na vykonávanie spoločných akcií a na ich získanie pre službu v OS SR, alebo na vstup do ich aktívnych záloh, alebo na vykonanie dobrovoľnej vojenskej prípravy.

253) Vo vzťahu k **zahraničným adresátom** najmä zahraničným médiám, zástupcom medzinárodných organizácií a diplomatom bude prioritou prezentovanie Slovenskej republiky ako demokratického štátu, rešpektujúceho medzinárodné právo, pripraveného sa brániť a splniť svoje záväzky, s cieľom prehlbovania jej vnímania ako spoľahlivého spojenca a partnera s jednoznačne proeurópskou a proatlantickou orientáciou.

Postup implementácie Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky

Biela kniha o obrane Slovenskej republiky vytvára politicko-strategický rámec zaručovania obrany štátu, ktorý bude konkretizovaný a implementovaný ďalšími dokumentmi v súlade s ich účelom a charakterom. Metodológia implementácie *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* je založená na postupnej a vzájomne obsahovo a časovo prepojenej tvorbe, resp. aktualizácii strategických a koncepcných dokumentov, ktoré sa premietnu do novelizácie vecne súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov. Reálne efekty implementácie *Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky* sa budú dosahovať prostredníctvom príslušných dokumentov plánovania obrany štátu. V nadväznosti na *Bielu knihu o obrane Slovenskej republiky* budú vypracované tieto kľúčové dokumenty:

a) v oblasti strategických dokumentov:

- ***Obranná stratégia Slovenskej republiky*** ako základný strategický dokument v oblasti obrany štátu nadväzujúci na *Bezpečnostnú stratégiu Slovenskej republiky*, reflektujúci proces strategickú adaptáciu NATO a zásadné súvislosti budúceho vývoja EÚ s dôrazom na politicko-vojenské aspekty *Globálnej stratégie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ*, stanoví základné parametre obrannej politiky v súčasnom a budúcom bezpečnostnom prostredí s dôrazom na formulovanie požiadaviek na skvalitnenie riadenia a zabezpečovania obrany štátu, vymedzí politicko-vojenskú ambíciu Slovenskej republiky a určí požiadavky na rozvoj spôsobilostí OS SR vrátane požiadaviek na zdrojové zabezpečenie zaručovania obrany štátu a zároveň vytvorí rámec aj na vypracovanie *Vojenskej stratégie Slovenskej republiky* (rok 2017);

b) v oblasti koncepcných dokumentov:

- ***Koncepcia rozvoja systému obrany Slovenskej republiky*** v nadväznosti na *Obrannú stratégiu Slovenskej republiky* koncepcne rozpracuje opatrenia na skvalitnenie prípravy, riadenia a zabezpečovania obrany štátu v rámci systému obrany štátu vrátane identifikovania návrhov na úpravu príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku obrany štátu (rok 2017);

c) v oblasti plánovacích dokumentov:

- ***Dlhodobý plán výstavby a rozvoja OS SR s výhľadom do roku 2030*** vecne a časovo konkretizuje postup vo všetkých kľúčových oblastiach rozvoja OS SR a rozvoja Vojenskej polície (rok 2016);

d) v oblasti aktualizácie právneho rámca obrany:

- **novely všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov v oblasti obrany štátu**, ktorými sa v nadväznosti na nový strategický a koncepcný rámec obrany štátu aktualizuje právny rámec obrany štátu v kontexte potrieb zaručovania obrany štátu (rok 2018).

Biela kniha o obrane Slovenskej republiky je východiskom pre ďalšie dokumenty a opatrenia, ktoré sú z vecného hľadiska a časovej postupnosti uvedené v **harmonograme implementácie základných opatrení**.

Zoznam akronymov a skratiek

a. s.		akciová spoločnosť
CIMIC	Civil-Military Co-operation	civilno-vojenská spolupráca
CSS	Combat Service Support	bojové zabezpečenie
C-RAM	Counter Rocket, Artillery, and Mortar	systém určený na pôsobenie proti raketovej, delostreleckej a mýnometnej palbe
C4I	Command, Control, Communications, Computers & Intelligence	systém velenia, riadenia, komunikácie, informačnej podpory a spravodajstva
DELOSYS		systém velenia a podpory delostrelectva
EOD	Explosive Ordnance Disposal	likvidácia výbušných prostriedkov
EÚ		Európska únia
HDP		hrubý domáci produkt
HNS	Host Nation Support	podpora poskytovaná hostiteľskou krajinou spojeneckým silám pri ich umiestnení a činnosti na jej území, ako aj pri ich prechode cez jej územie
IMINT	Imagery Intelligence	obrazové spravodajstvo
ISTAR	Information, Surveillance, Target Acquisition, and Reconnaissance	spravodajstvo, sledovanie, určovanie cieľov a prieskum
MOKYS		Mobilný komunikačný systém
MO SR		Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
NATINAMDS	NATO Integrated Air and Missile Defence System	Integrovaný systém obrany vzdušného priestoru a protiraketovej obrany NATO
NATO	North Atlantic Treaty Organisation	Organizácia Severoatlantickej zmluvy
NFIU	NATO Force Integration Unit	tím na integráciu spojeneckých síl
NSIP	NATO Security Investment Programme	Program bezpečnostných investícií NATO
OSN		Organizácia Spojených národov
OS SR		ozbrojené sily Slovenskej republiky
PPÚZ GŠ OS SR		priamo podriadené útvary a zariadenia Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky
PSYOPS	Psychological Operations	vedenie psychologických operácií
RCHBO		radiačná, chemická a biologická ochrana
š. p.		štátny podnik
TNT		trinitrotolúén
UAV	Unmanned Aerial Vehicle	bezpilotné vzdušné prostriedky

Biela kniha o obrane Slovenskej republiky 2016

Vydalo Ministerstvo obrany Slovenskej republiky v roku 2016

Fotografie: archív Ministerstva obrany Slovenskej republiky

archív ozbrojených síl Slovenskej republiky

archív Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika

Vojenský historický archív Vojenského historického ústavu Bratislava

Vojenský historický archiv Vojenského ústředního archivu Praha

Prvé vydanie

NEPREDAJNÉ

ISBN 978-80-89261-65-9